

**«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы»
акционерлік қоғамы**

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

*2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
тәуелсіз аудитордың есебімен қоса*

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	1-2
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп	3-4
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	5-6
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	7-8
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер	9-86

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамның Акционерлеріне, Директорлар кеңесі мен басшылығына

Пікір

Біз «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамның мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық елеулі қатынастарда 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының шоғырландырылған қозғалысы мен шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес (БХЭСК) қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (БХЭСК Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) және біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне Қазақстан Республикасында қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Топқа қатысты біз тәуелсізбіз және біз осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық. Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің шешуші мәселелері

Аудиттің шешуші мәселелері - біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген әрбір мәселеге қатысты тиісті мәселенің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстінде келтіріледі.

Біз есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселелерге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, аудитімізге шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауымызға жауап ретінде әзірленген рәсімдерді орындау жатады. Аудиторлық процедураларымыздың, соның ішінде төменде көрсетілген мәселені қарастыру барысында орындалған процедуралардың нәтижелері қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

Аудиттің шешуші мәселесі

Ұзақ мерзімді активтердің құнсыздануы

Біз бұл мәселе, шоғырландырылған қаржылық есептілікке қатысты өндіру, барлау мен бағалау, қайта өңдеу активтерін және мұнай мен газды өндіруші және қайта өңдеуші бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға салынған инвестицияларды қоса алғанда, ұзақ мерзімді активтер қалдықтарының елеулілігіне, құнсыздану талдауының негізінде жатқан жорамалдар субъективтілігінің жоғары деңгейіне, сондай-ақ басшылық қабылдаған елеулі пайымдаулар мен бағалауларға орай аудитіміз үшін барынша маңызды мәселелердің бірі болып табылады деп есептейміз.

Дисконттау мөлшерлемелерін, мұнай мен мұнай өнімдеріне болжамды бағалар және инфляцияның болжамды мөлшерлемелері мен валюталарды айырбастау бағамдарын қоса алғанда елеулі жорамалдар. Елеулі бағалауға өндіру жоспары, келешек күрделі шығындар және барлау мен өндіруге қолжетімді мұнай және газ қорлары кіреді.

Ұзақ мерзімді активтер мен құнсыздануға орындалған тесттер туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің *4-ескертпесінде* келтірілген.

Тиісті шешуші мәселе ретінде аудитіміздің барысында қарастырылды

Біз ұзақ мерзімді активтердің құнсыздану белгілерінің бар-жоғына қатысты басшылықтың бағалауын қарастырдық және онда құнсыздану белгілері анықталды, біз құнсыздану талдауын тестілеу және басшылық дайындаған өтелетін құнды есептеу үшін біздің бағалау мәселелері жөніндегі мамандарымызды тарттық.

Біз басшылық жасаған болжамның негізінде жатқан жорамалдарды сараладық. Біз өтелетін құн есебінде пайдаланылған мұнай мен мұнай өнімдерінің ағасын қолжетімді нарықтық болжамдармен салыстырдық.

Біз дисконттау мөлшерлемелерін және ұзақ мерзімді өсім мөлшерлемелерін нарықтық жалпы көрсеткіштерімен және басқа да қолжетімді мәліметтермен салыстырдық.

Біз құнсыздану модельдерінің математикалық дәлдігін және жорамалдардың өзгеруіне құнсыздану тесті нәтижелерінің сезімталдылығына жасалған талдауды бағаладық.

Біз Топ мұнай мен газ қорларын бағалау үшін, сондай-ақ қолданылуына қарай құнсыздану модельдерін дайындау үшін тартқан сыртқы сарапшылардың құзырлығын, мүмкіндіктері мен объективтілігін бағалау процедурасын орындадық.

Біз шоғырландырылған қаржылық есептілікте құнсыздану тесті туралы ақпараттың ашылып көрсетілуін сараладық.

Міндеттемелер бойынша белгіленген көрсеткіштерді сақтау

Несие келісімдерінің талаптарына сәйкес Топ қаржылық және қаржылық емес шектеу талаптарын сақтауы және қолдауы тиіс. Сауда, түсім және пайда көлеміне тәуелді болатын көрсеткіштердің, әсіресе еншілес ұйымдарда бұзылу мүмкіндігі бар, әрі оларға мұнай бағасының тұрақсыздығы және жоғары пайдалану шығыстары әсер етеді, сондықтан біз аудит барысында бұл мәселеге ерекше көңіл бөлдік.

Көрсеткіштердің бұзылуы қаржыландырудың тапшылығына әкеп соқтыра алады. Несие келісімдері бойынша шектеу талаптарын сақтау аудит үшін барынша маңызды мәселелердің бірі болды, өйткені шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылатын қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалға, сондай-ақ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте пайыздар есептелетін міндеттемелердің жіктелуіне зор ықпалы бар.

Көрсеткіштер бойынша талаптарды сақтау туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің *25-ескертпесінде* ашылып көрсетілген.

«ҚазТрансГаз» АҚ-ның шығуы

2021 жылғы қарашада Топ өзінің бас компаниясы «Самұрық-Қазына» АҚ-мен «ҚазТрансГаз» АҚ-дағы үлестің 100%-ын 1 теңге сомадағы номиналды құны бойынша сатып алу-сату шартына («ССШ») қол қойды.

Бұл мәселе транзакцияның күрделілігіне және есептен шығарылатын активтер мен міндеттемелер көлеміне орай аудитіміз үшін барынша маңызды мәселелердің бірі болып табылады.

Тоқтатылған қызмет туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің *5-ескертпесінде* ашылып көрсетіледі; бағалаудың сипаттамасы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің *3-ескертпесінде* келтіріледі.

Біз несие келісімдерінің талаптарын зерделеп, қаржылық және қаржылық емес шектеу талаптары мен мерзімінен бұрын өтеу талаптарын сараладық. Біз есептеулерде қолданылатын деректерді қаржылық есептілікпен салыстырдық. Біз қаржылық көрсеткіштер бойынша есептеулердің математикалық дәлдігін тексердік.

Біз Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінде міндеттемелер бойынша белгіленген көрсеткіштердің орындалуына қатысты ашып көрсетулерді сараладық.

Біз бұл мәселенің құрылымын сараладық. Біз осы транзакциямен байланысты ССШ мен басқа да құжаттардың талаптарын зерделеп, мәміленің негізгі талаптарының түсінігіне ие болдық.

Біз 5 ХҚЕС-тің критерийлеріне сүйене отырып бұл операцияның есепке алынуын сараладық.

Біз шығудың қолданылған есепке алынуын бағаладық, шығудан болған қаржылық нәтижені қайта есептедік және шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген тоқтатылған қызметтен болған қаржылық нәтижемен салыстырдық.

Сондай-ақ біз шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі тиісті ашып көрсетулерді және жалғасып отырған әрі тоқтатылған қызметке бөлінуін қарастырдық.

Топтың 2021 жылғы Жылдық есебіне қосылған басқа да ақпарат

Басқа да ақпаратқа Топтың 2021 жылғы Жылдық есебінде қамтылған ақпарат жатады, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік пен сол туралы біздің аудиторлық есебіміз жатпайды. Басқа да ақпарат үшін жауапкершілікті басшылық көтереді. Топтың 2021 жылғы Жылдық есебі, жорамалмен, бізге осы аудиторлық есеп шығарылғаннан кейін ұсынылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратқа таралмайды және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымды ұсынбаймыз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудитті жүргізуімізге орай біздің міндетіміз жоғарыда аталған басқа ақпаратпен, ол бізге ұсынылған кезде танысу және бұл ретте басқа да ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есептіліктің немесе аудит барысында ие болған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы және басқа да ақпарат өзге елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарастыру болып табылады.

Басшылықтың және Аудит жөніндегі комитеттің шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Топты таратқысы келген, басшылықтың қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Аудит жөніндегі комитет Топтың қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына жеткізген мәселелерден біз ағымдағы кезең үшін жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің шешуші мәселелері болып табылатын мәселелерді айқындаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, тек бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған жағдайдан немесе қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есебімізде хабарланбауы тиіс екендігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асады деп жорамал жасауға болады.

Соның нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық есебі шығарылған, аудиттің жүргізілуіне жауапты Партнер - Кайрат Медетбаев.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Кайрат Медетбаев
Аудит жөніндегі партнер

Аудитордың 2017 жылғы 13 ақпандағы
№ МФ-0000414 біліктілік куәлігі

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.,
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2022 жылғы 25 наурыз

Рустамжан Саттаров
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасы Қаржы
министрлігі 2005 жылғы 15 шілдеде
берген сериясы МФЮ-2 №0000002
болатын Қазақстан Республикасының
аумағында аудиторлық қызметпен
айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Миллион теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін	
		2021 жылғы	2020 жылғы (қайта есептелгені)*
Түсім және басқа да кірістер			
Түсім	6	5.838.793	3.624.964
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес, нетто	7	768.733	280.815
Қаржылық кіріс	14	84.599	87.987
Бірлескен кәсіпорындардың шығуынан түскен кіріс		19.835	–
Басқа да операциялық кіріс		30.779	19.020
Түсім және басқа да кірістер жиыны		6.742.739	4.012.786
Шығыстар мен шығындар			
Сатып алынған мұнайдың, газдың, мұнай өнімдері мен басқа да материалдардың өзіндік құны	8	(3.596.491)	(1.901.236)
Өндірістік шығыстар	9	(693.031)	(656.178)
Табыс салығынан басқа салықтар	10	(428.639)	(254.322)
Тозу, тауысылу және амортизация	33	(322.068)	(317.427)
Тасымалдау және өткізу шығыстары	11	(131.912)	(137.144)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	12	(148.478)	(146.625)
Негізгі құралдардың, барлау және бағалау активтерінің, материалдық емес активтер мен сатуға арналған деп жіктелген активтердің құнсыздануы	13	(20.724)	(243.893)
Барлау шығыстары	13	(79.083)	(19.807)
Бірлескен кәсіпорын мен қауымдасқан компанияға инвестициялардың құнсыздануы	19	(64)	(30.654)
Қаржылық шығындар	14	(249.265)	(265.372)
Оң/(теріс) бағамдық айырма, нетто		17.781	(16.189)
Басқа да шығыстар		(24.510)	(28.094)
Шығыстар мен шығындар жиыны		(5.676.484)	(4.016.941)
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда/(зиян)		1.066.255	(4.155)
Табыс салығы бойынша шығыстар	29	(221.393)	(85.276)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(зиян)		844.862	(89.431)
Тоқтатылған қызмет			
Тоқтатылған қызметтен салық салынғаннан кейін түсетін пайда	5	352.478	261.328
Бір жылғы таза пайда		1.197.340	171.897
Мыналарға келетін бір жылғы таза пайда/(зиян):			
Бас Компанияның акционерлеріне		1.215.561	273.237
Бақыланбайтын қатысу үлесіне		(18.221)	(101.340)
		1.197.340	171.897

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Миллион теңгемен	31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін	
	2021 жылғы	2020 жылғы (қайта есептелгені)*
Басқа да жиынтық кіріс/(зиян)		
<i>Келесі кезеңдерде пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелуге жататын басқа да жиынтық кіріс/(зиян)</i>		
Хеджирлеу әсері	10.055	(25)
Шетелдік бөлімшелердің есептілігін қайта есептеуден болған бағамдық айырма	126.673	450.936
Салық әсері	(11.818)	(36.481)
Табыс салығын шегере отырып, келесі кезеңдерде пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныптауға жататын таза басқа да жиынтық кіріс	124.910	414.430
<i>Келесі кезеңдерде пайда немесе залал құрамында қайта жіктелуге жатпайтын басқа да жиынтық кіріс/(зиян)</i>		
Табыс салығын шегере отырып, Топтың белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарлары бойынша қайта бағалаудан болған пайда/(зиян)	5.959	(10.592)
Табыс салығын шегере отырып, бірлескен кәсіпорындардың белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспарлары бойынша қайта бағалаудан болған зиян	(169)	(285)
Салық әсері	(48)	108
Табыс салығын шегере отырып, келесі кезеңдерде пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныптауға жатпайтын таза басқа да жиынтық кіріс/(зиян)	5.742	(10.769)
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы таза басқа да жиынтық кіріс	130.652	403.661
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық кірістің жиыны	1.327.992	575.558
Мыналарға келетін бір жылғы жиынтық кіріс/(зиян) жиыны:		
Бас Компанияның акционерлеріне	1.344.408	677.742
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	(16.416)	(102.184)
	1.327.992	575.558
Акцияға пайда** – мың теңгемен		
Базалық және бөлінген	24	0,282
Базалық және бөлінген, жалғасып отырған қызметтен		(0,147)
Базалық және бөлінген, тоқтатылған қызметтен		0,428

* Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жасалған түзетулерді көрсетеді, олар туралы ақпарат 5-ескертпеде келтірілген.

** 2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жай акциялардың саны 610.119.493 дана болды.

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

[Signature]
Д.С. Қарабаев

Бас бухгалтер

[Signature]
А.С. Есбергенава

9-86 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Миллион теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанға	
		2021 жылғы	2020 жылғы
Активтер			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар	15	3.405.980	4.369.745
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер		40.551	53.661
Барлау және бағалау бойынша активтер	16	43.541	158.385
Инвестициялық жылжымайтын мүлік		19.711	22.826
Материалдық емес активтер	17	182.222	168.481
Ұзақ мерзімді банк салымдары	18	56.058	56.528
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	19	6.550.384	6.471.021
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер	29	34.035	58.590
Өтелуге жататын ҚҚС		11.972	94.481
Ұзақ мерзімді активтер үшін аванстар		40.845	23.343
Байланысты тараптарға берілген қарыздар мен дебиторлық берешек	22	142.394	684.610
Басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтері		13.248	11.651
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық емес активтер		4.784	3.542
		10.545.725	12.176.864
Қысқа мерзімді активтер			
Тауар-материалдық қорлар	20	259.497	228.065
Өтелуге жататын ҚҚС		24.845	106.695
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем	29	24.900	70.301
Сауда дебиторлық берешек	21	418.255	422.821
Қысқа мерзімді банк салымдары	18	510.513	282.472
Байланысты тараптарға берілген қарыздар мен дебиторлық берешек	22	485.765	27.795
Басқа да қысқа мерзімді қаржы активтері	21	329.503	57.071
Басқа да қысқа мерзімді қаржылық емес активтер	21	76.614	88.821
Ақша қаражаты мен оның баламалары	23	975.849	1.145.864
		3.105.741	2.429.905
Сатуға арналған деп жіктелген активтер	15	795	46.518
		3.106.536	2.476.423
Активтердің жиыны		13.652.261	14.653.287

9-86 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Миллион теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанға	
		2021 жылғы	2020 жылғы
Капитал және міндеттемелер			
Капитал			
Жарғылық капитал	24	916.541	916.541
Қосымша төленген капитал	24	1.142	8.981
Басқа да капитал		10.113	58
Есептілік валютасын қайта есептеу резерві		2.260.533	2.146.035
Белінбеген пайда		5.059.634	5.636.705
Бас Компанияның акционерлеріне жататын		8.247.963	8.708.320
Бақыланбайтын қатысу үлесі	24	(89.282)	(71.641)
Капитал жиыны		8.158.681	8.636.679
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар	25	3.261.347	3.716.892
Резервтер	26	222.936	303.154
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер	29	545.763	555.894
Жалдау бойынша міндеттемелер		36.106	45.499
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер		15.915	32.963
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық емес міндеттемелер		39.229	28.831
		4.121.296	4.683.233
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар	25	484.980	361.556
Резервтер	26	22.309	63.235
Төленуге жататын табыс салығы	29	6.882	8.967
Сауда кредиторлық берешек	27	519.201	536.922
Төленуге жататын басқа да салықтар	28	126.424	130.263
Жалдау бойынша міндеттемелер		8.988	16.971
Басқа да қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	27	69.231	86.440
Басқа да қысқа мерзімді қаржылық емес міндеттемелер	27	134.269	129.021
		1.372.284	1.333.375
Міндеттемелер жиыны		5.493.580	6.016.608
Капитал мен міндеттемелер жиыны		13.652.261	14.653.287
Бір акцияның баланстық құны, мың теңгемен	24	13,074	13,880

* 2021 жылғы 31 желтоқсандағы және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жай акциялардың саны 610.119.493 дана болды.

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Д.С. Қарабаев

Бас бухгалтер

А.С. Есбергенова

9-86 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Миллион теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін	
		2021 жылғы	2020 жылғы (қайта есептелгені)*
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Жалғасып отырған қызметтен болған табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда/(зиян)		1.066.255	(4.155)
Тоқтатылған қызметтен болған табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда		407.993	282.355
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда		1.474.248	278.200
Түзетулер			
Тозу, тауысылу және амортизация	33	322.068	317.427
Тоқтатылған қызметтен болған тозу, тауысылу және амортизация	5	63.502	42.856
Негізгі құралдардың, барлау және бағалау активтерінің, материалдық емес активтер мен сатуға арналған деп жіктелген активтердің құнсыздануы	13	20.724	243.694
Барлау шығыстары	13	79.083	19.807
Бірлескен кәсіпорын мен қауымдасқан компанияға инвестициялардың құнсыздануы	19	64	30.654
Мұнай өнімдері бойынша туынды құралдардан іске асырылмаған зиян		-	626
Мұнай өнімдері бойынша туынды құралдардан іске асырылған зиян/(кірістер)		14.954	(22.946)
Қаржылық кіріс	14	(84.599)	(87.987)
Тоқтатылған қызметтен түскен қаржылық кіріс		(19.750)	(21.766)
Қаржылық шығындар	14	249.265	265.372
Тоқтатылған қызметтен болған қаржылық шығындар		36.330	32.179
Бірлескен кәсіпорындардың шығуынан түскен кіріс		(19.835)	-
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың табысындағы үлес, нетто	7	(768.733)	(280.815)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың тоқтатылған қызмет пайдасындағы үлес, нетто		(275.100)	(230.380)
Резервтердегі өзгеріс		(140.318)	(43.174)
(Оң)/теріс бағамдық айырма, нетто		(6.565)	45.388
Өтпейтін тауар-материалдық қорларға резервті есептеу		4.091	357
Негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің, инвестициялық жылжымайтын мүліктің және сатуға арналған деп жіктелген активтердің есептен шығарылуынан болған (кіріс)/зиян, нетто		(2.259)	6.508
Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздануын (қалпына келтіру) / есептеу		(5.144)	6.435
Қаржылық кепілдіктерде өзгерістер		3.527	6.288
Есепке алынбаған ҚҚС		2.599	4.528
Сауда дебиторлық берешек пен басқа да қаржы активтері бойынша күтілетін несиелік зиян резерві		3.453	4.225
Басқа да түзетулер		427	(267)
Айналым капиталын түзетуге дейінгі операциялық пайда		952.032	617.209
Өтеуге ҚҚС-тағы өзгерістер		73.253	(3.993)
Тауар-материалдық қорлардағы өзгерістер		(90.603)	82.337
Сауда дебиторлық берешектегі және басқа да қысқа мерзімді активтердегі өзгерістер		(124.957)	121.837
Сауда және басқа да кредиторлық берешектегі және сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша міндеттемелердегі өзгерістер		227.645	(305.380)
Төленуге жататын басқа да салықтардағы өзгерістер		(52.580)	34.066
Операциялық қызметтен түскен ақша ағындары		984.790	546.076
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардан алынған дивидендтер	19	415.359	134.772
Туынды қаржы құралдары бойынша төлемдер, нетто		-	(142)
Табыс салығын төлеу		(111.373)	(87.984)
Алынған пайыздар		39.496	90.798
Төленген пайыздар		(249.775)	(236.987)
Операциялық қызметтен түскен таза ақша ағындары		1.078.497	446.533

9-86 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Миллион теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін	
		2021 жылғы	2020 жылғы (қайта есептелгені)*
Инвестициялық қызметтен ақша ағындары			
Банк салымдарын орналастыру		(819.226)	(581.666)
Банк салымдарын қайтару		585.614	685.773
Негізгі құралдарды, материалдық емес активтерді және барлау мен бағалау бойынша активтерді сатып алу		(409.660)	(396.406)
Негізгі құралдарды, барлау мен бағалау активтерін және сатуға арналған деп жіктелген активтерді сатудан болған түсімдер		71.084	50.738
Есептен шығарылған ақша қаражатын шегергенде, еншілес ұйымдардың шығуынан ақша қаражатының түсуі		(375.910)	8.710
Иелік ету үлесін өзгертпестен бірлескен кәсіпорындардың капиталына қосымша салымдар		(1.926)	(6.586)
Бірлескен кәсіпорындардың шығуынан ақша қаражатының түсуі		17.169	5.966
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	30	(73.274)	(57.485)
Байланысты тараптарға берілген қарыздарды өтеуден түскен түсімдер	30	24.438	72.721
Борыштық бағалы қағаздарды сатып алу		(14.741)	(928)
Борыштық бағалы қағаздарды сатудан түскен түсім		10.528	636
Бірлескен кәсіпорынның акционерінен алынатын вексель бойынша түсімдер		-	11.512
Басқалары		(2.790)	1.404
Инвестициялық қызметке пайдаланылған таза ақша ағындары		(988.694)	(205.611)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағындары			
Қарыздардың түсуі	25	451.096	676.979
Қарыздарды өтеу	25	(339.552)	(807.355)
Қарыздарды өтеу үшін ақша қаражатын резервтеу**		(292.258)	-
Самұрық-Қазына мен ҚР Ұлттық Банкіне төленген дивидендтер	24	(49.999)	(81.738)
Бақланбайтын үлес акционерлеріне төленген дивидендтер	24	(5.756)	(4.553)
Самұрық-Қазынаның пайдасына бөлу	24	(534)	(7.987)
Еншілес ұйымның өз акцияларын сатып алуы		-	(212)
Қаржылық кепілдік бойынша өтеу		-	(1.383)
Жалдаудың негізгі борышы бойынша міндеттемелерді өтеу		(45.530)	(18.978)
Қаржылық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(282.533)	(245.227)
Айырбас бағамдарындағы өзгерістердің ақша қаражаты мен оның баламаларына ықпалы		22.851	85.341
Күтілетін несиелік зиян резервіндегі өзгеріс		(136)	376
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс		(170.015)	81.412
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары		1.145.864	1.064.452
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары		975.849	1.145.864

* Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жасалған түзетулерді көрсетеді, олар туралы ақпарат 5-ескертпеде келтірілген.

** 2021 жылғы маусым және қараша айларында Top, есептелген сыйақыны қоса алғанда, The Export-Import Bank of China-дан алынған қарыздарды өтеу үшін 292.258 миллион теңге жалпы сомладағы ақша қаражатын резервтеді. Қарыздар 2021 жылғы шілдеде 32.799 миллион теңге сомасында (25-ескертпе) және 2022 жылғы қаңтарда 259.459 миллион теңге сомасында (21 және 25-ескертпелер) өтелді. Қарыздардың өтелуі ақшалай емес операциялар ретінде көрсетілді.

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Бас бухгалтер

[Signature]
Д.С. Қарабаев

[Signature]
А.С. Есбергенова

9-86 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Миллион теңгемен	Бас компанияның акционерлеріне келеді						Жаңа шығын	Жаңа қосылған	Жаңа қосылған	Жаңа қосылған	Жаңа қосылған	Жаңа қосылған
	Жарғылық капитал	Қосымша төленген капитал	Басқа да капитал	Есептілік валютасын қайта есептеу резерві	Бөлінбеген пайда	Жаңа шығын						
2019 жылғы 31 желтоқсанға	916.541	40.794	83	1.731.747	5.469.236	8.158.401	38.255	8.196.656				
Бір жылғы таза пайда/(зиян)	-	-	-	-	273.237	273.237	(101.340)	171.897				
Басқа да жиынтық кіріс/(зиян)	-	-	(25)	414.288	(9.758)	404.505	(844)	403.661				
Жиынтық кіріс/(зиян) жиыны	-	-	(25)	414.288	263.479	677.742	(102.184)	575.558				
Дивидендтер (24-ескертпе)	-	-	-	-	(81.738)	(81.738)	(4.856)	(86.594)				
Самұрық-Қазынаның пайдасына бөлу (24-ескертпе)	-	-	-	-	(7.763)	(7.763)	-	(7.763)				
Самұрық-Қазынамен операциялар (24-ескертпе)	-	-	-	-	(11.617)	(11.617)	-	(11.617)				
Сенімгерлік басқару шарты қолданылуының тоқтатылуына орай Үкіметтен алынған мұнай құбырларын беру (24-ескертпе)	-	(17.323)	-	-	1.205	(16.118)	-	(16.118)				
Компания өтеуге орай Самұрық-Қазынадан алған қарыздың номиналды және әділ құны арасындағы айырмашылық аудару (24-ескертпе)	-	(10.971)	-	-	10.971	-	-	-				
Әділ құнның Самұрық-Қазына өтеуге орай салған қарыздың номиналды құнынан асып түсуін аудару (24-ескертпе)	-	(3.519)	-	-	3.519	-	-	-				
Еңшілес ұйымның бақыланбайтын қатысу үлесін сатуға арналған пут опционы бойынша резерв	-	-	-	-	(10.750)	(10.750)	(2.481)	(13.231)				
Еңшілес ұйымның өз акцияларын сатып алуы	-	-	-	-	163	163	(375)	(212)				
2020 жылғы 31 желтоқсанға	916.541	8.981	58	2.146.035	5.636.705	8.708.320	(71.641)	8.636.679				

9-86 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғыландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Миллион теңгемен	Бас компанияның акционерлеріне келеді					Жиыны қатысу үлесі	Жиыны
	Жарғылық капитал	Қосымша теленген капитал	Басқа да капитал	Есептеу резерві	Бөлінбеген пайда		
2020 жылғы 31 желтоқсанға	916.541	8.981	58	2.146.035	5.636.705	8.708.320	(71.641) 8.636.679
Бір жылғы таза пайда/(зиян)	-	-	-	-	1.215.561	1.215.561	(18.221) 1.197.340
Басқа да жиынтық кіріс	-	-	10.055	114.498	4.294	128.847	1.805 130.652
Жиынтық кіріс/(зиян) жиыны	-	-	10.055	114.498	1.219.855	1.344.408	(16.416) 1.327.992
Дивидендтер (24-ескертпе)	-	-	-	-	(49.999)	(49.999)	(6.192) (56.191)
Самұрық-Қазынаның пайдасына бөлу (24-ескертпе)	-	-	-	-	(85)	(85)	- (85)
Самұрық-Қазынамен операциялар (24-ескертпе)	-	-	-	-	(5.222)	(5.222)	- (5.222)
«ҚазТрансГаз» АҚ-ын Самұрық-Қазынаға беру (5-ескертпе)	-	(7.839)	-	-	(1.741.620)	(1.749.459)	- (1.749.459)
Еншілес компанияның капиталына жарна	-	-	-	-	-	-	4.967 4.967
2021 жылғы 31 желтоқсанға	916.541	1.142	10.113	2.260.533	5.059.634	8.247.963	(89.282) 8.158.681

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Д.С. Қарабаев

Бас бухгалтер

А.С. Есбергенова

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін****1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ**

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «Компания», «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ» немесе «Бас компания») 2002 жылғы 27 ақпанда Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 20 ақпандағы № 811 Жарлығының және Қазақстан Республикасы Үкіметінің (бұдан әрі – «Үкімет») 2002 жылғы 25 ақпандағы № 248 қаулысының негізінде жабық акционерлік қоғам ретінде құрылған Қазақстан Республикасының (бұдан әрі – «ҚР») мұнай-газ кәсіпорны болып табылады. Компания «Қазақойл» ұлттық мұнай-газ компаниясы» мен «Мұнай және газ көлігі» ұлттық компаниясы» жабық акционерлік қоғамдардың бірігуі нәтижесінде құрылды. Бірігудің нәтижесінде бұл компаниялардың барлық активтері мен міндеттемелері, оның ішінде олардың барлық кәсіпорындарға қатысу үлестерін қоса алғанда, Компанияға берілді. 2004 жылдың наурызында ҚР-дың заңнамасына сәйкес Компания акционерлік қоғам болып қайта тіркелді.

2006 жылғы 8 маусымнан бастап Компанияның жалғыз акционері «Самұрық» Мемлекеттік активтері басқару бойынша қазақстандық холдинг» акционерлік қоғамы болып табылды, әрі ол 2008 жылдың қазанында «Қазына» Тұрақты Даму Қоры» акционерлік қоғамымен бірігіп, осылайша «Самұрық-Қазына» Ұлттық Әл-ауқат Қоры» акционерлік қоғамын (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына») құрды. Үкімет Самұрық-Қазынаның жалғыз акционері болып табылады. 2015 жылғы 7 тамызда ҚР Ұлттық Банкі Самұрық-Қазынадан Компания үлесінің 9,58%-ын және бір акциясын сатып алды.

2021 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның 60 операциялық компанияда (2020 жылғы 31 желтоқсанға: 61) қатысу үлесі болды (бірлесіп «Топ»).

Компанияның тіркелген кеңсежайы мына мекенжайда орналасқан: ҚР, Нұр-Сұлтан қаласы, Дінмұхамед Қонаев көшесі, 8.

Топ қызметінің негізгі бағыттарына өзгесінен басқа мыналар кіреді:

- мұнай-газ саласында бірыңғай мемлекеттік саясатты әзірлеуге және іске асыруға қатысу;
- келісімшарттарға үлестік қатысу арқылы жер қойнауын пайдалану келісімшарттарында мемлекеттік мүдделерді білдіру; және
- көмірсутектерді барлау, әзірлеу, өндіру, мұнай операцияларын жүргізу қызметтері, қайта өңдеу, мұнай химия, тасымалдау және өткізу, мұнай құбырлары мен газ құбырларын және мұнай-газ өндіру инфрақұрылымын жобалау, салу, пайдалану мәселелері бойынша корпоративтік басқару және мониторинг жасау.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке Компанияның және ол бақылайтын еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі кіреді (3-ескерте).

Топтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілігін Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары мен Бас бухгалтер 2022 жылғы 4 наурызда шығаруға бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік, есеп саясатында және осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ескертпелерінде ашылып көрсетілген операцияларды қоспағанда, бастапқы құн бойынша бағалау қағидатына сәйкес әзірленді. Осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі барлық мәндер, арнайы аталған жағдайларды қоспағанда, миллиондарға дейін дөңгелектенген.

Сәйкестілік туралы мәлімдеме

Топтың бұл шоғырландырылған қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес («ХҚЕС жөніндегі Кеңес») бекіткен редакцияда Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті ХҚЕС-ке сәйкес дайындау белгілі бір маңызды есептік бағалауды қолдануды талап етеді, сондай-ақ басшылықтан Топтың есеп саясатын қолдану барысында жол берулер бойынша пікірлер қолдануды талап етеді. Жоғары күрделілік деңгейі мен жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі үшін елеулі болып табылатын салалар 4-ескертеде ашылған.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде Топ басшылығы бірқатар белгісіздіктердің орын алуын ескере отырып, оның ішінде COVID-19 пандемиясының ықпалынан, әлемдегі ағымдағы экономикалық ахуалды назарға алды. Шоғырландырылған қаржылық есептілік қызметтің үздіксіздігі қағидатына сәйкес дайындалды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Шетел валютасын қайта есептеу***Функционалдық валюта және білдіру валютасы*

Топтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылған әрбір кәсіпорнының қаржылық есептілігінің элементтері кәсіпорын өз қызметін жүзеге асыратын негізгі экономикалық орта валютасын пайдалана отырып бағаланады (бұдан әрі – «функционалдық валюта»). Шоғырландырылған қаржылық есептілік Компанияның функционалдық валютасы мен оны білдіру валютасы болып табылатын Қазақстандық теңгемен (бұдан әрі – «теңге») білдірілген.

Операциялар және шоттар сальдосы

Шетелдік валютадағы операциялар операциялар жүзеге асырылған күнгі валюта бағамы пайдаланыла отырып, функционалдық валютаға қайта есептеледі. Мұндай операциялар бойынша есептеулер нәтижесінде туындаған бағамдық айырмашылықтардан және есепті күнгі бағамдар бойынша шетел валютасында берілген монетарлық активтер мен міндеттемелерді қайта есептеуден түскен кірістер мен шығындар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Әділ құны бойынша шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құн белгіленген күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Монетарлық баптарды өтеу немесе қайта есептеу кезінде туындайтын айырмалар, Топтың шетелдік бөлімшелерге таза инвестицияларын хеджирлеудің бір бөлігі ретінде айқындалған монетарлық баптарды қоспағанда, пайда немесе зиян құрамында танылады. Бұл баптар инвестициялардың пайда немесе зиян құрамынан шығуы сәтіне жинақталған соманы қайта жіктей отырып таза инвестициялар шығарылғанға дейін басқа жиынтық кірістің құрамында танылады. Бұл монетарлық баптар бойынша бағамдық айырмаларға тән салық төлемдері мен несиелер басқа да жиынтық кірістің құрамында танылады.

Топқа кіретін компаниялар

Функционалдық валютасы ұсыну валютасынан ерекшеленетін Топтың барлық еншілес ұйымдарының, бірлескен кәсіпорындары мен қауымдасқан компанияларының (олардың бір де бірі гиперинфляциялы экономикалардың валютасында операция жасамайды) кірістер мен зиян және қаржылық позициясы ұсыну валютасына мынадай түрде қайта есептеледі:

- қаржылық жағдай туралы ұсынылған есептердің әрқайсысы бойынша активтер мен міндеттемелер есепті күнге жабу бағамдары бойынша қайта есептеледі;
- жиынтық кіріс туралы есептердің әрқайсысы бойынша кірістер мен шығыстар орташа бағамдар бойынша қайта есептеледі (орташа бағам бағамдардың жиынтық әсерінің операция жүзеге асырылған күнгі бағамға ақылға қонымды жақындауы болып табылмайтын жағдайлардан басқа; бұл жағдайда кірістер мен шығыстар операциялар жүзеге асырылған күнгі бағам бойынша қайта есептеледі); және
- барлық бағамдық айырмалар өзге жиынтық кірісте жеке компонент ретінде танылады.

Валюталарды айырбастау бағамдары

Қазақстан Қор Биржасында («ҚҚБ») белгіленген орташа есептелген валюта айырбастау бағамы Қазақстан Республикасында ресми валюта айырбастау бағамы ретінде қолданылады. ҚҚБ-ның 2021 жылғы 31 желтоқсандағы айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 431,80 теңгені құрады. Бұл бағам 2021 жылғы 31 желтоқсанға АҚШ долларында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелерді қайта есептеу үшін пайдаланылды (2020 жылғы 31 желтоқсанға: 1 АҚШ доллары үшін 420,91 теңге). ҚҚБ-ның 2022 жылғы 4 наурыздағы айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 499,20 теңгені құрады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ**

Есеп саясатындағы және ақпаратты ашып көрсету қағидаттарындағы өзгерістер

Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қабылданған есепке алу қағидаттары, 2021 жылдың 1 қаңтарына күшіне енген қабылданған жаңа стандарттар мен түсіндірмелерді қоспағанда, 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топтың жылдық шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау кезінде қолданылған қағидаттарға сәйкес келеді.

Келесі түзетулер 2021 жылы алғаш рет қолданылды:

- *«Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС-ке (IFRS), «Қаржы құралдары: таңу және бағалау» 39 ХБЕС-ке (IAS), «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» 7 ХҚЕС-ке (IFRS), «Сақтандыру шарттары» 4 ХҚЕС-ке (IFRS) және «Жалдау» 16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер.* Түзетулер банкаралық ұсыныс мөлшерлемесі (IBOR) баламалы тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемеге (RFR) ауыстырылғанда қаржылық есептілікке ықпал ету әсеріне уақытша босаңсуды береді. Түзетулерге практикалық сипаттағы келесі жеңілдетулер жатады:
  - реформамен тікелей талап етілетін шарттың өзгеруі немесе ақша ағындарының өзгеруі нарықтық пайыздық мөлшерлеменің өзгеруіне баламалы болатын құбылмалы пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі ретінде қарастырылуы тиіс болатын практикалық сипаттағы жеңілдету;
  - хеджирлеу анықтамасына және хеджирлеу ара қатынастарын тоқтатпастан хеджирлеу жөніндегі құжаттамаға IBOR реформасымен талап етілетін өзгерістерді енгізуге жол беріледі;
  - RFR құралы тәуекел құрамдасын хеджирлеу құралы ретінде айқындалғанда, ұйымдарға бөлек сәйкестендірілетін талапты орындау қажеттілігінен уақытша босатуды беру.

Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

- *«COVID-19: жалдау шарттарына қатысты концессиялар»* деген атаумен *«Жалдау» 16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету.* Түзету жалға алушыларға COVID-19-бен тікелей байланысты жалдау шарттарының концессияларын шартты түрлендірулер деп есептемеуге мүмкіндік береді. Көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай ықпалын тигізбеді, өйткені Топтың пандемиядан туындаған жалдау шарттарының елеулі концессиялары болмады.

Күшіне әлі енбеген жаңа және өзгертілген стандарттар мен түсіндірмелер

2017 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес *«Сақтандыру шарттары» 17 ХҚЕС (IFRS) жаңа стандартын шығарды.* 17 ХҚЕС (IFRS) сақтандыру шарттарын есепке алу жөнінде бірыңғай басшылықты білдіреді, сондай-ақ тиісті ақпараттың ашылып көрсетілуіне қойылатын барлық талаптарды қамтиды. Жаңа стандарт 4 ХҚЕС (IFRS) аттас стандартты ауыстырады. 2020 жылғы маусымда, ХҚЕС жөніндегі Кеңес 17 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетуді шығарды, ол оның ендірілуімен болатын белгісіздіктер мен проблемаларды шешеді, бастапқы қолдану күнін 2023 жылғы 1 қаңтардан және одан да кеш басталатын жылдық кезеңдерге ауыстырды. Топ көрсетілген стандарт шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізеді деп күтпейді.

2020 жылғы қаңтарда ХҚЕС жөніндегі Кеңес *«Қаржылық міндеттемелерді қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді ретінде жіктеу»* деп аталатын *«Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетуді шығарды.* Қабылданған түзету міндеттемелерді ұзақ мерзімділер немесе қысқа мерзімділер ретінде жіктеу критерийлерін нақтылайды. Түзету 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Топ көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізеді деп күтпейді, өйткені Топ нақтыланған критерийлерді қолдануда.

2020 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес *«Концептуалдық негіздерге сілтемелер»* деп аталатын *«Бизнесерді біріктіру» 3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетуді шығарды.* Түзету стандарттың талаптарына айтарлықтай өзгерістерді енгізбестен, 2018 жылғы наурызда шығарылған қаржылық есептерді ұсынудың Концептуалдық негіздеріне сілтемелерді ауыстырады. Түзету 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап немесе содан кейін қолданыла бастайды. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Топ көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізеді деп күтпейді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**

Есеп саясатындағы және ақпаратты ашып көрсету қағидаттарындағы өзгерістер (жалғасы)

Күшіне әлі енбеген жаңа және өзгертілген стандарттар мен түсіндірмелер (жалғасы)

2020 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес *«Негізгі құралдар: мақсатына лайық пайдалануға дейінгі түсімдер»* деп аталатын *«Негізгі құралдар»* 16 ХҚЕС-ке (IAS) түзетуді шығарды. Көрсетілген түзету негізгі құрал объектісінің бастапқы құнынан бұл объектіні оны кейіннен пайдалану орнына жеткізу және оны басшылықтың ниетіне сәйкес пайдалану үшін талап етілетін жай-күйге келтіру процесінде жасалған бұйымдарды сатудан түскен қандай да бір түсімдерді есептен шығаруға тыйым салады. Осының орнына ұйым мұндай бұйымдарды сатудан түсетін түсімдерді және оларды шығару құнын пайданың немесе зиянның құрамында мойындайды. Түзету 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енеді және ретроспективті түрде қолданылуы тиіс. Топ көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізеді деп күтпейді.

2020 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес *«Ауыртпалылық түсіретін келісімшарттар: шартты орындау шығындары»* деп аталатын *«Бағалау міндеттемелері, шартты міндеттемелер мен шартты активтер»* 37 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулерді шығарды. Түзетулер ұйым қандай шығындарды шарттың қиындық келтіре алатындығын бағалау кезінде ескеруі тиіс екендігін түсіндіреді. Түзетулер 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Топтың болжамынша түзетулер шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

2021 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес *«Бір операциядан туындайтын активтермен және міндеттемелермен байланысты кейінге қалдырылған салық»* деп аталатын *«Пайда салығы»* 12 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер шығарды. Түзетулер бастапқы мойындау кезінде есептен шығарылатын және салық салынатын уақыт айырмаларының тең сомалары туындайтын операциялар бойынша кейінге қалдырылған салықты есепке алу тәртібін түсіндіреді. Түзетулер 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Топтың болжамынша түзетулер шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

Сонымен бірге, ХҚЕС жөніндегі Кеңестің күшіне әлі енбеген халықаралық стандарттарды жақсарту бойынша жыл сайынғы жобасының шеңберінде бірқатар түзетулер шығарылды. Оларға *«ХҚЕС-ті алғаш рет қолдану – ХҚЕС-ті алғаш рет қолданатын еншілес ұйым»* деп аталатын *«ХҚЕС-ті алғаш рет қолдану»* 1 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер; қаржылық міндеттемелердің танылуы тоқтаған жағдайда *«10% тест»* өткізілген кездегі комиссиялық сыйақы» деп аталатын *«Қаржы құралдары»* 9 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер; *«Жалдау бойынша ынталандыратын төлемдер»* деп аталатын *«Жалдау»* 16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету және *«Әділ құнды бағалау кезіндегі салық салу»* деп аталатын *«Ауыл шаруашылығы»* 41 ХҚЕС-ке (IAS) түзету жатады. Топ көрсетілген түзетулер шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізеді деп күтпейді.

«Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХҚЕС-ке (IAS) және *«Маңыздылық туралы пайымдауларды қалыптастыру»* ХҚЕС-ті қолдану бойынша № 2 практикалық ұсынымдарға түзетулер. 1 ХҚЕС-ке (IAS) түзету ұйымдардың есеп саясатының елеулі ережелерін емес, есеп саясаты туралы маңызды ақпаратты ашып көрсетуін талап етеді. ХҚЕС-ті қолдану бойынша № 2 практикалық ұсынымдарға түзету маңыздылық тұжырымдамасын есеп саясатының ашылып көрсетілуіне қалай қолдануға болатындығы туралы нұсқаулар береді.

Сондай-ақ, ХҚЕС жөніндегі Кеңес *«Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер және қателер»* 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетуді бөлек шығарды. Түзету ұйымдардың есеп саясатындағы өзгерістерді және бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістерді қалай айыратындығын түсіндіреді. Бұл шектеу маңызды болып табылады, өйткені бухгалтерлік бағалаулардағы өзгерістер перспективті түрде және тек келешек операциялар мен басқа да келешек оқиғаларға ғана қолданылады, ол есеп саясатындағы өзгерістер, әдетте, өткен операциялар мен басқа да өткен оқиғаларға қатысты ретроспективті түрде қолданылады.

1 ХҚЕС (IAS) пен 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе содан кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді, мерзімінен бұрын қолдану рұқсат етілген.

Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген қандай да бір стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Шоғырландыру негізі**

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік Компанияның және оның еншілес ұйымдарының 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептілігін қамтиды. Бақылау, егер Топтың инвестициялардан ауыспалы қайтарымдылыққа құқығы бола немесе оның өзгеруіне байланысты тәуекелге ұшыраса және инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктері салдарынан осы қайтарымға ықпал ете алған жағдайда жүзеге асырылады. Атап айтқанда, егер Топтың: инвестициялау объектісіне қатысты өкілеттіктері (яғни, инвестициялау объектісінің едәуір қызметін басқаруға ағымдағы мүмкіндікті қамтамасыз ететін қолдағы құқықтар); инвестицияларға өз қатысуынан ауыспалы кірісті алуға ұшырағыштығы немесе құқықтары, сондай-ақ; инвестициялау объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін кірістердің көлеміне ықпал ету мақсатында пайдалану мүмкіндігі болған жағдайда, Топ инвестициялау объектісін бақылайды.

Әдетте, дауыс беру құқықтарының көп болуы бақылаудың болуын білдіреді деп болжанады. Мұндай жорамалды растау үшін және Топтың инвестициялау объектісіне қатысты көпшілік дауыс беру құқығынан кемі немесе дәл сондай құқықтары болғанда, Топ, инвестициялау объектісінде дауыс беру құқықтары бар басқа тұлғалармен келісімдерді қоса алғанда, бұл инвестициялау объектісіне қатысты өкілеттіктердің бар-жоғын бағалау кезінде барлық орынды фактілер мен жағдайларды, басқа келісімдермен негізделген құқықтарды; дауыс беру құқықтарын және Топқа тиесілі әлеуетті дауыс беру құқықтарын ескереді.

Егер фактілер мен жағдайлар бақылаудың үш элементі бірінің немесе одан көбісінің өзгеруін растаса, Топ инвестициялар нысанына қатысты бақылаудың болуын қайтадан талдайды. Топ еншілес ұйымға бақылауды алған кезде еншілес ұйымның шоғырлануы басталады және Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылғанда тоқталады. Сатып алынуы немесе есептен шығарылуы жыл ішінде болған еншілес ұйымның активтері, міндеттемелері, кірістері мен шығыстары Топ бақылауды алған күннен бастап жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке қосылады және Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылған күнге дейін көрсетіледі.

Еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі есеп саясатын бірізді қолданудың негізінде бас компанияның есептілігі сияқты дәл сол есепті кезең үшін әзірленді. Пайда немесе зиян және басқа да жиынтық кірістің әрбір құрамдасы Топтың бас компаниясының Акционерлеріне және тіпті егер бұл бақыланбайтын қатысу үлесінде теріс қалдықтарға әкеліп соқтырған жағдайда да, бақыланбайтын қатысу үлесіне жатады. Қажет болғанда еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі олардың есеп саясаттарын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру үшін түзетіледі. Барлық топ ішіндегі қалдықтар, операциялар, топ ішінде операцияларды жүзеге асыру нәтижесінде туындайтын өткізілмеген пайда мен зиян шоғырландыру кезінде толығымен алынып тасталды. Бақылаудан айырылмастан инвестициялау нысандарындағы қатысу үлестерінің өзгерісі капиталмен жасалған операция ретінде ескеріледі.

Егер Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылып қалса, ол тиісті активтерді (гудвилді қоса), міндеттемелерді, бақыланбайтын қатысу үлестерін және меншікті капиталдың басқа да құрамдастарын тануды тоқтатады және жиынтық кірісті немесе зиянды пайда немесе зиян құрамында мойындайды. Қалған инвестициялар әділ құны бойынша танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Еншілес ұйымдар**

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келесі елеулі тікелей еншілес ұйымдар осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылды:

Маңызды ұйымдар	Негізгі қызметі	Тіркелген елі	Мелік ету үлесі	
			2021 жыл	2020 жыл
«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ	Барлау және өндіру	Қазақстан	99,72%	99,72%
«ҚазМұнайТеңіз» ЖШС	Барлау және өндіру	Қазақстан	100%	100%
«ҚМГ Қарашығанақ» ЖШС	Барлау және өндіру	Қазақстан	100%	100%
«Қазақтүрікмұнай» ЖШС	Барлау және өндіру	Қазақстан	100%	100%
«ҚазТрансОйл» АҚ	Мұнайды тасымалдау	Қазақстан	90%	90%
«ҚазақТеңізКөлікФлоты» ЖШС	Мұнайды тасымалдау және құрылыс	Қазақстан	100%	100%
«ҚазТрансГаз» АҚ (5-ескертпе)	Газды тасымалдау	Қазақстан	–	100%
Cooperative KazMunayGas PKI U.A.	Мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу	Нидерландтар	100%	100%
«Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС	Қайта өңдеу	Қазақстан	99,53%	99,53%
«Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС	Қайта өңдеу	Қазақстан	100%	100%
KMG International N.V.	Мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу	Румыния	100%	100%
«KMG Drilling&Services» ЖШС	Бұрғылау қызметтері	Қазақстан	100%	100%

Бизнесті біріктіру және гудвил

Бизнесті біріктіру сатып алу әдісін пайдалана отырып есептеледі. Сатып алу құны сатып алу күніндегі әділ құн бойынша бағаланған берілген сыйақы сомасы және сатып алынатын компаниядағы бақыланбайтын қатысу үлесінің құны ретінде бағаланады. Бизнесті біріктіру жөніндегі әрбір мәміле үшін сатып алатын тарап сатып алынатын компаниядағы бақыланбайтын қатысу үлесі әділ құн бойынша, не сатып алынатын компанияның сәйкестендірілетін таза активтеріндегі теңбе-тең үлес бойынша бағалайды. Сатып алуға байланысты шегілген шығындар әкімшілік шығыстардың құрамына енгізіледі.

Топ бизнесті сатып алғанда, ол сатып алынған қаржы активтері мен қабылданған міндеттемелерді тиісті түрде шарттың талаптарына, экономикалық жағдайға және сатып алу күніндегі тиісті жағдайларға байланысты жіктейді. Бұған компания сатып алатын негізгі шарттарға қосылған туынды құралдарды бөлу жатады.

Сатып алатын тарап беруге тиіс шартты сыйақы сатып алу күніндегі әділ құн бойынша танылуға тиіс. Қаржы құралы болып табылатын және 9 ХҚЕС-тің (IFRS) «Қаржы құралдары» қолданылу аясына түсетін актив немесе міндеттеме ретінде жіктелетін шартты өтемақы әділ құны бойынша бағаланады, ал әділ құнның өзгеруі 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес пайда немесе зиян құрамында танылады. Егер шартты сыйақы 9 ХҚЕС-тің (IFRS) қолданылу аясына түспесе, ол пайда немесе зиян құрамында әділ құны бойынша бағаланады. Меншікті капитал ретінде жіктелуге жататын шартты өтеу кейіннен қайта бағаланады және оның кейіннен өтелуі меншікті капитал құрамында көрсетіледі.

Гудвил бастапқыда берілген сыйақы және танылған бақыланбайтын қатысу үлесі сомасының және сатып алушыға бұрын тиесілі болған үлестердің сатып алынатын таза сәйкестендірілетін активтердің және ол қабылдаған міндеттемелердің сомасынан асып түсуі ретінде айқындалатын бастапқы құны бойынша бағаланады. Егер сатып алынған таза активтердің әділ құны берілген өтемақы сомасынан асатын болса, Топ барлық сатып алынған активтердің және барлық қабылданған міндеттемелердің анықталу дұрыстығын, сондай-ақ сатып алу күніне танылуы тиіс болған сомаларды бағалау кезінде пайдаланылған процедураларды қайталап талдайды. Егер қайталап жасалған талдаудан кейін берілген өтемақы сатып алынған таза активтердің әділ құнынан кем болып қалса, табыс пайда немесе зиян құрамында танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Бизнесті біріктіру және гудвил (жалғасы)**

Кейіннен гудвил құнсызданудан болған жинақталған шығындар шегеріліп, бастапқы құн бойынша бағаланады. Құнсыздану тестісін өткізу мақсатында бизнесті біріктіру кезінде сатып алынған гудвил сатып алынған күннен бастап Топтың ақша ағындарын жасайтын бөлімшелерінің әрқайсысына бөлінеді, олар болжанып отырғандай компания сатып алатын басқа активтер мен міндеттемелер аталған бөлімшелерге жататынына немесе жатпайтынына тәуелсіз бизнесті біріктіруден пайда табады.

Егер гудвил ақша ағындарын жасайтын бірліктің бір бөлігі болса және осы бірліктің шеңберінде қызметтің бір бөлігі шығып кетсе, шығып кететін қызметке қатысты гудвил қызметтің шығуынан пайданы немесе зиянды айқындау кезінде осы қызметтің ағымдағы құнына кіреді. Мұндай жағдайда шығып қалған гудвил шығып қалған қызметтің құны мен ақша ағындарын жасайтын бірліктің қалған бөлігі құнының негізінде бағаланады.

Кезең-кезеңмен болатын бизнесті біріктіру

Сатып алушыға сатып алу күніне бұрын тиесілі болған сатып алынатын компаниядағы қатысу үлесінің әділ құны пайда немесе зиян арқылы сатып алу күніне әділ құны бойынша қайта бағаланады.

Бизнесті кезең-кезеңмен біріктіру кезінде сатып алушы сатып алу күніне төменде көрсетілгендей (а)-ның (б)-дан артуы ретінде бағаланатын гудвилді мойындайды:

- (а) жиынтығы: (i) берілген сыйақы, ол әдетте, «Бизнесті біріктіру» 3 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес сатып алу күніне әділ құны бойынша бағаланады; (ii) осы стандартқа сәйкес бағаланған сатып алынатын ұйымдағы бақыланбайтын қатысу үлесінің құны; (iii) сатып алу күніне бұрын сатып алушы тарапқа сатып алынатын ұйымдағы қатысу үлесін сатып алу күніне әділ құны;
- (б) сатып алынған активтерді және қабылданған міндеттемелерді сатып алу күніне таза әділ құны.

Жалпы бақылаудағы тараптардан еншілес ұйымдарды сатып алу

Еншілес ұйымдарды жалпы бақылаудағы тараптардан сатып алынуы үлестерді біріктіру әдісін пайдалана отырып ескеріледі.

Жалпы бақылауға берілетін еншілес ұйымның активтері мен міндеттемелері шоғырландырылған қаржылық есептілікте беру күніне беретін ұйымның («Бастамашы») ағымдағы құны бойынша ескеріледі. Бастамашы бастапқыда сатып алған кезде объективті түрде ескеретін тиісті гудвил шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Бастамашының гудвилін қоса алғанда, таза активтердің жалпы ағымдағы құны мен төленген сыйақы арасындағы айырма капиталды түзету ретінде шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Салыстырмалы деректерді қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық есептілік еншілес ұйымды Топ Бастамашы бастапқыда сатып алған күнге сатып алғандығы туралы жорамалға сүйене отырып ұсынылады.

Бірлесіп-бақыланатын операциялар

Бірлескен операция – бұл қызметке бірлескен бақылауға ие болатын тараптың қызметпен байланысты міндеттемелер бойынша активтер мен жауапкершілікке құқықтарының болуын болжайтын бірлескен кәсіпкерлік типі. Топ бірлескен операциялардағы өзінің мүдделеріне қатысты мыналарды: Бірлескен активтердегі өз үлесін қоса алғанда, активтерді; Бірлескен міндеттемелердегі өз үлесін қоса алғанда, міндеттемелерді; Бірлескен операциялардың нәтижесінде өндірілген өнімдегі үлесті сатудан түскен түсімді; Бірлескен операциялардан болған өнімді сатудан түскен түсімнің үлесін; бірлесіп шеккен шығыстардағы үлесті қоса алғанда, Шығыстарды мойындайды.

Қауымдасқан компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар

Қауымдасқан компания – соған қатысты Топтың айтарлықтай ықпалы бар компания. Айтарлықтай ықпал – инвестициялар объектісінің қаржылық және операциялық саясатына қатысты шешімдерді қабылдауға қатысу өкілеттіктері, бірақ мұндай саясатқа қатысты бақылау немесе бірлескен бақылау жатпайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қауымдасқан компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)**

Бірлескен кәсіпорын – бұл бірлескен қызмет түрі, әрі соған сай келісімге қатысты бірлескен бақылауы бар тараптардың бірлескен кәсіпорынның таза активтеріне құқықтары бар. Бірлескен бақылау – бұл шартпен негізделген қызметке бақылауды бірлесіп жүзеге асыру, әрі ол тек маңызды қызметке қатысты шешімдердің қабылдануы бірлескен бақылауды жүзеге асыратын тараптардың бірауызды келісімін қажет еткен жағдайларда ғана орын алады. Бірлескен бақылауды көздейтін шарт талаптары бойынша Топ бірлескен кәсіпорындарда қатысу үлесінің 50% кеміне иелік ете алады.

Айтарлықтай ықпалдың немесе бірлескен бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторлар еншілес ұйымдарға бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторларға ұқсас келеді. Топтың қауымдасқан компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялары үлестік қатысу әдісін пайдалана отырып ескеріледі.

Үлестік қатысу әдісіне сәйкес қауымдасқан компанияға немесе бірлескен кәсіпорынға инвестиция алдымен бастапқы құны бойынша танылады. Сатып алғаннан кейін инвестициялардың баланстық құны бірлескен кәсіпорынның немесе қауымдасқан компанияның таза активтеріндегі өзгерістердегі Топтың үлесі танылуы салдарынан не өседі немесе төмендейді. Бірлескен кәсіпорынға немесе қауымдасқан компанияға жататын гудвил инвестицияның баланстық құнына кіреді және амортизацияланбайды, сондай-ақ құнсыздану мәніне жеке тексеруге ұшырамайды.

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп бірлескен кәсіпорын немесе қауымдасқан компания қызметінің нәтижелеріндегі Топтың үлесін көрсетеді. Мұндай инвестициялау объектілерінің басқа да жиынтық кірісіндегі өзгерістер Топтың басқа да жиынтық кірісінің құрамында ұсынылады. Сонымен бірге, егер бірлескен кәсіпорын немесе қауымдасқан компания капиталында тікелей танылған өзгеріс орын алса, Топ осындай өзгерістегі өз үлесін таниды және бұл капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте қолданылса, осы фактіні ашады. Топтың және бірлескен кәсіпорындардың немесе қауымдасқан компаниялардың арасындағы мәмілелер бойынша туындайтын өткізілмеген кірістер мен залал бірлескен кәсіпорындағы немесе қауымдасқан компаниядағы қатысу үлесінің мөлшерінде алынып тасталады.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте тікелей көрсетіледі және салық салынғаннан кейінгі пайданы немесе зиянды және бірлескен кәсіпорынның немесе қауымдасқан компанияның еншілес компанияларындағы бақыланбайтын қатысу үлесін білдіреді. Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың қаржылық есептілігі Топтың қаржылық есептілігі сияқты есепті кезеңде жасалады. Қажет болған жағдайда қаржылық есептілік есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру мақсатында түзетіледі.

Үлестік қатысу әдісін қолданғаннан кейін Топ бірлескен кәсіпорынға немесе қауымдасқан компанияға өз инвестициялары бойынша құнсызданудан болған қосымша залалды тану қажеттілігін айқындайды. Топ әрбір есепті күнге бірлескен кәсіпорынға немесе қауымдасқан компанияға инвестициялар құнсыздануының объективті дәлелдерінің болуын анықтайды. Мұндай дәлелдер болған жағдайда, Топ құнсыздану сомасын бірлескен кәсіпорынның немесе қауымдасқан компанияның өтелетін құны мен олардың баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептейді және залалды «Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға салынған инвестициялардың құнсыздануы» бабы бойынша жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындайды.

Бірлескен кәсіпорындағы немесе қауымдасқан компаниядағы елеулі ықпалын жоғалтқан жағдайда Топ қалған инвестицияларды әділ құн бойынша бағалайды және мойындайды. Айтарлықтай ықпалдан немесе бірлескен бақылаудан айырылу сәтіне бірлескен кәсіпорынға немесе қауымдасқан компанияға салынған инвестициялардың балапстық құны мен қалған инвестицияның әділ құны және сатудан болған түсімдер арасындағы айырма пайда немесе зиян құрамында танылады.

Активтер мен міндеттемелерді қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктеу

Топтың қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебінде активтер мен міндеттемелерді олардың қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктелуінің негізінде ұсынады. Актив қысқа мерзімді болып табылады, егер: оны өткізу болжанса немесе ол сатуға және әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде тұтынуға арналса; ол негізінен сауда мақсатында арналса; оны есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі айдың ішінде өткізу болжанса; немесе ол, есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі айдың ішінде оны айырбастауға немесе міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ақша қаражатын немесе оның баламаларын білдірсе. Барлық басқа активтер ұзақ мерзімді ретінде жіктеледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Активтер мен міндеттемелерді қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктеу (жалғасы)**

Міндеттеме қысқа мерзімді болып табылады, егер: оны әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде өтеу болжанса; ол негізінен сауда мақсатында ұсталса; ол есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде өтелетін болса; немесе компанияның міндеттеменің өтелу мерзімін есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде ұзартуға шартсыз құқығы болмағанда. Топ барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімді ретінде жіктейді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Кен орындарын барлауға, бағалауға және әзірлеуге байланысты шығыстар*Жер қойнауын пайдалану құқықтарын (лицензияларды) иемденгенге дейін болған шығындар*

Лицензияларды сатып алғанға дейін болған шығындар, ҚР Үкіметімен тиісті келісімге қол қойылғаннан кейін болған шығындарды қоспағанда, олар орын алған кезеңдегі шығыстарға жатады. Мұндай жағдайларда болған шығындар барлау және бағалау активтерінің құрамында капиталдандырылады.

Жер қойнауын пайдалану құқықтарын және мүлікті сатып алу шығындары

Жер қойнауын барлау әрі өндіру құқықтары және мүлікті сатып алуға арналған тиісті шығындар барлау әрі бағалау активтерінің құрамында капиталдандырылады және материалдық емес ретінде жіктеледі. Барлау бойынша әрбір объект жыл сайын бұрғылау жұмыстары жоспарланғанын және активтің құнсызданбағанын растау мәніне қарастырылады. Егер келешек жұмыстар жоспарланбаса, барлауға арналған лицензияларды және мүлікті сатып алуға арналған тиісті шығындардың ағымдағы құны есептен шығарылады. Экономикалық негізделген шығарылатын қорлар («дәлелденген қорлар» немесе «коммерциялық қорлар») анықталған кезде және әзірлеуді ішкі бекіту кезінде барлауға арналған лицензияларды және кен орындардың бөлігінде ескерілетін мүлікті сатып алуға арналған тиісті шығындардың ағымдағы құны, барлау және бағалау бойынша активтермен бірігіп, мұнай-газ мүлкіне немесе мұнай-газ активтеріне ауыстырылады.

Барлаумен және бағалаумен байланысты шығындар

Барлауға арналған заңды құқық сатып алынғаннан кейін, сәтсіз пайдаланылатын немесе жиектелетін ұнғымаларды қоса алғанда, геологиялық әрі геофизикалық зерттеу шығындары мен барлау және бағалау ұнғымаларымен тікелей байланысты шығындар ұнғыманы бұрғылау жұмыстары аяқталғанға дейін және нәтижелер бағаланғанға дейін шығындардың сипатына сәйкес барлау және бағалау материалдық емес немесе материалдық активтер ретінде капиталдандырылады. Мұндай шығындарға қызметкерлерге төлемақы, пайдаланылған материалдар мен жанар май, бұрғылау мұнарасының құны және мердігерлерге арналған төлемдер кіреді. Егер күтілетін қорлар табылмаса, барлау және бағалау бойынша актив құнсыздануға тестіленеді; егер шығарылатын көмірсутектер табылып, қызметті одан кейінгі бағалауға жататын болса, әрі оған коммерциялық әзірленуі ықтимал болатын басқа ұнғымаларда бұрғылау кіруі мүмкін болса, онда шығындар көмірсутектерді коммерциялық шығаруды бағалауда негізделген/үздіксіз прогреске қол жеткізілмейінше, актив ретінде ескерілуін жалғастырады.

Осы сияқты барлық шығындар техникалық, коммерциялық және басқарушылық тексеруге, сол сияқты әзірлеуді жалғастыру ниетін немесе табудан пайда алудың қандай да бір басқа тәсілін растау үшін жылына кем дегенде бір рет құнсыздану мәніне тексеруге жатады.

Көмірсутектердің дәлелденген қорлары анықталғанда және әзірлеу туралы шешім қабылданғанда, барлаумен және бағалаумен байланысты тиісті шығындар, тиісті шығыстар құнсыздану тестісінен кейін және құнсыздану залалы, егер ондай болса, танылағаннан кейін мұнай-газ активтеріне ауыстырылады.

Мұндай ниет болмағанда, және келісімшарттық аумақты Үкіметке қайтарып беру шешімі қабылданғанда және жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды бұзу ниеті болғанда активтер шығыстарға есептен шығарылады.

Әзірлеу шығындары

Платформалар, мұнай құбырлары және әзірлеу ұнғымаларын бұрғылау сияқты инфрақұрылым объектілерін салу, орнату және аяқтау шығындары мұнай-газ мүлкінің құрамында капиталданады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТИЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Мұнай-газ мүлкі және басқа да негізгі құралдар**

Мұнай-газ мүлкі мен басқа да негізгі құралдар жинақталған амортизацияны, тозу мен құнсыздануды шегере отырып, бастапқы құны бойынша ескеріледі.

Активтердің бастапқы құны сатып алу немесе салу бағасынан, ұзақ мерзімді құрылыс және әзірлеу жобалары бойынша пайыздар шығындарынан, мойындау критерийлерін сақтау шартымен, активті жұмыс күйіне келтіруге тікелей байланысты шығындардан және қажет болғанда активті жою шығындарының бастапқы бағалауынан тұрады. Сатып алу немесе бағалау бағасы жиынтық төленген құн және активті сатып алу үшін берілген сыйақының кез келген түрінің әділ құны болып табылады.

Мұнай-газ мүлкі өндірістік әдісті пайдалана отырып амортизацияланады, ал материалдық емес активтер дәлелденген әзірленген қорлар бойынша, ал материалдық емес активтер дәлелденген қорлар бойынша амортизацияланады. Пайдалы қызмет ету мерзімі кен орындары қызметінің қалдық мерзімінен аз болатын кейбір мұнай-газ мүлкі пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады.

Мұнай-газ активтері мен жерден басқа негізгі құралдарға, негізінен пайдалы қызмет етудің орта мерзімдерінің ішінде тікжелілік әдіспен амортизацияланатын жер, ғимараттар, машиналар мен жабдықтар, көлік құралдары мен басқалары былайша кіреді:

МӨЗ активтері	4-100 жыл
Құбырлар	2-30 жыл
Ғимараттар мен құрылысжайлар	2-100 жыл
Машиналар мен жабдық	2-30 жыл
Көлік құралдары	3-35 жыл
Басқасы	2-20 жыл
Жер	Амортизацияланбайды

Негізгі құралдардың болжамды пайдалы қызмет етуінің мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қарастырылып отырады және қажет болғанда мерзімдегі өзгерістер кейінгі кезеңдерде ескеріліп отырады.

Негізгі құралдардың ағымдағы құны ол өтелетін болып табылмайтындығына көрсететін қандай да бір оқиғалар немесе жағдайлардағы өзгерістер болған жағдайларда құнсыздану мәніне қайта қарастырылып отырады.

Көмірсутектердің коммерциялық көлемдерін өндіруді тоқтатқан және жойылуға арналған өндіру ұңғымаларын қоса алғанда, негізгі құралдар нысанының мойындалуын доғару есептен шығарылған кезде немесе егер келешекте мұндай активті пайдаланудан экономикалық пайданы алу күтілмеген жағдайда болады. Активті тануды доғару нәтижесінде туындайтын кірістер немесе шығыстар (активтің шығуынан және ағымдағы құнынан болатын таза түсімдер арасындағы айырмашылық ретінде есептелген) активті тану доғарылған кезең үшін пайдаға және зиянға кіргізіледі.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып, құны бойынша ескеріледі. Материалдық емес активтерге табиғи газды барлауға, әзірлеуге және өндіруге арналған лицензияларды, компьютерлік бағдарламалар мен гудвилді сатып алу шығындары кіреді. Бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда сатып алу құны бойынша бағаланады. Бастапқы құны – бұл жиынтық төленген сома және активті сатып алу үшін берілген кез келген басқа сыйақының әділ құны.

Гудвилді және жер қойнауын пайдалану құқықтарын қоспағанда, материалдық емес активтер, пайдалы қызмет етудің күтілетін қалған мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады. Активтердің күтілетін пайдалы қызмет ету мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қаралады және пайдалы қызмет ету мерзімдерін өзгерту қажет болғанда келесі кезеңдерде ескеріледі. Компьютерлік бағдарламалық жасақтаманың пайдалы қызмет ету мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейін құрайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Материалдық емес активтер (жалғасы)**

Материалдық емес активтердің ағымдағы құны оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздануға талданады. Гудвил жыл сайын (31 желтоқсандағы жағдай бойынша), сондай-ақ оқиғалар оның ағымдағы құны құнсыздануы мүмкін екендігін көрсеткен жағдайларда, құнсыздануға тестіленеді.

Гудвилдің құнсыздануы гудвил қарайтын ақша ағынын туындататын бөлімшелер (немесе ақша ағынын туындататын бөлімшелер тобы) құнының өтелетін құнын бағалау арқылы анықталады. Егер ақша ағынын туындататын бөлімшелердің өтелетін құны олардың ағымдағы құнынан аз болса, құнсызданудан болған зиян танылады. Гудвилдің құнсызданудан болған залалды болашақ кезеңдерде қалпына келтіру мүмкін емес.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Топ әрбір есепті күнге активтің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Егер осындай белгілер орын алса немесе егер активті құнсыздануға жыл сайынғы тексеру талап етілсе, Топ активтің өтелетін құнына бағалау жүргізеді. Активтің өтелетін құны – бұл келесі көлемдердің ең үлкені: сату шығындарын немесе активті пайдалану құндылығын шегере отырып, активтің немесе ақша ағындарын жасайтын бөлімшенің (ААЖБ) әділ құны. Өтелетін құн негізінен басқа активтер немесе активтер тобы жасайтын ағындардан тәуелсіз ақша қаражатының ағындарын актив жасаған жағдайда ғана жеке актив үшін анықталады. Егер активтің ағымдағы құны немесе ААЖБ өтелетін сомадан асып кетсе, онда актив құнсызданған ретінде қаралады және оның құны өтелетін сомаға дейін кемітіледі. Пайдаланудан болатын құндылықты бағалау кезінде болашақтағы ақша ағындары келтірілген құнға дейін дисконттау мөлшерлемесі бойынша активке тән ақша мен тәуекелдердің уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салғанға дейін дисконтталады.

Сату шығындарын шегере отырып әділ құнды айқындау кезінде тиісті бағалау үлгісі қолданылады. Бұл есептер бағалау коэффициенттерімен, еншілес ұйымдар акцияларының нарығында еркін айналыстағы бағаларды белгілеумен немесе әділ құнның өзге де қол жетімді көрсеткіштерімен расталады. Жалғасып отырған қызметтің құнсыздануынан болған шығындар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте құнсызданған актив функциясына сәйкес келетін шығыстар санатында көрсетіледі.

Топ құнсыздану сомасын Топтың жеке активтер жатқызылатын әр ААЖБ үшін жеке дайындалатын жан-жақты жоспарлары және болжамды есеп айырысуларын басшылыққа ала отырып айқындайды. Бұл жоспарлар мен болжамды есеп айырысулар әдетте 5 (бес) жылға жасалады. Бұдан да ұзақ кезеңдер үшін бес жылдан кейін келешек болжанатын ақша ағындарына қатысты қолданылатын ұзақ мерзімді өсу қарқындары есептеледі.

Гудвилді қоспағанда, активтер үшін әрбір есепті күнге құнсызданудан болған бұрын танылған залал бұдан былай жоқ немесе қысқарған екендігінің белгілеріне бағаланады. Егер мұндай белгі бар болса, Топ активтің немесе ақша ағындарын тудыратын бөлімшенің өтелетін құнын есептейді. Құнсызданудан болатын бұрын танылған шығындар, егер құнсызданудан болатын шығынды соңғы рет таныған уақыттан бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған жол берілімде өзгеріс орын алған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтірілген жағдайда активтің ағымдағы құны активтің өтелетін құнынан, сондай-ақ егер бұрынғы жылдары актив бойынша құнсызданудан болатын шығын танылмаған жағдайда ол бойынша осы актив танылса ағымдағы құннан (амортизацияны шегергенде) аспайды. Мұндай қалпына келтіру жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

Барлау және бағалау бойынша активтердің құнсыздануы

Барлау және бағалау бойынша активтер құнсыздану мәніне тексеріледі, әрі мұндай активтер әзірлеу бойынша материалдық және материалдық емес активтердің құрамына немесе активтердің құнсыздануына нұсқайтын фактілер мен жағдайлар болғанда аударылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Барлау және бағалау бойынша активтердің құнсыздануы (жалғасы)**

Бір немесе одан да көп төмендегі фактілердің және жағдайлардың болуы Топ барлау әрі бағалау жөніндегі өз активтерін құнсыздану мәніне тексеруге міндетті екендігіне нұсқайды (тізбесі толық болып табылмайды):

- соның ішінде Топ ұйымы белгілі бір учаскені барлауға құқылы болған кезең өтіп кеткенде немесе таяу арада өтеді және оның ұзартылуы күтілмейді;
- белгілі бір учаскеде минералды ресурстарды одан әрі барлауға және бағалауға едәуір шығыстар бюджетке қосылмаған және жоспарланбайды;
- белгілі бір учаскеде минералды ресурстарды барлау және бағалау минералды ресурстардың коммерциялық тиімді көлемдерін анықтауға әкеліп соқтырмады және Топ ұйымы белгілі бір учаскеде мұндай қызметті тоқтату шешімін қабылдады;
- жеткілікті деректер белгілі бір учаскені эзірлеу ықтималдылығына қарамастан барлау және бағалау жөніндегі активтің ағымдағы құны нәтижелі эзірлеудің немесе өткізудің нәтижесінде толық шамада өтелмейтіндігін көрсетеді.

Сату үшін ұсталатын активтер және тоқтатылған қызмет

Сату үшін ұсталатын деп жіктелген ұзақ мерзімді активтер мен шығу топтары сатуға арналған шығындар шегеріліп, ағымдағы құн мен әділ құнның ең азы бойынша бағаланады. Ұзақ мерзімдер активтер және шығу топтары, егер олардың ағымдағы құны өтеуге жататын болса негізінен қолданудың жалғасуы нәтижесінде емес, сату жолымен сату үшін ұсталатын ретінде жіктейді. Бұл шарт егер сату мүмкіндігі жоғары, ал актив немесе шығу тобы өзінің ағымдағы жағдайында жедел сатылуы мүмкін болса, сақталған болып саналады.

Басшылықтың оған қатысты жіктелген күннен бастап бір жыл ішінде аяқталған сату мәмілесі ретінде тану өлшемдеріне сәйкес күтілуге тиіс сатып алуды жасауға бекем ниеті бар.

Есепті кезең үшін, сондай-ақ өткен жылдың салыстырмалы кезеңі үшін жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте тоқтатылған қызметтен болған кірістер мен шығыстар, тіпті егер сатылғаннан кейін Топ еншілес ұйымдағы бақыланбайтын қатысу үлесін сақтап қалса да, салық салынғаннан кейін пайда деңгейіне дейін төмендей отырып жалғасып отырған қызметтен кірістер мен шығыстарды бөлек есепке алынады. Нәтиже беретін пайда немесе зиян (салықтар шегерілгеннен кейін) жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте бөлек ұсынылады.

Сатуға арналған ретінде жіктелгеннен кейін негізгі құралдар мен материалдық емес активтер амортизациялауға жатпайды.

Активтің шығуы бойынша міндеттеме (пайдаланудан шығару)

Пайдаланудан шығаруға арналған резервтер Топтың объектіні немесе негізгі құралды демонтаждау мен көшіру бойынша және объекті тұрған учаскені қалпына келтіру бойынша міндеттемесі болған кезде, сондай-ақ мұндай резервті пайымды бағалауды жүзеге асыру мүмкін болған кезде, дисконтталған ақша ағындарының негізінде толық көлемде танылады. Танылған сома жергілікті шарттар мен талаптарға сәйкес анықталған бағаланған болашақ шығыстардың ағымдағы құнын білдіреді. Сондай-ақ тиісті негізгі құрал танылған резервтің мөлшеріне баламалы сомада танылады. Соның салдарынан, бұл актив тиісті амортизациялау әдісі негізінде өндіріске және тасымалдауға капиталдандырылған шығындардың бір бөлігі ретінде амортизацияланады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Активтің шығуы бойынша міндеттеме (пайдаланудан шығару) (жалғасы)**

Міндеттемелерді өтеу үшін қажетті экономикалық пайда негізінде жататын есепті мерзімдегі немесе ресурстардың қайту сомасындағы өзгерістердің нәтижесі болып табылған пайдаланудан шығару жөніндегі қазіргі резервті бағалаудағы өзгерістер, немесе дисконттау мөлшерлемесіндегі өзгеріс мынадай түрде ескеріледі, соның салдарынан:

- (а) резервтегі өзгерістер ағымдағы кезеңдегі тиісті активтің құнына қосылады немесе есептен шығарылады;
- (б) активтің құнынан шығарылған сома оның ағымдағы құнынан аспауы тиіс. Егер резервтегі төмендеу активтің ағымдағы құнынан асып түссе, асып түсу дереу жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады; және
- (в) егер түзету актив құнының ұлғаюына әкеліп соқтырған жағдайда, Топ бұл активтің жаңа ағымдағы құны толығымен өтеле алмайтындығының көрсеткіші болып табылатындығын қарастырады. Егер бұл мұндай көрсеткіш болып табылса, Топ активтің өтелетін құнын бағалау арқылы оны құнсыздануға тестілейді және 36 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес құнсыздану бойынша кез келген залалды ескереді.

Қаржы активтері***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржы активтері алғаш рет танылғанда кейіннен амортизацияланған құны бойынша, басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі. Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі келісімшартта көзделген қаржы активі мен Топ бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Топ іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Топ қаржы активтерін бастапқыда пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында мәміле бойынша шығындар сомасына ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Топ іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешек 15 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған мәміленің бағасы бойынша айқындалады.

Борыштық қаржы активі амортизацияланған құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктелуі және бағалануы үшін ол өтелмеген негізгі сомаға «борыштық негізгі сомасы мен пайыздардың (SPPI) есебінен төлемдер ғана» білдіретін ақша ағындарының пайда болуына әкеп соқтыруы тиіс. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады. Топ қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель ақша ағындарын әкелу мақсатында Топ өзінің қаржы активтерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындарының шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатындығын айқындайды. Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта (стандартты талаптарда жасалатын сауда-саттық) қабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық операциялар ол жасалған күнге, яғни Топ активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері екі санатқа жіктеледі:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Топтың басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтері болмады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)*****Кейінгі бағалау (жалғасы)******Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)***

Бұл санат Топ үшін барынша орынды болып табылады. Топ қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады; және
- қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зиян активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында танылады. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Топ сауда және басқа да дебиторлық берешекті, байланысты тараптарға берілген қарыздар мен банк салымдарын жатқызады.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Топ байланысты тараптарға берген және туынды қаржы құралдарын қамтитын кейбір қарыздар жатады. Солар бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және пайыздардың есебінен тек төлемдер болып табылмайтын қаржы активтері пайдаланылатын бизнес-модельге қарамастан пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша жіктеледі және бағаланады. Борыштық құралдарды басқа да жиынтық кіріс арқылы амортизацияланған құны немесе әділ құны бойынша жоғарыда сипатталғандай жіктеуге арналған критерийлерге қарамастан, борыштық құралдар бастапқыда танылған кезінде, егер осы сияқты жіктеу есептегі сәйкессіздікті жойса немесе айтарлықтай азайтса, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін ретінде жіктелуі мүмкін.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте әділ құны бойынша ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгеруі пайда немесе зиян құрамында жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Тануды тоқтату

Қаржы активі (қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептен алынып тасталады) мойындалуын тоқтатады, егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса; не болмаса
- Топ активтен ақша ағымын алу құқығын берсе не болмаса үшінші тарапқа түсетін ақша ағымдарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша ешбір елеулі кідіріссіз төлеу бойынша өз мойнына міндеттеме алса; және не болмаса (а) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы берсе, не болмаса (б) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы бермей, оларды сақтамаса, бірақ осы активтің бақылауын берсе.

Егер Топ өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, Топ берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде тануын тоқтатады. Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Топ сақтаған құқық пен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады. Берілген актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтын жалғасатын қатысу келесі өлшемдердің: активтің бастапқы баланстық құны немесе төленуін Топ талап етуі мүмкін өтемақының ең көп соманың ең азы бойынша бағаланады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТИЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржы активтері (жалғасы)***Қаржы активтерінің құнсыздануы*

Топ пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық қаржы активтеріне қатысты күтілетін несиелік зиянның (КНЗ) бағалау резервін мойындайды. КНЗ шартқа сәйкес Топқа тиесілі болатын ақша ағындары мен Топ бұл актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемеге шамамен тең болатын мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырма ретінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын несие сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

КНЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап несие тәуекелі айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық КНЗ) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін несиелік зиянға қатысты зиянды бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін КНЗ) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін несиелік зиянға қатысты залалға бағалау резерві құрылады.

Сауда және басқа да дебиторлық берешекке қатысты Топ КНЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Топ несиелік тәуекелдің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін КНЗ тең сомада залалға бағалау резервін мойындайды. Топ қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несиелік зиянның пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Егер шартта көзделген төлемдердің мерзімі 90 күнге өтіп кетсе, Топ қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Дегенмен, белгілі бір жағдайларда Топ, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Топ ұстап қалатын несие сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Топтың шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Топтың шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

Тауар-материалдық қорлар

Тауар-материалдық қорлар өзіндік құн және ҚҚК әдісі бойынша өткізудің таза құны екі өлшемнің ең азы бойынша ескеріледі. Оның құнына қорларды тиісті жерге жеткізумен және оларды ағымдағы күйге келтірумен байланысты әдеттегі қызмет барысында болған барлық шығындар жатады. Шикі мұнайдың және мұнай өнімдерінің құны, орташа өндіріс көлемінің негізінде тозу, таусылу және амортизация шығыстарының және үстеме шығыстардың тиісті бөлігін қоса алғанда, оларды өндірудің өзіндік құны болып табылады. Мұнай мен мұнай өнімдерін өткізудің таза құны, мұндай өткізумен байланысты шығыстарды шегере отырып, өткізудің болжамды бағасына негізделеді.

Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Салық органдары нетто негізде сату мен сатып алу бойынша ҚҚС өтеуді жүргізуге мүмкіндік береді. Өтелуге жататын ҚҚС, ішкі нарықтағы сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспортқа сатудың нөлдік мөлшерлемесі бар.

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламаларына банк пен кассадағы ақша қаражаты, сондай-ақ бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын қысқа мерзімді депозиттер жатады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржылық міндеттемелер***Бастапқы тану және бағалау*

Қаржылық міндеттемелер бастапқы тану кезінде пайда немесе зиян, несиелер, қарыздар мен берешек немесе туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда несиелер мен қарыздар болған жағдайда тікелей солармен байланысты мәміле бойынша шығындарға көбейтілген әділ құны бойынша мойындалады.

Топтың қаржылық міндеттемелеріне сауда және басқа да кредиторлық берешек, несиелер мен қарыз алулар, сондай-ақ туынды қаржы құралдары кіреді.

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді одан кейінгі бағалау олардың жіктелуіне былайша тәуелді болады:

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелерге саудаға арналған қаржылық міндеттемелер мен пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын ретінде бастапқыда мойындау кезінде айқындалған қаржылық міндеттемелер кіреді.

Егер олар таяу арада сату мақсатында сатып алынған болса, қаржылық міндеттемелер саудалауға арналған деп жіктеледі. Бұл санатқа Топ шарт бойынша бір жақ болып табылатын, олар 9 ХҚЕС-те (IFRS) айқындалғандай хеджирлеу операциясында хеджирлеу құралдары ретінде айқындалмаған туынды қаржы құралдары жатады. Бөлінген ендірілген туынды құралдар тиімді хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған жағдайларды қоспағанда, саудаға арналған деп жіктеледі.

Саудаға арналған міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар пайда мен зиянда танылады.

Топтың пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын ретінде бастапқыда мойындалған кезде ол айқындалған қаржы міндеттемелері жоқ.

Сауда және басқа да кредиторлық берешек

Сауда кредиторлық берешек бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі және кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

Несиелер мен қарыздар

Бастапқыда танылғаннан кейін пайыздық несиелер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар, оларды тануды тоқтатқанда, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы амортизацияның есептелуіне қарай жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы қаржылық шығындар құрамына енгізіледі.

Егер Топ төлемді есепті күннен кейін кем дегенде 12 айға кейінге қалдыруға сөзсіз құқылы болмаса, қарыздар ағымдағы міндеттемелер ретінде жіктеледі. Жіктелетін активті сатып алуға, оның құрылысына немесе өндірісіне тікелей жататын қарыздар бойынша шығындар осындай актив құнының бір бөлігі ретінде капиталдандырылады. Қарыздар бойынша басқа шығындар пайда болу сәтіне кезең шығыстары ретінде танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТИЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)***Кейінгі бағалау (жалғасы)**Қаржылық кепілдік шарттары*

Топ шығарған қаржылық кепілдік шарттары ұстаушы шеккен залалды өтеу үшін төлем жасауды талап ететін шарттарды білдіреді, өйткені аталған борышкер борыштық құралдың талаптарына сәйкес төлемді мерзімінде жасамады. Қаржылық кепілдік шарттары бастапқыда кепілдіктің шығуымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ құны бойынша міндеттеме ретінде танылады. Кейіннен міндеттеме келесі себептердің ең үлкені бойынша бағаланады: 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес есептелген күтілетін несиелік зиянның бағалау резерві және егер ондай болса, жинақталған амортизацияны шегере отырып танылған сома.

Тануды тоқтату

Қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің танылуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені танудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың ағымдағы құнындағы айырмасы пайда мен зиянда танылады.

Қаржы құралдарының өзара есепке алынуы

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынуы тиіс, ал нетто-сомасы қазіргі сәтте мойындалған сомаларды өзара есепке алуға, сондай-ақ нетто-негізде есеп айырысу ниетіне не болмаса активтерді өткізуге және осымен бірге міндеттемелерді өтеуге заңгерлік құқық болғанда ғана қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте ұсынылуы тиіс.

Қаржы құралдарының әділ құны

Олармен сауда әрбір есепті күні белсенді нарықтарда жүзеге асырылатын қаржы құралдарының әділ құны мәміле бойынша шығындар шегерілместен нарықтық баға белгіленімдері немесе дилерлердің баға белгіленімдері (ұзын позициялар үшін сатып алуға арналған баға белгіленімдері және қысқа позицияларды сатуға арналған баға белгіленімдері) негізге алынып анықталады.

Олармен сауда белсенді нарықта жүзеге асырылмайтын қаржы құралдары үшін әділ құн тиісті бағалау әдістемелерін қолдану жолымен анықталады. Мұндай әдістемелерге таяу арада коммерциялық негізде жасалған мәмілелердің бағаларын пайдалану, сол сияқты құралдардың ағымдағы әділ құнын пайдалану; дисконтталған ақша ағындарын талдау не болмаса басқа да бағалау модельдері кіруі мүмкін.

Резервтер

Резервтер, егер Топтың өткен оқиғалардың нәтижесінде туындаған ағымдағы міндеттемесі (занды немесе ерікті түрде қабылданған) болса және міндеттемені өтеу үшін экономикалық пайданың кетуі қажет болады, ал мұндай міндеттеменің сомасы сенімді түрде айқындалуы мүмкін екендігінің едәуір ықтималдығы болса, танылады. Егер Топ резервтердің өтемақысын алуды болжаса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу жекелеген актив ретінде тек өтемақының алынуы күмән келтірмеген жағдайда ғана танылады.

Егер ақшаның уақытша құнының әсері елеулі болса, резервтер келешекте күтілетін ақша ағындарын дисконттау арқылы ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және бұл қолданылғанда, нақты міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін салық салынғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша айқындалады. Егер дисконттау қолданылса, резервтің ұлғаюы уақыт өтісімен қаржылық шығындар ретінде мойындалады.

Үкіметтің алдындағы міндеттемелер бойынша резервтер

Үкімет Топқа демеушілікпен және қаржыландырумен байланысты түрлі міндеттемелерді жүктейді. Топ басшылығы мұндай міндеттемелер конструктивті болып табылады және Үкіметтің шешімдеріне сәйкес танылуы тиіс деп болжап отыр. Үкімет Топтың түпкі акционері болып табылғандықтан, мұндай міндеттемелерді орындаумен байланысты шығыстар «акционерлерге басқа да бөлу» ретінде шоғырландырылған қаржылық есептілікте капитал құрамында танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Жұмыскерлерге төлемдер***Зейнетақы жоспары*

Алдын ала айқындалған зейнетақы жарналары бар зейнетақы бағдарламасы бойынша төлемдер олардың төленуіне қарай шығыстарға жатады. Зейнетақымен қамсыздандырудың мемлекеттік жүйесі бойынша төлемдер Топтың мұндай жоспар бойынша міндеттемелері алдын ала айқындалған зейнетақы жарналары бар зейнетақы бағдарламасы бойынша туындайтын міндеттемелерге тең болғанда, белгіленген жарналары бар зейнетақы жоспарлары ретінде қарастырылады.

Қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақылар

Топ өз қызметкерлеріне Топ ұйымдары мен өз қызметкерлері арасындағы Ұжымдық шарттарға сәйкес зейнетке шыққанға дейін де және кейін де ұзақ мерзімді сыйақы төлейді. Ұжымдық шарт, атап айтқанда, зейнеткерлікке шыққанда біржолғы жәрдемақы төлеуді, еңбекке жарамсыздық, мерейтой және қаза болу жағдайында қызметкерлерге материалдық көмек көрсетуді және басқасын көздейді. Жәрдемақы алу құқығы әдетте қызметкердің зейнеткерлікке шыққанға дейін жұмысты жалғастырумен байланыстырылады.

Біржолғы жәрдемақыларды төлеу бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу еңбек қызметі аяқталуы бойынша белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіс бойынша қызметкердің еңбек қызметі ішінде жүзеге асырылады. Жыл ішінде туындаған актуарлық пайда мен зиян басқа жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі. Осы мақсат үшін актуарлық пайда мен зиян актуарлық болжамдарға өзгерістердің әсерін де, актуарлық болжамдар мен нақты деректер арасындағы айырмаларға байланысты бұрынғы тәжірибенің әсерін де қамтиды. Басқа өзгерістер ағымдағы қызметтер құнын, бұрынғы қызметтер құнын және кадрлар қысқаруын немесе жасалған есеп айырысуларды қоса алғанда ағымдағы кезеңде танылады.

Зейнетақы міндеттемелерін есепке алғанда қолданылған аса елеулі болжамдар – бұл шегерім мөлшерлемесі мен қайтыс болуды болжау. Дисконт мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің таза келтірілген құнын анықтау үшін қолданылады және әр жылы осындай міндеттемелер бойынша дисконт амортизациясы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық шығындар ретінде көрсетіледі. Қайтыс болуды болжау сыйақы төлеудің болашақ ағынын болжамдау үшін қолданылады, ол сонан соң міндеттемелердің таза келтірілген құнын алу үшін шегеріледі.

Біржолғы демалыс жәрдемақылардан басқа, қызметкерлерге сыйақылар қызметкерлерге басқа ұзақ мерзімді сыйақылар ретінде қарастырылады. Осы сыйақылар бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу қызметкердің еңбек қызметі ішінде белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіспен жүзеге асырылады. Қызметкерлерге арналған басқа да ұзақ мерзімді сыйақылар бойынша актуарлық пайда мен зиян пайда немесе зиян құрамында танылады. Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті актуарийлер бағалайды.

Түсімді тану

Топ уәде етілген тауарды немесе қызметті (яғни активті) сатып алушыға бере отырып, атқару бойынша міндеттемені орындаған кезде (немесе қалайша) түсім мойындалады. Сатып алушы бұл активке бақылауды алғанда (немесе қалай) актив беріледі, бұл әдетте келісімшарттың бағасы белгіленген немесе айқындалатын болып табылуы, ал дебиторлық берешекті алу мүмкіндігі негізделген түрде қамтамасыз етілген деген талаппен меншік құқығын беру кезінде орын алады. Атап айтқанда, шикі мұнай мен газды, сондай-ақ мұнай өнімдері мен басқа да тауарларды ішкі нарықта сатудан түскен кірістер, әдетте, оларға меншік құқығы өткен кезде танылады. Экспортқа сату үшін меншік құқығы, әдетте, ҚР шекарасында өтеді. Түсім кез келген сауда жеңілдіктерінің сомаларын, көлемі үшін жеңілдіктер мен өтелетін салықтарды ескере отырып, алынған немесе алынуға жататын сыйақының әділ құны бойынша бағаланады.

Қосалқы қызметтерді сату қызметтің бағасы айқындалуы мүмкін және кірістердің алынуына қатысты елеулі белгісіздіктің жоқ екендігі талабымен қызметтердің көрсетілу шамасына қарай танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Түсімді тану (жалғасы)***Пайыздық кіріс пен шығыс*

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын барлық қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс пен пайыздық шығыс тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша көрсетіледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – осы мөлшерлеме бойынша дисконттау кезінде күтілетін болашақтағы ақшалай төлемдер немесе қаржы құралын пайдаланудың болжамды мерзімі ішіндегі немесе өте қысқа уақыт кезеңі ішіндегі түсімдер, олар қолданылатын жерде бұл қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнына дәлме-дәл келтіріледі. Пайыздық кіріс қаржылық кірістің құрамына қосылады және пайыздық шығыс жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық шығыс құрамында көрсетіледі.

Сауда дебиторлық берешек

Дебиторлық берешек Топтың шартсыз болып табылатын өтемақы сомасына құқығын білдіреді (яғни ақы төлеу мерзімінің орын алуы үшін тек уақыт қана қажет).

Шарттық міндеттемелер

Шарттық міндеттеме – Топ сатып алушыдан өтемақыны (немесе өтемақы сомасы күтіледі) алған тауарларды немесе қызметтерді сатып алушыға беру міндеттемесі. Сатып алушы өтемақыны Топ тауарды немесе қызметті сатып алушыға беру сәтіне дейін төлеген жағдайда, Топ шарттық міндеттемені төлемді жүзеге асыру сәтіне немесе төлем төленуге жататын болған сәтте (қайсысының бұрын орын алатындығына қарай) мойындайды. Топ шарт бойынша өз міндеттемелерін орындағанда шарттық міндеттемелер түсіммен мойындалады.

Шығыстарды тану

Шығыстар пайда болу сәтіне ескеріледі және олар есептеу әдісінің негізінде жатқызылған кезеңде шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Табыс салығы

Бір жылғы табыс салығына ағымдағы табыс салығы, үстеме пайда салығы және мерзімі ұзартылған салық кіреді. Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарына өтеледі немесе төленеді деп болжанатын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері мен салық заңнамасы, – есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңдар. Тікелей капиталда мойындалған баптарға қатысты ағымдағы корпоративтік табыс салығы («КТС») жиынтық кіріс туралы есепте емес, капиталдың құрамында танылады.

Үстеме пайда салығы (бұдан әрі – «ҮПС») табыс салығы ретінде қарастырылады және табыс салығы бойынша шығыстардың бір бөлігін құрады. Қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес Топ жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты ҮПС-ты жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір бөлек келісімшарт бойынша жиынтық жылдық кірістің бір жылғы аударымдарға ара қатынасының негізінде құбылмалы мөлшерлемелер бойынша есептейді және төлейді. ҮПС-ты қолдануды көздейтін жиынтық жылдық кірістің әрбір салық жылындағы аударымдарға ара қатынасы 1,25:1 құрайды. ҮПС мөлшерлемелері әрбір келісімшартқа қатысты аударымдардың 25% артық жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты салықтық таза кірістің (КТС пен рұқсат етілген баға белгілеулер есептен шығарылғаннан кейін салық салынатын кіріс) бір бөлігі қолданылады.

Мерзімі ұзартылған салық КТС, сол сияқты ҮПС үшін есептеледі. ҮПС мерзімі ұзартылған салық келісімшарт бойынша төленуге жататын ҮПС-тің күтілетін мөлшерлемесі бойынша жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға жатқызылған активтер үшін уақыт айырмалары бойынша есептеледі.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық есепті күнге активтердің салық базасы мен міндеттемелер және олардың қаржылық есептілігі үшін ағымдағы құны арасындағы уақыт айырмасын анықтау арқылы міндеттемелер әдісімен айқындалады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Табыс салығы (жалғасы)**

Мерзімі ұзартылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мойындалады:

- мерзімі ұзартылған салықтық міндеттеме гудвилді не болмаса бизнесті біріктіру болып табылмайтын және оның жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе шығынға әсер етпейтін операция бойынша активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындаудың нәтижесінде туындайды; және
- еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен кәсіпорындарға қатысу үлестерімен инвестицияларға байланысты салық салынатын уақыт айырмаларына қатысты, егер уақыт айырмаларын қалпына келтіру уақытын бақылау мүмкін болса және уақыт айырмасы таяу болашақта азаймайтындығына елеулі мүмкіндік бар болса.

Мерзімі ұзартылған салық активтері, мына жағдайлардан басқа, соған қарсы есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық шығындары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда болады деген едәуір ықтималдылық болатын дәрежеде барлық есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша танылады:

- есептен шығарылатын уақыт айырмаларына қатысты мерзімі ұзартылған салық активтері бизнесті біріктіру болып табылмайтын және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе шығынға әсер етпейтін мәміле бойынша активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындаудың нәтижесінде туындағанда; және
- еншілес ұйымдарға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлесімен инвестицияларға байланысты шегерілетін уақыт айырмаларына қатысты мерзімі ұзартылған салық активтері таяу болашақта уақыт айырмашылықтары пайдаланылуы және соған қарсы уақыт айырмаларын пайдалануға болатындай жеткілікті салық салынатын пайда болуы мүмкін екендігі елеулі бар дәреже ғана танылады.

Мерзімі ұзартылған салық активтерінің ағымдағы құны әрбір есепті күнге қайта қаралады және егер кейінгі қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын табысқа қол жеткізу шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беруі елеулі мүмкіндігі пайда болатын дәрежеде танылады. Мерзімі ұзартылған салық активтері мен міндеттемелер есепті күнге қолданысқа енгізілген немесе есепті күнгі жағдай бойынша күшіне енген немесе нақты күшіне енген салық мөлшерлемелерінің (және салық заңнамасының) негізінде міндеттемелер өтеліп, актив өткізілгенде есепті жылда қолданады деп болжанып отырған салық мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Тікелей капиталда мойындалған баптарға қатысты мерзімі ұзартылған салық жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте емес, капиталдың құрамында танылады. Мерзімі ұзартылған салық активтері және мерзімі ұзартылған салық міндеттемелері егер ағымдағы салық активтері ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы есепке алудың заңда бекітілген құқығы бар болса және кейінге қалдырылған салықтар сол бір салық салынатын компанияға және салық органына жататын болса, бір-біріне қарама-қарсы есепке алынады. Мерзімі ұзартылған салық активтері бойынша активтер салық салынатын уақытша айырмалар мен осындай шығыстардың коммерциялық сипатының негізделетіндігі мүмкіндігі бар дәрежеде барлық резервтер мен ауыстырылған салық шығындары бойынша танылады. Басшылықтың елеулі пайымдаулары жоспарланатын деңгей мен кірістілік уақытының негізінде, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясының табысты қолданылуының негізінде танылуы мүмкін кейінге қалдырылған салық жөніндегі активтерді бағалау үшін талап етіледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Капитал***Бақыланбайтын қатысу үлесі*

Бақыланбайтын қатысу үлестері Компанияның акционерлеріне жататын капиталдан бөлек меншікті капиталдың құрамында қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген. Еншілес ұйымның шығындары тіпті егер бұл теріс сальдоға әкеп соқтырған жағдайда да Топ акционерлеріне және бақыланбайтын қатысу үлесіне жатады.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде танылады және есепті күнді қоса алғанға дейін жарияланған жағдайда ғана есепті күнгі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін жарияланса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шығаруға арналған шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіткен күнге дейін жарияланса, есептілікте ашып көрсетіледі.

Акционерлерге бөлу

Топ ҚР Президентінің Тапсырмасы бойынша Үкіметтің Қаулыларына немесе Самұрық-Қазынаның шешімдеріне немесе нұсқаулықтарына сәйкес шеккен шығындар капитал арқылы бөлулер ретінде ескеріледі. Мұндай шығындарға Топтың профильді емес қызметіне (әлеуметтік нысандарды салу және Самұрық-Қазынаға беруге арналған) байланысты шығыстар кіреді.

Есепті күннен кейінгі оқиғалар

Есепті жыл аяқталғаннан кейін орын алған және қаржылық жағдай туралы есепті дайындау күніне болған шарттардың дәлелдерін білдіретін оқиғалар (түзетуші оқиғалар) шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Есепті жыл аяқталғанда болған және түзетуші оқиғалар болып табылмайтын оқиғалар, егер олар мәнді болса, шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелерде ашылады.

4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есептілікте көрсетілетін түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ есепті күнге шартты міндеттемелер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуді талап етеді. Алайда осы болжаулар мен бағалау мәндеріне қатысты айқынсыздық келешекте осындай болжаулар мен бағалау қолданылатын активтер мен міндеттемелердің ағымдағы құнын елеулі түзетуді талап етуі мүмкін.

COVID-19 пандемиясының және 2021 жылғы көмірсутек нарығының әсері

COVID-19 бен әлемдік көмірсутек нарығының жағымсыз үрдістерінің әсері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті қызметтің үздіксіздігін бағалау ретінде дайындау уақытында сараланды. Бұл жорамалды бағалау үшін Топ бірнеше стресс тесттердің негізінде өтімділік болжамын жасады.

«Мұнай мен газды барлау және өндіру» сегментінде негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және барлау мен бағалау бойынша активтердің құнсыздану белгілері анықталмады.

«Мұнайды тасымалдау» сегментінде 4.453 миллион теңге мөлшерінде құнсыздану шығыстары танылды. Құнсыздану шығыстары «Қазақтеңізкөлікфлоты» ЖШС-тің баржаларына жатады (13-ескертпе). Құнсыздануға тексеру мақсатында АҚГБ деректерінің өтелетін құны пайдалану құндылығы әдісінің негізінде айқындалды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****COVID-19 пандемиясының және 2021 жылғы көмірсутек нарығының әсері (жалғасы)**

«Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу» сегментінде 8.298 миллион теңге мөлшерінде құнсыздану шығыстары танылды, бұл KMG International N.V. (бұдан әрі – «ҚМГИ») мұнайды қайта өңдеу активтерінің ішінара құнсыздануын білдіреді (13-ескерпне). Құнсыздануға тексеру мақсатында АҚГБ деректерінің өтелетін құны есептен шығару шығыстарын шегере отырып әділ құнына сүйене отырып айқындалған.

Көптеген мұнай және мұнайды қайта өңдейтін активтердің өтелетін құнының баланстық құнынан асуы бағалардың өзгеруіне немесе басқа да жорамалдарға сезімтал келеді. Келесі қаржы кезеңдерінің ішінде болған өзгерістер бұл активтердің өтелетін құны олардың ағымдағы баланстық құнынан асып түсуіне немесе төмен болып қалуына әкеп соқтыра алады және тиісінше, сол кезеңде құнсызданудың қалпына келуі немесе есептелу тәуекелі бар. Шешуші жорамалдарға сезімталдылық Топтың елеулі АҚГБ бойынша 13-ескерпнеде ашылып көрсетілген, әрі солар бойынша 2021 жылы құнсыздану танылды.

Құнсыздану тестісін жүргізу кезінде қабылданған жорамалдар

Топтың Brent маркалы мұнайға болжамды бағаларға, теңгенің АҚШ долларына айырбастау бағамы мен инфляцияның көрсеткіштеріне қатысты ұзақ мерзімді жорамалдары қайта қаралды және сыртқы дерек көздерінен алынған болжамдарға және ұзақ мерзімді нарықтық үміттерді болжайтын тәуелсіз зерттеу ұйымдарының бағалауларына негізделген. Өндіріс көлемдерінің есептеулері еншілес ұйымның дәлелденген әзірленген және әзірленбеген қорларына, сондай-ақ елеулі бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялар үшін дәлелденген және ықтимал қорларына негізделген. Өндіру кезеңі жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының қолданылу мерзімінің аяқталу күнімен не болмаса Топтың лицензияның қолданылу мерзімін ұзартуға ниеті болғанда, лицензияның қолданылу мерзімін ұзарту кезеңімен айқындалады. Өндірістің бағаланған көлемі Топтың өндірістік жоспарларына негізделген, олар, негізінен, жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының қолданылу мерзімін ұзартуға арналған өтінімдерді беру үшін пайдаланылады.

Дисконттау мөлшерлемелері ақша ағындарын жасайтын бөлек бірлік капиталының орташа алынған құнының негізінде есептелді және функционалдық валютаға, өндіріс кезеңіне, тәуекел үшін сыйлықақыға, бета коэффициентке және ақша ағындарын жасайтын тиісті бірліктің меншікті және қарызға алынған қаражатының ара қатынасына қарай 10,70%-дан бастап 16,30%-ға дейін құбылып отырды.

Ұзақ мерзімді баға жорамалдары Bloomberg consensus, сондай-ақ қысқа мерзімді жорамалдың негізінде қабылданды, әрі солар бойынша бағалар 2021 жылға нақты көрсеткіштерде төменде көрсетілген:

	2022 жыл	2023 жыл	2024 жыл	2025 жыл	2026 жыл
Brent маркалы мұнай (\$/баррель)	73	71,5	73	70	71

Мұнай мен газдың қорлары

Мұнай мен газдың қорларын бағалау тозу, ескіру және амортизация бойынша Топтың есеп айырысуында маңызды фактор болып табылады. Топ Қоғамның мұнай-газ инженерлерінің әдістемесіне сәйкес өзінің мұнай мен газ қорларын бағалайды. Мұнай-газ инженерлері қоғамының әдістемесі бойынша қорларды бағалау кезінде Топ ұзақ мерзімді жоспарлы бағаларды пайдаланады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлы бағаларды пайдалану жыл соңына спот бағаларды пайдалануға тән тұрақсыздықтың ықпалын жояды. Басшылық ұзақ мерзімді жоспарлы бағалар бойынша жорамалдар өндіру қызметінің ұзақ мерзімді сипатына көбірек сәйкес келеді және мұнай мен газдың қорларын бағалау үшін барынша лайықты негізді білдіреді деп есептейді.

Қорлардың барлық бағалаулары кейбір белгісіздік дәрежесін білдіреді. Белгісіздік негізінен мұндай деректерді бағалау және түсіндіру сәтіне қолжетімді болатын геологиялық және инженерлік деректердің көлеміне тәуелді болады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Мұнай мен газдың қорлары (жалғасы)**

Салыстырмалы түрдегі белгісіздік деңгейі қорларды екі негізгі санаттың біріне: дәлелденген немесе дәлелденбеген қорларға жатқызу арқылы көрсетілуі мүмкін. Дәлелденген қорларды өндіруде дәлелденбеген қорлармен салыстырғанда үлкен айқындылық бар және дәлелденген қорлар оларды өндіру мүмкіндігіне қатысты белгісіздіктің прогрессивті өсуін белгілеу үшін әзірленген және әзірленбеген қорларға бөлінуі мүмкін.

Жыл сайын бағалаулар талданып, түзетіліп отырады. Түзетулер қолдағы геологиялық деректерді, өндіру туралы өнеркәсіптік параметрлерді немесе деректерді бағалау немесе қайта бағалау; жаңа деректердің; немесе бағалар бойынша жорамалдардағы өзгерістердің салдарынан туындайды. Қорларды бағалау сондай-ақ кері әрекетті арттыру үшін жобалардың қолданылуы, пласт өнімділігіндегі өзгерістердің немесе әзірлеу стратегиясындағы өзгерістердің салдарынан қайта қаралуы мүмкін. Дәлелденген әзірленген қорлар тозуды, тауысылуды және амортизацияны есептеу үшін орындалған жұмыс көлеміне тепе-тең етіп амортизация мөлшерлемелерін есептеу үшін пайдаланылады. Топ бастапқы лицензиялық кезең ішінде өндірілетін болады деп күтілетін ретінде осындай көлемді ғана дәлелденген қорларға қосты. Бұл ұзарту бойынша рәсім нәтижесіне жатқызылатын айқындылықтың болмауынан пайда болды, өйткені лицензияларды ұзарту ең соңында Үкіметтің қарауы бойынша жүзеге асырылады. Топтың лицензиялық кезеңдерін ұзарту және қорлардың көрсетілген қорларын тиісінше ұлғайту, әдетте, тозу бойынша неғұрлым төменгі шығысқа әкеледі және кірістерге біршама әсер етуі мүмкін. Дәлелденген әзірленген қорлардың кемуі тозуға, тауысылуға және амортизацияға арналған ақша аударымдарының ұлғаюына (тұрақты өндіру деңгейінде), кірістің азаюына әкеліп соқтырады және сондай-ақ мүліктің ағымдағы құнының тікелей азаюына әкеліп соқтыра алады. Салыстырмалы түрде пайдаланылатын кен орындарының саны болған кезде өткен жылмен салыстырғанда қорларды бағалауға кез келген өзгерістер тозуға, ескіруге және амортизацияға аударымдарға біршама әсер етуі мүмкіндігі болады.

Құнсыздану тестісінің жыл сайынғы нәтижелері туралы толық ақпарат *13-ескертемеде* ашып көрсетілген.

Мұнай-газ активтерінің, мұнайды қайта өңдейтін және басқа активтердің өтелетіндігі

Топ активтерді немесе ақша қаражатын жасайтын активтер тобын («жасайтын бірлік») оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер олардың құны өтелмейтіндігін куәландырған жағдайларда индикаторлардың болуын айқындау үшін бағалайды. Егер мұндай индикатор бар болып шықса, өткізу шығыстарын және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан барынша жоғары мән ретінде қарастырылатын өтелетін құнның лайықты бағалануы жүргізіледі. Бұл есептемелер мұнайдың ұзақ мерзімді бағасы, дисконт мөлшерлемелері, болашақтағы капитал қажеттілігі, тәуекел мен белгісіздікке ұшыраған операциялық қызмет (бұл өндіру және сату көлемдерін қамтиды) сияқты бағалаулар мен жол берулерді пайдалануды қамтиды. Егер активтің немесе активтер тобының баланстық құны олардың өтелетін құнынан асатын болса, актив немесе активтер тобы құнсызданған болып есептеледі, олардың баланстық құны өтелетін құнға дейін азаяды. Өтелетін құнды бағалау кезінде келешекте күтілетін ақша ағындары активтер тобына тән болатын тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағалауын және активке тән тәуекелдерді көрсететін дисконттау мөлшерлемесі бойынша келтірілген құнға дейін дисконтталады. Әділ құн активті және/немесе әкелуші бірлікті нарықтық талаптарда мәлім және мұндай мәмілені жасауға дайын тараптардың арасында сатудан түсуі мүмкін сома ретінде айқындалады және компанияға тән болуы мүмкін және жалпы қолданылмайтын факторлардың әсерін ескермейді.

Гудвилді қоса алғанда, ҚМГИ АҚГБ

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ гудвилдің және ҚМГИ бөлімшелерінің құнсыздануына, оның ішінде мұнай өнімдерін өткізу, қайта өңдеу және құнсыздану индикаторларының болуына орай басқа активтер бойынша тест өткізді. Құнсыздануды талдау нәтижесінде ҚМГИ бөлімшелерінің өтелетін құны олардың баланстық құнынан асты (*13-ескертеме*).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Мұнай-газ активтерінің, мұнайды қайта өңдейтін және басқа активтердің өтелетіндігі (жалғасы)*****Гудвилді қоса алғанда, ПМХЗ***

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың «Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС-ті (бұдан әрі – «ПМХЗ») сатып алуымен байланысты 88.553 миллион теңге мөлшерінде гудвилі бар (17-ескертеме). 2021 және 2020 жылдардың желтоқсанында Топ қазіргі уақытта қолданылатын толлинг нобайын пайдалана отырып, ПМХЗ гудвиліне жыл сайынғы тестілеуді өткізді. Құнсыздану индикаторларын талдау кезінде Топ шикі мұнайды қайта өңдеу көлемдерінің болжамын, мұнайды қайта өңдеу тарифтерін, күрделі шығындарды және басқа да факторларды ескерді. ПМХЗ өтелетін құнды дисконтталған ақша ағындарының үлгісін пайдалана отырып есептеді. 2021 жылы 12,06% дисконттау мөлшерлемесі салықтарға дейін капиталдың орташа алынған құнының негізінде есептелді. Ажырамайтын тәуекел жеке бета-факторды қолдану арқылы қосылды. Бета-фактор ортақ қолжетімді нарықтық деректердің негізінде бағаланды. 2029 жылға дейінгі болжамды ақша ағындары басшылықтың ықтимал операциялық және күрделі шығындар бойынша ағымдағы бағалауын болжайтын, ПМӨЗ-дың 2022-2026 жылдарға бес жылдық бизнес-жоспарына негізделген. 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша пайдалану құндылығының негізінде есептелген ПМХЗ гудвилінің өтелетін құны оның баланстық құнынан көп болды, тиісінше, құнсыздану танылмады.

Болжамдардағы өзгерістерге сезімталдық

ПМХЗ гудвилінің өтелетін құнын бағалау нәтижелері негізгі жорамалдарды, атап айтқанда, дисконттау мөлшерлемесін өзгертумен, сондай-ақ терминалды кезеңде жоспарланған EBITDA мәндерін өзгертумен байланысты жол берулерді өзгертуге сезімтал болып табылады. Дисконттау мөлшерлемесінің 13,06%-ға дейін 1,0%-ға артуы және EBITDA жоспарланған мәнінің терминалды кезеңде 1%-ға төмендеуі ПМХЗ жасайтын бірліктің өтелетін құнының оның баланстық құнына дейін азаюына әкеп соқтырмайды.

Басқа да АҚГБ

Топтың шикізат тауарларына бағаларды қайта қарау және басқа да жорамалдар *Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу* АҚГБ басқа сегменттерінде құнсыздану шығыстарының пайда болуына әкеп соқтырмайды.

Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер***Мұнай-газ активтері***

Белгілі бір келісім-шарттардың талаптары бойынша заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес Топтың негізгі құралдарды демонтаждау және жою және кез келген кен орындарындағы жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заңды міндеттемелері болады. Атап айтқанда, Топтың міндеттемелеріне барлық өндірістік емес ұңғымаларды біртіндеп жабу және құбырларды, ғимараттарды демонтаждау және келісімшарттық аумақты рекультивациялау сияқты қызметті түпкілікті тоқтату, сондай-ақ әрбір өндірістік учаскеде қоршаған ортаны ластау бойынша пайдаланудан шығару әрекеттері жатады. Лицензияның қолданылу мерзімі Топтың қарауы бойынша ұзартылмайтындықтан, түпкілікті жабу бойынша кен орнындағы міндеттемелерді өтеудің есеп мерзімі әрбір лицензиялық кезең аяқталған күн болып табылады. Ұңғымаларды жоюды қаржыландыру бойынша Топтың міндеттемелерінің және түпкілікті жабу бойынша шығыстардың көлемі тиісті келісім-шарттардың және қолданыстағы заңнаманың талаптарына байланысты.

Міндеттемелер лицензиялық кезең соңында түпкілікті жою және түпкілікті жабу бойынша мұндай шығыстарды қаржыландыру бойынша келісім-шарт та, заңнама да белгілі бір міндеттемені түсіндірмеген сол жағдайларда танылмайды. Мұндай шешімді қабылдау кейбір айқындылықтың болмауымен және біршама байымдаулармен түсіндіріледі. Басшылықтың мұндай міндеттемелердің болуына немесе болмауына қатысты бағасы Үкіметтің саясаты мен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық тәжірибеге өзгерістермен бірге өзгеруі мүмкін.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер (жалғасы)***Мұнай-газ активтері (жалғасы)*

Топ активтердің істен шығуы бойынша міндеттемелерді әрбір келісім-шарт бойынша бөлек есептейді. Міндеттемелердің сомасы инфляцияның күтілетін деңгейіне түзетілген және қазақстандық нарыққа тән тәуекелдерге түзетілген өтпелі экономикамен елдің мемлекеттік борышы бойынша орташа ұзақ мерзімді тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған міндеттемелерді өтеу үшін күтілетін, талап етілетін ретіндегі бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады.

Активтердің істен шығуы бойынша міндеттеме әрбір есепті күнге қайта қаралады және «Негізгі құралдардың объектісін пайдаланудан шығару, олар орналасқан учаскедегі табиғи ресурстарды қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге және өзге де осыған ұқсас міндеттемелерге өзгерістер» 1 КИМСФО түсіндірмеге сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзетіледі.

Активтерді жабуға және есептен шығаруға болашақтағы шығындарды бағалау кезінде мәнді бағалар мен басшылық жасаған пайымдаулар пайдаланылды. Бұл міндеттемелердің көпшілігі алыс болашаққа жатқызылады және заңнама талаптарындағы түсініксіздіктен басқа, Топтың бағасына активтерді жою технологиясындағы, шығындардағы және салалық тәжірибедегі өзгерістер әсер етуі мүмкін. Топ ағымдағы жылдың бағасын және ұзақ мерзімді инфляция деңгейінің орташа мәнін пайдалана отырып, ұңғымаларды болашақ жою құнын бағалайды.

Ұзақ мерзімді инфляция және Топ кәсіпорындары бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп бойынша міндеттемелерді айқындау үшін пайдаланылған дисконттау мөлшерлемелері 2021 жылғы 31 желтоқсанда 2,23%-дан 8,10%-ға дейін және тиісінше 3,80%-дан 10,25%-ға дейінгі аралықта болды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 2,00%-дан 7,3%-ға дейін және 3,68%-дан 11,00%-ға дейін). 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың мұнай-газ активтерін жою міндеттемесіне резервтің баланстық құны 67.190 миллион теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсанға: 66.177 миллион теңге) (26-ескертіме).

Магистралдық мұнай құбырлары мен газ құбырлары

2012 жылғы 4 шілдеде күшіне енген «Магистралдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес, «ҚазТрансОйл» АҚ (бұдан әрі – «ҚТО») пайдалануды аяқтағаннан кейін магистралдық құбырды жою және кейіннен қоршаған ортаны қалпына келтіру, соның ішінде жерді қайта өңдеу бойынша шаралар жүргізу бойынша заңды міндеттемесі бар. Мұнай құбырларын жою және топырақ құнарлығын қалпына келтіру бойынша міндеттеменің резерві Топ есептеген демонтаждау және топырақ құнарлығын қалпына келтіру жұмыстарының құны негізінде бағаланады. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құбырларды жою және топырақтың құнарлығын қалпына келтіру бойынша міндеттемеге резервтің теңгерімдік құнын 34.547 миллион теңге құрады (2020 жылғы 31 желтоқсанға: 113.558 миллион теңге) (26-ескертіме).

Экологиялық оңалту

Топ бағалау да жасайды және экологиялық тазарту жұмыстары мен оңалтуға міндеттемелер бойынша резервтер қалыптастыру бойынша пайымдау шығарады. Қоршаған ортаны қорғауға шығындар капиталдандырылады немесе олардың болашақ экономикалық пайдасына қарай шығыстарға жатқызылады. Өткен қызметте пайда болған қазіргі жағдайға жатқызылатын және болашақ экономикалық пайдасы жоқ шығындар шығыстарға жатқызылады.

Міндеттемелер шығындар туралы ағымдағы ақпараттың және топырақ құнарлығын қалпына келтіру бойынша күтілетін жоспарлардың негізінде айқындалып, дисконтталған негізде ескеріледі. Топтың экологиялық оңалту резерві Топ қолданыстағы қазақстандық және еуропалық нормативтік базалардың талаптарын сақтауға қажетті күтілетін шығындарды тәуелсіз бағалауға негізделген басшылықтың үздік бағасын білдіреді. Топ бұл міндеттемені, 2022 жылдың жылдық бюджетін қосылған шығындар бөлігін қоспағанда, ұзақ мерзімді ретінде жіктеді. Экологиялық оңалту жөніндегі резервтерге қатысты іс жүзіндегі шығындар заңнамадағы және нормативтік-құқықтық актілердегі өзгерістер салдарынан бағалардан, қоғамдық күтулерден, тазарту технологияларындағы аумақтық жағдайлар мен өзгерістерді анықтау мен талдаудан ерекшеленуі мүмкін. Экологиялық оңалтудағы міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер 26-ескертімеде ашылып көрсетілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР (жалғасы)****Жұмыскерлерге сыйақылар**

Зейнеткерлікке шыққанға дейін және одан кейін қызметкерлерге сыйақылар бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелердің құны және келтірілген міндеттемелер құны актуарлық әдіс қолданылып белгіленеді. Актуарлық әдіс келешекте нақты нәтижелерден айырмашылығы болуы мүмкін түрлі болжамдарды қолдануды білдіреді. Актуарлық әдіс шегеру мөлшерлемелері, келешекте жалақының өсімі, өлім-жітім деңгейі және келешекте қызметкерлерге сыйақылар өсімі туралы болжамдарды қамтиды.

Негізгі болжамдарды бағалаудың күрделілігіне және жұмыскерлердің еңбек қызметін аяқтауы бойынша олардың сыйақылары бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді сипатына орай мұндай міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерістеріне аса сезімтал келеді. Барлық болжамдар әрбір есепті күнге қайта қаралады.

Салық салу

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде, басшылық компания даулай алмайтын немесе есептей алмайтын салық заңнамасын сақтамауды мүмкін болатын саласы ретінде қарайды, ол егер қосымша салықтар салық органдарында есептелінетін болса табысты түрде шағымдана алады. Мұндай анықтау мәнді пайымдауларды шығаруды талап етеді және салық заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілердегі өзгерістер, жер қойнауын пайдалануға Топтың келісім-шарттарында салық салу талабына түзету, салық талқылауларынан өзі күтетін шешімдер бойынша күтілетін нәтижелерді және сәйкестікті тексеруге салық органдары жүзеге асыратын нәтиженің негізінде анықтау нәтижесінде өзгеруі мүмкін. Табыс салығынан басқа, басқа да салықтар бойынша резервтер 26-ескертпеде ашылып көрсетілген салықтар бойынша резервтердің құрамына кіреді. Табыс салығынан басқа, басқа да салықтар бойынша шартты міндеттемелер 32-ескертпеде ашылып көрсетіледі. Табыс салығы бойынша резервтер мен шартты міндеттемелер құрамына кіреді және табыс салығы бойынша міндеттемелер немесе шартты міндеттемелер ретінде ашылып көрсетіледі (29 және 32-ескертпелер).

Негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімі

Топ әрбір қаржы жылының соңында жылына кем дегенде бір рет негізгі құралдардың қалған пайдалы қызмет ету мерзімін бағалайды, егер күту өткен бағалаудан ерекшеленген жағдайда, өзгерістер *«Есеп саясаты, есеп бағаларындағы өзгерістер және қателер»* 8 ХКЕС-ке (IAS) сәйкес есеп бағалауларындағы өзгерістер ретінде перспективті ескеріледі.

Қаржы құралдарының әділ құны

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылған қаржы құралдарының және қаржылық міндеттемелердің әділ құны осы активті нарықтар негізінде анықталмайтын жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып, анықталады. Мүмкіндігіне қарай осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде алайда, бұл іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, бақылаушы нарықтардан түсетін ақпарат пайдаланылады, әділ құнды белгілеу үшін пікірдің белгілі бір үлесі талап етіледі. Пікірлер өтімділік тәуекелі, несиелік тәуекел және өзгермелілік сияқты осындай бастапқы деректерді есепке алынуын қамтиды. Осы факторларға қатысты болжамдарға өзгерістер шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарында көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнына ықпал етуі мүмкін. Егжей-тегжейі 31-ескертпеде ашылған.

5. БАҚЫЛАУДАН АЙЫРЫЛУ

2021 жылғы 11 наурызда Компания мен Самұрық-Қазына «ҚазТрансГаз» АҚ-ның (бұдан әрі – «ҚТГ») жай акцияларының 100% қатысты сенімгерлік басқару шартына қол қойды. 2021 жылғы 9 қарашада Компания Самұрық-Қазынаға ҚТГ акцияларының 100%-ын 1 теңгеге берді және сенімгерлік басқару шартының қолданылуы тоқтатылды.

Мәміле алдында бірқатар заңгерлік және қаржылық талаптар орындалды, оның ішінде мемлекеттік органдар мен ҚМГ кредиторларының келісімдері алынды. Соңғы талап 2021 жылғы 8 қарашада орындалды. 2021 жылғы 8 қарашадан бастап ҚТГ тоқтатылған қызмет ретінде жіктелді.

Компанияның ҚТГ бірлескен кәсіпорны «Бейнеу-Шымкент Газ құбыры» ЖШС синдикатталған қарызының шеңберінде Компания мен ҚТГ қаржылық кепілдігі бойынша міндеттемесі ҚТГ-ға берілді (27-ескертпе).

2021 жылғы 8 қарашаға дейін ҚТГ қызметіне «Мұнайды өткізу және тасымалдау» операциялық сегментке кірді. ҚТГ берілгеннен кейін «Мұнайды өткізу және тасымалдау» сегменті сегменттер туралы ескертпеде көрсетілмейді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. БАҚЫЛАУДАН АЙЫРЫЛУ (жалғасы)**

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп пен ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ алдыңғы жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікке тиісті ескертпелер ретроспективті түрде қайта есептелді.

2021 жылғы 8 қарашада аяқталған кезеңдегі және 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы ҚТГ қызметі былайша болды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 8 қарашада аяқталған кезең үшін	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Түсім	708.110	931.073
Бірлескен кәсіпорындар пайдасындағы үлес, нетто	275.100	230.380
Қаржылық кіріс	19.750	21.766
Басқа да операциялық кіріс	18.288	6.075
Түсім жиыны және тоқтатылған қызметтен болған басқа да кірістер	1.021.248	1.189.294
Сатып алынған газдың және басқа да материалдардың өзіндік құны	(158.438)	(375.831)
Өндірістік шығыстар	(66.266)	(84.608)
Табыс салығынан басқа салықтар	(12.645)	(15.237)
Тозу, тауысылу және амортизация	(63.502)	(42.856)
Тасымалдау және өткізу шығыстары	(248.832)	(321.042)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(18.420)	(23.583)
Қаржылық шығындар	(36.330)	(32.179)
Теріс бағамдық айырма, нетто	(4.423)	(7.747)
Басқа да шығыстар	(4.399)	(3.856)
Тоқтатылған қызметтен болған табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда	407.993	282.355
Табыс салығы бойынша шығыстар	(55.515)	(21.027)
Тоқтатылған қызметтен кезеңдегі пайда	352.478	261.328

2021 жылғы 8 қарашада аяқталған кезеңдегі және 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы ҚТГ таза ақша ағындары былайша болды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 8 қарашада аяқталған кезең үшін	2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
Операциялық	184.675	88.737
Инвестициялық	(8.689)	71.562
Қаржылық	(44.270)	(36.183)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза көбеюі	134.138	132.134

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. БАҚЫЛАУДАН АЙЫРЫЛУ (жалғасы)**

Бақылаудан айырылу күніне ҚТГ-ның таза активтері былайша болды:

<i>Миллион теңгемен</i>	Бақылаудан айырылу күніне таза активтер
Активтер	
Негізгі құралдар	968.467
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	662.208
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	176.019
Өтелуге жататын ҚҚС	94.439
Тауар-материалдық қорлар	41.834
Сауда дебиторлық берешек	127.567
Басқа да ұзақ мерзімді активтер	95.088
Басқа да қысқа мерзімді активтер	77.582
Ақша қаражаты мен оның баламалары	380.438
Сатуға арналған деп жіктелген активтер	2.623.642
Міндеттемелер	
Қарыздар	490.813
Резервтер	119.902
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер	72.909
Сауда кредиторлық берешек	132.708
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер	25.157
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	32.694
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтермен тікелей байланысты міндеттемелер	874.183
Шығу тобымен тікелей байланысты таза активтер	1.749.459

Бақылаудан айырылу күніне ҚТГ-ның басқа да қысқа мерзімді міндеттемелері Компанияның 6.445 миллион теңге сомаға қаржылық кепілдігі бойынша міндеттемелеріне түзетілді.

ҚТГ акцияларының берілуі ҚР мемлекет басшысының тапсырмасын және Самұрық-Қазынаның шешімін орындау мақсатында жүзеге асырылды. Тиісінше, бақылаудан айырылу күніне ҚТГ таза активтерін сату бағасы мен баланстық құны арасындағы айырма Самұрық-Қазынамен операциялар ретінде ескерілді.

6. ТҮСІМ

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
Өнім және қызмет типі		
Шикі мұнай мен газды сату	3.097.249	1.676.749
Мұнай өнімдерін сату	2.102.113	1.336.723
Мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу қызметтері	203.425	193.659
Мұнай мен газды тасымалдау қызметтері	171.365	167.911
Басқа да кірістер	264.641	249.922
	5.838.793	3.624.964
Географиялық өңірлер		
Қазақстан	978.343	770.102
Басқа елдер	4.860.450	2.854.862
	5.838.793	3.624.964

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**7. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДЫҢ ПАЙДАСЫНДАҒЫ ҮЛЕС, НЕТТО**

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
«Теңізшевройл» ЖШС	441.665	173.476
«Каспий Құбыр өткізу Консорциумы»	90.904	81.582
«КМГ Кашаган Б.В.»	88.423	(6.961)
«Маңғыстау Инвестмент Б.В.»	80.154	16.749
«КазРосГаз» ЖШС	20.952	957
«Қазақстан-Қытай мұнай құбыры» ЖШС	13.464	10.380
«Қазақойл-Ақтөбе» ЖШС	13.379	2.448
«Valseira Holdings B.V.»	11.868	(6.137)
«ПетроКазахстан Инк.»	8.042	(8.812)
«ҚазГерМұнай» ЖШС	6.108	15.622
«Теңіз Сервис» ЖШС	(3.089)	3.891
«Ural Group Limited»	(11.060)	(10.265)
Басқа да бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың кірістеріндегі үлес	7.923	7.885
	768.733	280.815

8. САТЫП АЛЫНҒАН МҰНАЙДЫҢ, МҰНАЙ ӨНІМДЕРІ МЕН БАСҚА ДА МАТЕРИАЛДАРДЫҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
Қайта сату үшін сатып алынатын мұнай	2.626.857	1.311.169
Қайта өңдеуге арналған мұнайдың құны	558.603	313.543
Материалдар мен қорлар	256.761	214.332
Қайта сату үшін сатып алынатын мұнай өнімдері	97.964	45.870
Қайта сату үшін сатып алынатын газ	56.306	16.322
	3.596.491	1.901.236

9. ӨНДІРІСТІК ШЫҒЫСТАР

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
Жалақы бойынша шығыстар	310.672	294.529
Жөндеу және қызмет көрсету қызметтері	116.151	103.124
Электр қуаты	98.258	81.910
Көлік шығыстары	45.599	39.631
Қысқа мерзімді жалдау бойынша шығыстар	28.213	33.822
Басқалары	94.138	103.162
	693.031	656.178

10. ТАБЫС САЛЫҒЫНАН БАСҚА САЛЫҚТАР

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
Шикі мұнай экспортына кіріс салығы	129.056	41.120
Экспорттық кеден бажы	107.074	71.746
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық	91.751	59.323
Басқа салықтар	100.758	82.133
	428.639	254.322

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**11. ТАСЫМАЛДАУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ШЫҒЫСТАРЫ**

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
Тасымалдау	87.282	94.800
Жалақы бойынша шығыстар	11.899	12.811
Басқалары	32.731	29.533
	131.912	137.144

12. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
Жалақы бойынша шығыстар	63.844	63.360
Басқару шығыстары	21.428	-
Кеңес беру қызметтері	15.912	21.893
Қызмет көрсету шығыстары	5.620	6.163
Әлеуметтік төлемдер	4.594	5.028
Байланыс қызметтері	4.081	3.624
Сауда дебиторлық берешек пен басқа да қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша күтілетін несиелік зиян резервін есептеу (21-ескертпе)	3.268	3.460
Есепке алынбаған ҚҚС	2.599	3.166
Айыппұлдар, салықтар мен өсімпұлдар бойынша резервті есептеу	2.114	12
Басқа да ағымдағы қысқа мерзімді активтер бойынша күтілетін несиелік зиян резервін есептеу / (қалпына келтіру) (21-ескертпе)	101	(65)
Өтелуге жататын ҚҚС-тың (қалпына келтірілуі) / құнсыздануы	(5.144)	6.432
Басқалары	30.061	33.552
	148.478	146.625

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жалақы бойынша шығыстар 386.415 миллион теңге болды (2020 жыл: 370.700 миллион теңге) және жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте өндірістік шығыстардың, тасымалдау және өткізу шығыстарының және жалпы әрі әкімшілік шығыстардың құрамында көрсетілді.

13. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАРДЫҢ, БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ АКТИВТЕРІНІҢ, МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕРДІҢ, САТУҒА АРНАЛҒАН ДЕП ЖІКТЕЛГЕН АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ ЖӘНЕ БАРЛАУ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
Құнсызданудан болған шығыстар және құнсыздануды қалпына келтіру		
Негізгі құралдар (15-ескертпе)	17.013	221.112
Сатуға арналған деп жіктелген активтер	3.770	-
Барлау және бағалау бойынша активтер (16-ескертпе)	-	16.389
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	-	142
Материалдық емес активтер (17-ескертпе)	(59)	6.250
	20.724	243.893
Барлау шығыстары		
«Жемчужина» жобасы	59.283	-
ҚМГ БӨ-дегі браунфилдер	19.800	19.692
«Самтыр», «Жайық», «Сарайшық», «Забурение» жобалары	-	115
	79.083	19.807
	99.807	263.700

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**13. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАРДЫҢ, БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ АКТИВТЕРІНІҢ, МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕРДІҢ, САТУҒА АРНАЛҒАН ДЕП ЖІКТЕЛГЕН АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ ЖӘНЕ БАРЛАУ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)**

Келесі АҚГБ бойынша құнсыздану залалы танылды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
ҚМГИ Қайта өңдеу АҚГБ	8.298	162.455
Сұңқар, Барыс және Бүркіт өздігінен жүретін баржалар (Баржалар)	4.453	10.297
ЭМГ АҚГБ	–	60.440
Басқалары	7.973	10.701
	20.724	243.893

ҚМГИ АҚГБ

2020 жылы, ҚМГИ, Топтың еншілес ұйымы, өз АҚГБ құнсыздану тестісін өткізді. Жүргізілген тест нәтижелері бойынша ҚМГИ 155.544 миллион және тиісінше 6.911 миллион теңге мөлшерінде негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздануынан болған зиянды таныды.

2021 жылғы 2 шілдеде ҚМГИ еншілес ұйымы Petromidia мұнай өңдеу зауытында (бұдан әрі – «Petromidia») өрт шығуына және салдарынан, зиян шеккен объектілер қалпына келтірілгенге дейін өндірістің уақытша тоқтап қалуына әкеп соқтырған оқиға болды. ҚМГИ оқиғаның салдарын бағалап, 1.615 миллион теңге мөлшерінде Petromidia-ның негізгі құралдарының құнсыздануынан болған залалды таныды.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін, негізгі құралдарды инспекциялау нәтижелері бойынша, ҚМГИ 6.683 миллион теңге сомаға негізгі құралдардың құнсыздануынан болған залалды таныды.

ЭМГ АҚГБ

2020 жылы, «ҚазМұнайГаз» БӨ АҚ (бұдан әрі – «ҚМГ БӨ») еншілес ұйымы Эмбамұнайгаз (бұдан әрі – «ЭМГ») негізгі құралдардың өтелетін құнын және мұнайға болжамды бағалардың төмендеуі сияқты құнсыздану белгілерінің болуына орай барлау және бағалау активтерін бағалады. Бұл бағалаудың нәтижесінде активтердің баланстық құны олардың өтелетін құнынан 60.440 миллион теңгеден асты, және, тиісінше, негізгі құралдардың құнсыздануы 44.098 миллион теңге сомаға және барлау мен бағалау бойынша активтер 16.342 миллион теңге сомаға танылды.

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және барлау мен бағалау бойынша активтердің құнсыздану немесе қалпына келтіру белгілері анықталмады.

Баржалар

«ҚазақТеңізКөлікФлоты» ЖШС баржаларының өтелетін құны пайдалану құндылығының әдісі негізінде айқындалды. Пайдалану құндылығы келешек ақша ағындарының келтірілген құны ретінде бағаланды, олар, қолданыстағы және ықтимал келісімшарттардың қолданылу мерзімінің соңына дейін баржалардан алынады, пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесі 10,7% (2020 жыл: 11,3%) болды. 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы тесттің нәтижесінде Топ 4.453 миллион теңге мөлшерінде (2020 жыл: «Сұңқар», «Барыс» және «Бүркіт» баржалары бойынша 10.297 миллион теңге) «Барыс» және «Бүркіт» баржаларының құнсыздануынан болған залалды мойындады.

Барлау шығыстары

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топ «Өзен-Қарамандыбас» барлауға арналған келісімшарттың бұзылуы нәтижесінде 12.829 миллион теңге мөлшерінде барлау және бағалау бойынша активтерді есептен шығарды, сол бойынша келісімшарттық аумақ Үкіметке қайтарылды. Сондай-ақ, Топ «Қаратон-Сарықамыс» учаскесінде келісімшарттық аумақты ішінара азайтты және, тиісінше, 6.863 миллион теңге сомаға барлау және бағалау бойынша шығыстарды есептен шығарды.

2021 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топ «Жамбыл» жобасы бойынша 59.283 миллион теңге мөлшерінде барлау мен бағалау активтерін есептен шығарды, сол бойынша жер қойнауын пайдалану келісімшартты бұзылып, келісімшарттық аумақ Үкіметке қайтарылды. Сондай-ақ, Топ «Тайсойған» учаскесінде келісімшарттық аумақты ішінара азайтты және, тиісінше, 19.800 миллион теңге сомаға барлау және бағалау бойынша шығыстарды есептен шығарды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**14. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІС / ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР****Қаржылық кіріс**

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
Банк салымдары, қаржы активтері, қарыздар мен облигациялар бойынша пайыздық кіріс	64.655	70.800
Шығарылған қаржылық кепілдіктердің амортизациясы	1.704	2.276
Пайыздық кірістің барлығы	66.359	73.076
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін қаржы активтерін қайта бағалау	12.022	445
Нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша қарыздар бойынша дисконт (25-ескертпе)	-	11.002
Басқасы	6.218	3.464
	84.599	87.987

Қаржылық шығындар

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
Қарыздар мен облигациялар бойынша пайыздық шығыс	218.999	215.614
Жалдау шарттары бойынша пайыздық шығыс	2.950	3.390
Пайыздық шығыстың барлығы	221.949	219.004
Активтердің, экологиялық міндеттемелер мен басқа да резервтердің есептен шығарылуы бойынша міндеттемелер дисконтының амортизациясы (26-ескертпе)	9.206	7.284
Актuarлық міндеттемелер бойынша дисконт амортизациясы (26-ескертпе)	4.412	3.484
Облигацияларды сатып алғаны үшін сыйақы (25-ескертпе)	-	21.057
Басқалары	13.698	14.543
	249.265	265.372

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**15. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР**

<i>Миллион теңгемен</i>	Мұнай-газ активтері	Мұнай құбырлары	Қайта өңдеу активтері	Үйлер мен ғимараттар	Машиналар мен құрал-жабдықтар	Көлік құралдары	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны									
Есептілік валютасын қайта есептеу	1.049.763	803.717	1.381.661	300.655	457.811	97.637	106.286	286.741	4.484.271
Есепті бағалаудағы өзгерістер	50.582	3.992	39.281	6.928	3.404	2.973	7.033	15.034	129.227
Түсімдер	6.785	5.914	-	28	-	-	-	-	12.727
Есептен шығару	4.738	1.967	2.176	4.455	6.901	5.439	2.561	404.519	432.756
Тозу бойынша шығыстар	(17.138)	(18.212)	(10.829)	(4.412)	(4.135)	(1.887)	(2.783)	(2.533)	(61.929)
Жинақталған тозу және шығулар бойынша құнсыздану	(109.846)	(29.297)	(119.746)	(19.746)	(37.922)	(11.085)	(11.163)	-	(338.805)
Құнсыздану (13-ескертпе)	13.876	1.893	10.364	3.352	4.007	1.720	2.521	1.356	39.089
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар	(37.887)	(731)	(155.544)	(5.101)	(1.366)	(11.766)	(1.750)	(6.768)	(220.913)
Тауар-материалдық қорлардан(ға) аудару, нетто	-	-	(834)	(14.777)	(71.856)	(86)	(228)	(1.400)	(89.181)
Барлау және бағалау бойынша активтерден аударымдар (16-ескертпе)	42	(28)	1.619	-	264	(54)	532	2.541	4.916
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке аудару	67	-	-	-	-	-	-	-	67
Басқа да өзгерістер	-	-	-	(19.207)	-	-	(619)	(2.558)	(19.207)
Аударымдар	-	-	(96)	-	-	-	9.557	(330.800)	(3.273)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	122.633	39.542	23.058	37.527	96.713	1.770	9.557	(330.800)	-
	1.083.615	808.757	1.171.110	289.702	453.821	84.661	111.947	366.132	4.369.745
Бастапқы құн	2.232.770	1.063.532	2.537.233	591.757	880.230	235.520	244.801	422.492	8.208.335
Жинақталған тозу және құнсыздану	(1.149.155)	(254.775)	(1.366.123)	(302.055)	(426.409)	(150.859)	(132.854)	(56.360)	(3.838.590)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	1.083.615	808.757	1.171.110	289.702	453.821	84.661	111.947	366.132	4.369.745

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**15. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)**

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Мұнай құбырлары	Қайта өңдеу активтері	Үйлер мен ғимараттар	Машиналар мен құрал-жабдықтар	Көлік құралдары	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	1.083.615	808.757	1.171.110	289.702	453.821	84.661	111.947	366.132	4.369.745
Есептілік валютасын қайта есептеу	13.298	1.075	7.241	908	1.288	894	1.818	4.720	31.242
Есепті бағалаудағы өзгерістер	259	(382)	-	(3)	-	-	-	-	(126)
Түсімдер	11.165	3.163	2.063	6.716	42.099	6.857	3.452	324.834	400.349
Есептен шығару	(27.370)	(9.103)	(39.685)	(5.401)	(7.141)	(5.033)	(4.919)	(685)	(99.337)
Еншілес компанияны бақылаудан айырылу	-	-	-	(631)	(557)	(248)	(222)	(38)	(1.696)
Тозу бойынша шығыстар	(115.545)	(27.370)	(114.521)	(19.786)	(36.632)	(9.925)	(11.034)	-	(334.813)
Жинақталған тозу және шығулар бойынша құнсыздану	23.602	8.586	11.649	4.525	5.935	4.102	4.701	373	63.473
(Құнсыздану)/құнсыздануды қалпына келтіру (13-ескертпе)	(3.939)	(3)	(8.276)	2	13	(4.451)	22	(381)	(17.013)
Тоқтатылған қызмет (5-ескертпе)	(32.655)	(549.852)	-	(73.865)	(261.707)	(4.196)	(4.547)	(41.645)	(968.467)
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар	-	-	(24)	(11.452)	(33.477)	(48)	(450)	-	(45.451)
Тауар-материалдық қорлардан аударымдар, нетто	46	1.387	125	1	82	1	1.424	1.863	4.929
Барлау және бағалау бойынша активтерден аударымдар (16-ескертпе)	16.674	-	-	-	-	-	-	-	16.674
Инвестициялық жылжымайтын мүліктен аударымдар	-	-	-	2.296	-	-	7	-	2.303
Басқа да өзгерістер	(6.179)	-	-	-	-	-	(16)	(9.637)	(15.832)
Аударымдар	163.579	26.459	91.738	18.811	75.467	2.611	6.833	(385.498)	-
2021 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	1.126.550	262.717	1.121.420	211.823	239.191	75.225	109.016	260.038	3.405.980
Бастапқы құн	2.370.020	394.496	2.624.793	507.485	588.037	214.572	243.514	309.288	7.252.205
Жинақталған тозу және құнсыздану	(1.243.470)	(131.779)	(1.503.373)	(295.662)	(348.846)	(139.347)	(134.498)	(49.250)	(3.846.225)
2021 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	1.126.550	262.717	1.121.420	211.823	239.191	75.225	109.016	260.038	3.405.980

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**15. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)****Түсімдер**

2021 жыл үшін, түсімдер, негізінен, ҚМГ БӨ еншілес ұйымы «Өзенмұнайгаз» АҚ-да (бұдан әрі – «ӨМГ»), ЭМГ мен «ҚМГ Қарашығанақ» ЖШС-те 145.179 миллион теңге жалпы сомаға ұңғымаларды бұрғылау шығыстарынан, ҚТГ-ның 41.642 миллион теңге жалпы сомаға «Ташкент-Бішкек-Алматы Бұқара газды аймақ», «Газли-Шымкент» пен «Бұқара-Орал» жобаларының шеңберінде газ құбырын күрделі жөндеу және газды өлшеу станциясы мен вахта қалашығын салу шығыстарынан, ҚТО-ның 24.987 миллион теңге сомаға «Күлсары-Теніз» су құбырын салу және 22.522 миллион теңге және тиісінше 29.693 миллион теңге сомаға «Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС (бұдан әрі – «АМӨЗ») мен Rompetrol Rafinare зауыттарын күрделі жөндеу шығыстарынан тұрады.

2020 жыл үшін аяқталмаған құрылысқа түсімдер негізінен ӨМГ, ЭМГ және «Қарашығанақ» ЖШС ұңғымаларын 148.593 миллион теңге жалпы сомаға бұрғылауға, және «Бейнеу-Бозой-Шымкент және Бұқара-Орал» жобаларының шеңберінде 113.844 миллион теңге сомаға ҚТГ-да компрессорлық станцияларды салуға және «Бозой жер асты резервуарын қайта құру», ҚТО-да 43.247 миллион теңге сомаға «Прорва-Күлсары» мен «Өзен-Атырау-Самара» құбырларын ауыстыру және 51.617 миллион теңге сомаға Rompetrol Rafinare өндірістік кешенді жөндеу жатады.

Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар

2021 жылдың ішінде Топ сатуға арналған активтерге 45.451 миллион теңге жалпы сомаға, негізінен 40.378 миллион теңге сомаға «Арал» компрессорлық станциямен және «Технологиялық көлік және ұңғымаларға қызмет көрсету басқармасы» ЖШС-тің 5.009 миллион теңге сомаға негізгі құралдарымен білдірілген негізгі құралдарды аударды.

2021 жылдың ішінде, Топ 2020 жылы сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударылған «Қорқыт-ата» компрессорлық станцияны 42.886 миллион теңгеге сатты.

2020 жылдың ішінде Топ сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударды және «Түркістан» компрессорлық станцияны 43.667 миллион теңге сомаға сатты.

Басқалары

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топ жаңа активтердің құрылысына қатысты 32 миллион теңге сомаға 2,10% орташа пайыздық мөлшерлеме бойынша (2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылда: 2.890 миллион теңге, 5,78% капитализацияның орташа пайыздық мөлшерлемесі бойынша) қарыздар бойынша шығындарды негізгі құралдардың баланстық құнына капиталдандырды (25-ескертеме).

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша толығымен амортизацияланған, бірақ әлі де пайдаланылатын негізгі құралдардың құны 329.282 миллион теңге (2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 340.511 миллион теңге) болды.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық құны 837.744 миллион теңге (2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 910.216 миллион теңге) болатын негізгі құралдардың кейбір объектілері Топтың банктік қарыздары бойынша қамсыздандыру ретінде кепілге қойылды.

Күрделі міндеттемелер 32-ескертемеде ашылып көрсетілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**16. БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕР**

<i>Миллион теңгемен</i>	Материалдық	Материалдық емес	Жиыны
2019 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	152.292	27.605	179.897
Түсімдер	14.212	787	14.999
Есептен шығару (13-ескертпе)	(19.235)	(572)	(19.807)
Құнсыздану (13-ескертпе)	(12.797)	(3.592)	(16.389)
Сынақты өндіру	(248)	-	(248)
Негізгі құралдарға аударымдар (15-ескертпе)	(67)	-	(67)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	134.157	24.228	158.385
Түсімдер	8.763	831	9.594
Есепті бағалаудағы өзгерістер	77	-	77
Есептен шығару (13-ескертпе)	(76.869)	(2.214)	(79.083)
Тоқтатылған қызмет (5-ескертпе)	(19.250)	(14)	(19.264)
Еншілес компанияны бақылаудан айырылу	-	(427)	(427)
Материалдық емес активтерге аудару (17-ескертпе)	-	(8.768)	(8.768)
Негізгі құралдарға аударымдар (15-ескертпе)	(16.674)	-	(16.674)
Басқа да өзгерістер	(299)	-	(299)
2021 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	29.905	13.636	43.541

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына барлау және әзірлеу бойынша активтер келесі жобалармен көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
ЭМГ	16.357	33.458
Өріктау	13.726	38.834
ҚТГ жобалары	-	17.366
Жамбыл	-	59.603
Басқалары	13.458	9.124
	43.541	158.385

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**17. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР**

<i>Миллион теңгемен</i>	Гудвил	Маркетинг бойынша материалдық емес активтер	Бағдарламалық жасақтама	Басқалары	Жиыны
2019 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	98.561	28.960	19.454	24.197	171.172
Есептілік валютасын қайта есептеу	1.003	2.775	296	1.071	5.145
Түсімдер	-	-	2.855	3.553	6.408
Есептен шығару	-	-	(5.576)	(2.246)	(7.822)
Амортизация бойынша шығыстар	-	-	(6.494)	(2.804)	(9.298)
Жинақталған амортизация және шығулар бойынша құнсыздану (Құнсыздану)/қалпына келтіру, нетто (13-ескертпе)	-	-	5.544	215	5.759
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар	-	(6.911)	(270)	931	(6.250)
Басқа да өзгерістер	-	-	(24)	-	(24)
Ауыстырулар	-	-	1.925	1.466	3.391
Ауыстырулар	-	-	2.404	(2.404)	-
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	99.564	24.824	20.114	23.979	168.481
Есептілік валютасын қайта есептеу	285	643	111	772	1.811
Түсімдер	-	-	1.613	2.634	4.247
Есептен шығару	-	-	(1.930)	(126)	(2.056)
Амортизация бойынша шығыстар	-	-	(7.277)	(3.566)	(10.843)
Жинақталған амортизация және шығулар бойынша құнсыздану	-	-	1.775	107	1.882
Құнсыздануды қалпына келтіру (13-ескертпе)	-	-	54	5	59
Еншілес компанияны бақылаудан айырылу	-	-	(2)	(2)	(4)
Сатуға арналған деп жіктелген активтерден аударымдар	-	-	42	-	42
Барлау және бағалау бойынша активтерден аударымдар (16-ескертпе)	-	-	-	8.768	8.768
Тоқтатылған қызмет (5-ескертпе)	-	-	(5.246)	(751)	(5.997)
Басқа да өзгерістер	-	-	3.924	11.908	15.832
Ауыстырулар	-	-	4.210	(4.210)	-
2021 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	99.849	25.467	17.388	39.518	182.222
Бастапқы құн	208.594	65.371	72.230	120.317	466.512
Жинақталған амортизация және құнсыздану	(108.745)	(39.904)	(54.842)	(80.799)	(284.290)
2021 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	99.849	25.467	17.388	39.518	182.222
Бастапқы құн	210.012	63.722	74.841	100.784	449.359
Жинақталған амортизация және құнсыздану	(110.448)	(38.898)	(54.727)	(76.805)	(280.878)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	99.564	24.824	20.114	23.979	168.481

2021 және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша маркетинг бойынша материалдық емес активтер ҚМГИ тауар белгілерімен білдірілді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**17. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР (жалғасы)**

Ақша ағындарын тудыратын әрбір бірлікке жататын гудвилдің ағымдағы құны:

Ақша ағындарын тудыратын бірліктер	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
ПМХЗ ақша ағындарын генерациялайтын бірлік	88.553	88.553
ҚМГИ ақша ағындарын генерациялайтын бірліктер	11.296	11.011
Гудвил жиыны	99.849	99.564

Құнсыздануға жасалған талдаудың негізінде 2021 және 2020 жылдары ПМХЗ немесе ҚМГИ гудвилінің құнсыздануы анықталмады. Құнсыздануға жасалған талдау туралы барынша егжей-тегжейлі ақпарат 4-ескертеде баяндалған.

18. БАНК САЛЫМДАРЫ

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ долларында көрсетілген	559.244	324.646
Теңгемен көрсетілген	7.527	14.863
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	(200)	(509)
	566.571	339.000

2021 жылғы 31 желтоқсанға ұзақ мерзімді банк салымдарының орташа алынған мөлшерлемесі АҚШ долларында 1,04% және теңгемен тиісінше 0,94% болды (2020 жылғы 31 желтоқсан: АҚШ долларында 1,07% және теңгемен 1,58%).

2021 жылғы 31 желтоқсанға қысқа мерзімді банк салымдарының орташа алынған пайыздық мөлшерлемесі АҚШ долларында 0,27% және теңгемен тиісінше 5,68% болды (2020 жылғы 31 желтоқсан: АҚШ долларында 0,40%, теңгемен 3,10%).

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Өтеу мерзімі 1 жылға дейін	510.513	282.472
1 жылдан 2 жылға дейін өтеу мерзімі	140	796
2 жылдан артық өтеу мерзімі	55.918	55.732
	566.571	339.000

2021 жылғы 31 желтоқсанға банк депозиттеріне 56.058 миллион теңге мөлшерінде (2020 жылғы 31 желтоқсан: 56.528 миллион теңге) қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған ақша қаражаты кіреді, әрі олар негізінен жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының талаптарына сай тарату қоры ретінде пайдалануда шектелген шоттарда орналастырылған 51.163 миллион теңге сомасынан (2020 жылғы 31 желтоқсан: 44.497 миллион теңге) тұрады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

19. БІРЛЕСКЕН КӘСПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Миллион теңгемен	Негізгі қызмет	2021 жылғы 31 желтоқсан		2020 жылғы 31 желтоқсан		
		Қызметті жүзеге асыру орны	Ағымдағы құны	Иелік ету үлесі	Ағымдағы құны	Иелік ету үлесі
Бірлескен кәсіпорындар						
«Теңішевройл» ЖШС (ТШС)	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	3.105.942	20,00%	2.793.887	20,00%
KMG Kashagan B.V. (Қашаған)	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	2.404.820	50,00%	2.256.816	50,00%
Mangistau Investment B.V. (МИБВ)	Көмірсутектерді өзірлеу және өндіру	Қазақстан	207.410	50,00%	142.585	50,00%
«КазРосГаз» ЖШС (КРГ)	Табиғи газды және қайта өңдеу өнімдерін қайта өңдеу және сату	Қазақстан	54.317	50,00%	76.702	50,00%
Ural Group Limited (УГЛ)	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	41.453	50,00%	44.585	50,00%
«ҚазГерМұнай» ЖШС (ҚГМ)	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	32.289	50,00%	32.840	50,00%
«Қазақойл-Ақтөбе» ЖШС (ҚОА)	Шикі мұнайды өндіру және өткізу	Қазақстан	25.262	50,00%	20.886	50,00%
«Тениз Сервис» ЖШС (Тениз Сервис)	Инфрақұрылымдық объектілерді жобалау, салу және пайдалану, теңіз мұнай операцияларын қолдау	Қазақстан	16.894	48,996%	20.473	48,996%
Valsega Holdings B.V. (Валсера)	Шикі мұнайды қайта өңдеу	Қазақстан	9.590	50,00%	2.253	50,00%
«Азиялық Газ құбыры» ЖШС (АГҚ)	Газ құбырын салу және пайдалану	Қазақстан	-	-	291.086	50,00%
«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС («БШГ»)	Газ құбырын салу және пайдалану	Қазақстан	-	-	156.771	50,00%
Басқалары			55.880		43.498	
Қауымдасқан компаниялар						
Каспий Мұнай құбыры Консорциумы (КМК)	Сұйық көмірсутектерді тасымалдау	Қазақстан/Ресей	473.880	20,75%	478.134	20,75%
ПетроҚазақстан Инк. (ПКИ)	Көмірсутектерді барлау, өндіру және қайта өңдеу	Қазақстан	84.905	33,00%	78.636	33,00%
Басқалары			37.742		31.869	
			6.550.384		6.471.021	

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**19. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

Жоғарыда аталған бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялар Топтың бизнесі үшін стратегиялы болып табылады.

2021 жылғы 31 желтоқсанда бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың танылмаған жинақталған шығындардағы Топтың үлесі 1.811 миллион теңгені (2020 жылғы 31 желтоқсан: 19.038 миллион теңге) құрады.

Төмендегі кестеде 2021 және 2020 жылдардағы инвестицияларда болған қозғалыс көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл
1 қаңтарға арналған сальдо	6.471.021	5.590.384
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес, нетто (5 және 7-ескертпелер)	1.043.833	511.195
Алынған дивидендтер	(415.359)	(134.772)
Алынуға жататын дивидендтердегі өзгеріс	(48.511)	1.680
Инвестициялардың құнсыздануы	(64)	(30.654)
Бірлескен кәсіпорындар капиталындағы басқа да өзгерістер	9.391	21.352
Иелік ету үлесін өзгертпестен капиталға қосымша салымдар	1.926	1.586
Есептен шығару, нетто	-	(179)
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар	-	(3.080)
Элиминациялар мен түзетулер*	(6.308)	2.936
Тоқтатылған қызмет (5-ескертпе)	(662.208)	-
Есептілік валютасын қайта есептеу	156.663	510.573
31 желтоқсанға сальдо	6.550.384	6.471.021

* Элиминациялар мен түзетулер тауарларды бірлескен кәсіпорындардан еншілес ұйымдарға откізу кезінде туындайтын жұмсалмаған пайданы және Компания мен еншілес ұйымдар бірлескен кәсіпорындарға берген қарыздар бойынша капиталдандырылған сыйақыларды білдіреді.

2015 жылғы 16 қазанда Топ KMG Kashagan B.V-дегі өз акцияларының 50%-ын 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап 2020 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезеңде акциялардың барлық немесе ішінара пакетін сатып алу опционымен (бұдан әрі – «Опцион») Самұрық-Қазынаның пайдасына сатты. 2017 жылғы 20 желтоқсанда опционды іске асыру кезеңі 2020 жылғы 1 қаңтардан 2022 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезеңге өзгертілді. 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша опционның әділ құны шамамен нөл болды.

Амстердам соты Самұрық-Қазынаға тиесілі Қашаған акцияларының 50%-на белгілі бір шектеулер (бұдан әрі – «Шектеулер») қойды. Шектеулердің қолданылу кезеңінде Қашаған акциялары сатыла, беріле немесе кепілге қойыла алмайды. 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Шектеулер күшінде қалды және активтің үстінен бақылау Топқа берілмеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**19. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

Төменде мұндай кәсіпорындардың 2021 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі бірлескен кәсіпорындар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	ТШО	Қашаған	МИБВ	КРГ	УГЛ	КГМ
Ұзақ мерзімді активтер	21.900.722	4.287.173	480.741	45.961	254.152	65.184
Қысқа мерзімді активтер, қоса	1.454.491	356.957	160.802	80.906	911	54.869
<i>Ақша қаражаты мен оның баламалары</i>	331.602	164.701	101.431	31.428	830	49.531
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	(6.307.907)	(290.869)	(138.617)	(225)	(129.822)	(18.405)
<i>Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер</i>	(3.886.200)	(25.710)	-	-	(95.775)	-
Қысқа мерзімді міндеттемелер, қоса	(1.517.597)	(59.404)	(86.154)	(18.009)	(2.335)	(37.070)
<i>Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер</i>	(60.529)	(9.942)	-	-	-	-
Капитал	15.529.709	4.293.857	416.772	108.633	122.906	64.578
Иелік ету үлесі	20%	50%	50%	50%	50%	50%
Гудвил	-	257.892	-	-	-	-
Инвестициялардың құнсыздануы	-	-	-	-	(20.000)	-
Үлестік қатысу әдісімен есепке алуды түзетулер	-	-	(976)	-	-	-
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	3.105.942	2.404.820	207.410	54.317	41.453	32.289
Түсім	6.793.158	628.306	763.148	196.978	-	118.071
Тозу және амортизация	(894.739)	(203.568)	(66.434)	(221)	(61)	(59.318)
Қаржылық кіріс	2.341	484	181	2.908	-	743
Қаржылық шығындар	(62.409)	(13.948)	(9.296)	-	(3.918)	(1.752)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(946.429)	(99.855)	(55.667)	(12.467)	(171)	(27.785)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда	2.208.327	176.846	160.308	41.903	(22.120)	12.216
Басқа да жиынтық кіріс	393.933	119.162	18	4.394	3.995	1.596
Жалпы жиынтық кіріс	2.602.260	296.008	160.326	46.297	(18.125)	13.812
Алынған дивидендтер	177.260	-	15.338	45.532	-	7.441

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**19. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

Төменде мұндай кәсіпорындардың 2021 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі бірлескен кәсіпорындар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	КОА	Теңіз Сервис	Валсера	АГҚ (5-ескертпе)	БШГ (5-ескертпе)
Ұзақ мерзімді активтер	50.961	13.544	487.137	-	-
Қысқа мерзімді активтер, қоса	18.936	34.290	119.241	-	-
<i>Ақша қаражаты мен оның баламалары</i>	11.652	8.728	66.868	-	-
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	(2.671)	(357)	(443.302)	-	-
<i>Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер</i>	-	-	(412.600)	-	-
Қысқа мерзімді міндеттемелер, қоса	(16.701)	(12.997)	(100.603)	-	-
<i>Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер</i>	-	-	(74.181)	-	-
Капитал	50.525	34.480	62.473	-	-
Иелік ету үлесі	50%	48,996%	50%	-	-
Үлестік қатысу әдісімен есепке алуды түзетулер	-	-	(21.647)	-	-
2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	25.262	16.894	9.590	-	-
Түсім	65.050	106.302	181.777	732.768	167.239
Тозу және амортизация	(3.492)	(106.478)	(38.773)	(69.439)	(16.839)
Қаржылық кіріс	347	14	19	1.006	-
Қаржылық шығындар	(588)	(2.383)	(24.063)	(31.528)	(10.840)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(6.905)	245	(13.179)	(112.025)	-
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(зиян)	26.758	(6.305)	23.737	436.821	113.246
Басқа да жиынтық кіріс/(зиян)	-	-	(353)	412	-
Жалпы жиынтық кіріс/(зиян)	26.758	(6.305)	23.384	437.233	113.246
Алынған дивидендтер	6.003	490	-	40.216	18.000

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**19. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

Төменде мұндай кәсіпорындардың 2020 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі бірлескен кәсіпорындар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	ТШО	Қашаған	МИБВ	КРГ	УГЛ	КГМ
Ұзақ мерзімді активтер	20.221.619	4.332.838	468.069	44.681	246.111	101.629
Қысқа мерзімді активтер, қоса	908.846	178.797	89.172	118.142	993	24.627
<i>Ақша қаражаты мен оның баламалары</i>	<i>50.588</i>	<i>117.269</i>	<i>5.267</i>	<i>44.459</i>	<i>833</i>	<i>19.264</i>
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	(6.412.967)	(371.651)	(160.711)	(207)	(115.216)	(35.090)
<i>Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер</i>	<i>(4.061.782)</i>	<i>(40.665)</i>	-	-	<i>(81.291)</i>	-
Қысқа мерзімді міндеттемелер, қоса	(748.064)	(129.128)	(110.186)	(9.212)	(2.718)	(25.486)
<i>Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер</i>	<i>(69.558)</i>	<i>(9.691)</i>	<i>(21.306)</i>	-	-	-
Капитал	13.969.434	4.010.856	286.344	153.404	129.170	65.680
Иелік ету үлесі	20%	50%	50%	50%	50%	50%
Гудвил	-	251.388	-	-	-	-
Инвестициялардың құнсыздануы	-	-	-	-	(20.000)	-
Үлестік қатысу әдісімен есепке алуды түзетулер	-	-	(587)	-	-	-
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	2.793.887	2.256.816	142.585	76.702	44.585	32.840
Түсім	3.776.155	311.663	488.032	167.016	-	101.595
Тозу және амортизация	(700.929)	(196.789)	(75.609)	(289)	(14)	(27.084)
Қаржылық кіріс	3.887	2.250	239	2.293	-	511
Қаржылық шығындар	(58.264)	(24.322)	(9.555)	-	(16.986)	(1.598)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(371.799)	(11.190)	(19.663)	(6.628)	(1.077)	(6.200)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/ (зиян)	867.380	(13.922)	33.498	7.785	(20.531)	31.245
Басқа да жиынтық кіріс/(зиян)	1.216.017	411.964	(1.479)	16.232	11.671	4.337
Жалпы жиынтық кіріс	2.083.397	398.042	32.019	24.017	(8.860)	35.582
Алынған дивидендтер	-	-	32.291	15.155	-	10.372

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**19. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

Төменде мұндай кәсіпорындардың 2020 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі бірлескен кәсіпорындар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	КОА	Теңіз Сервис	Валсера	АГҚ (5-ескертпе)	БШГ (5-ескертпе)
Ұзақ мерзімді активтер	46.657	118.818	536.659	1.333.611	544.058
Қысқа мерзімді активтер, қоса	10.837	50.602	99.783	616.479	147.802
<i>Ақша қаражаты мен оның баламалары</i>	<i>1.664</i>	<i>9.046</i>	<i>47.783</i>	<i>180.065</i>	<i>18.027</i>
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	(6.450)	(15.265)	(488.672)	(886.363)	(351.719)
<i>Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>(471.886)</i>	<i>(692.254)</i>	<i>(335.084)</i>
Қысқа мерзімді міндеттемелер, қоса	(9.272)	(112.370)	(108.681)	(481.556)	(76.155)
<i>Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>(73.012)</i>	<i>(464.699)</i>	<i>(63.101)</i>
Капитал	41.772	41.785	39.089	582.171	263.986
Иелік ету үлесі	50%	48,996%	50%	50%	50%
Инвестициялардың құнсыздануы	-	-	(17.292)	-	-
Үлестік қатысу әдісімен есепке алуды түзетулер	-	-	-	-	24.778
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	20.886	20.473	2.253	291.086	156.771
Түсім	41.654	260.560	147.569	727.503	201.524
Тозу және амортизация	(7.169)	(215.594)	(36.397)	(78.212)	(18.222)
Қаржылық кіріс	238	1	17	7.352	-
Қаржылық шығындар	(544)	(15.377)	(30.195)	(54.943)	(14.365)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(3.142)	(2.805)	(9.363)	(90.323)	-
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(зиян)	4.897	7.941	(12.275)	350.677	110.010
Басқа да жиынтық кіріс/(зиян)	-	-	(420)	2.964	-
Жалпы жиынтық кіріс/(зиян)	4.897	7.941	(12.695)	353.641	110.010
Алынған дивидендтер	8.000	2.695	4.176	53.821	-

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**19. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

Төменде 2021 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі қауымдасқан компаниялар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	
	КМК	ПКИ
Ұзақ мерзімді активтер	2.050.452	255.912
Қысқа мерзімді активтер	229.939	88.537
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(32.699)	(20.905)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(163.712)	(45.717)
Капитал	2.083.980	277.827
Иелік ету үлесі	20,75%	33%
Гудвил	41.454	-
Инвестициялардың құнсыздануы	-	(6.778)
31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	473.880	84.905
Түсім	925.320	113.185
Тозу, тауысылу және амортизация	(174.032)	(17.008)
Қаржылық кіріс	775	249
Қаржылық шығындар	(1.685)	(1.675)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(128.913)	(1.112)
Бір жылғы пайда	438.091	24.369
Басқа да жиынтық кіріс	60.033	3.149
Жалпы жиынтық кіріс	498.124	27.518
Алынған дивидендтер	96.489	2.676

Төменде 2020 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі қауымдасқан компаниялар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	
	КМК	ПКИ
Ұзақ мерзімді активтер	2.082.957	284.545
Қысқа мерзімді активтер	193.677	67.047
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(32.817)	(72.335)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(134.300)	(20.426)
Капитал	2.109.517	258.831
Иелік ету үлесі	20,75%	33%
Гудвил	40.409	-
Инвестициялардың құнсыздануы	-	(6.778)
31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	478.134	78.636
Түсім	872.851	83.863
Тозу, тауысылу және амортизация	(184.379)	(26.470)
Қаржылық кіріс	171	252
Қаржылық шығындар	(12.080)	(2.464)
Табыс салығы бойынша (шығыстар)/үнемдеу	(99.572)	5.599
Бір жылғы пайда/(зиян)	393.165	(26.702)
Басқа да жиынтық кіріс	180.142	13.223
Жалпы жиынтық кіріс/(зиян)	573.307	(13.479)
Алынған дивидендтер	-	2.609

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**19. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

Төменде дербес елеулі емес бірлескен кәсіпорындар туралы жалпылама қаржы ақпараты көрсетілген (Топ үлесі):

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Топтың мыналардағы үлесі:		
Ұзақ мерзімді активтердегі	105.445	123.063
Қысқа мерзімді активтердегі	56.509	53.760
Ұзақ мерзімді міндеттемелердегі	(67.992)	(85.476)
Қысқа мерзімді міндеттемелердегі	(39.190)	(65.550)
Гудвил	172	172
Құнсыздану	-	(3.635)
Залалда жинақталған танылмаған үлес	936	18.163
31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	55.880	43.498
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда	31.230	25.690
Басқа да жиынтық кіріс	20	47
Жалпы жиынтық кіріс	31.250	25.737
(Зияндағы)/пайдадағы танылмаған үлес	(273)	1.225

Төменде дербес елеулі емес қауымдасқан компаниялар туралы қаржы ақпараты көрсетілген (Топ үлесі):

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Топтың мыналардағы үлесі:		
Ұзақ мерзімді активтердегі	47.781	36.869
Қысқа мерзімді активтердегі	93.419	56.671
Ұзақ мерзімді міндеттемелердегі	(13.860)	(8.998)
Қысқа мерзімді міндеттемелердегі	(90.409)	(53.548)
Құнсыздану	(64)	-
Залалда жинақталған танылмаған үлес	875	875
31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	37.742	31.869
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда	16.338	11.442
Басқа да жиынтық кіріс	425	6.218
Жалпы жиынтық кіріс	16.763	17.660

20. ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Материалдар мен қорлар (өзіндік құны бойынша)	114.580	108.506
Мұнай өнімдері (өзіндік құнның ең азы және өткізудің таза құны бойынша)	89.725	56.712
Шикі мұнай (өзіндік құны бойынша)	55.136	30.006
Газды қайта өңдеу өнімдері (өзіндік құны бойынша)	56	32.841
	259.497	228.065

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 121.772 миллион теңге сомалағы тауар-материалдық қорлар кепілмен қамсыздандыру ретінде болды (2020 жылғы 31 желтоқсанға: 72.277 миллион теңге).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**21. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР**

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Сауда дебиторлық берешек		
Сауда дебиторлық берешек	445.500	455.321
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	(27.245)	(32.500)
	418.255	422.821
Басқа да қысқа мерзімді қаржы активтері		
Басқа да дебиторлық берешек	102.699	90.904
Қарыздарды өтеу үшін ақша қаражатын резервтеу (25-ескертпе)	259.459	-
Алынатын дивидендтер	6.375	2.913
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	(39.030)	(36.746)
	329.503	57.071
Басқа да қысқа мерзімді қаржылық емес активтер		
Алдын ала төлем және болашақ кезеңдердің шығыстары	38.149	45.497
ҚҚС-тан басқа, өтелуге жататын салықтар	32.090	35.003
Басқалары	6.479	11.867
Минусы: құнсыздану резерві	(104)	(3.546)
	76.614	88.821
Басқа да қысқа мерзімді активтер жиыны	406.117	145.892

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша бұл активтер бойынша пайыздар есептелмеді.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 131.000 миллион теңге сомалағы сауда дебиторлық берешек Топтың міндеттемелері бойынша кепілмен қамсыздандыру ретінде кепілге қойылған болды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 155.998 миллион теңге).

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 259.459 миллион теңге сомадағы ақша қаражаты, есептелген сыйақыны қоса, The Export-Import Bank of China қарызын төлеу мақсаттары үшін резервтелді. 2021 жылғы қарашада резервтелген ақша қаражаты 2022 жылғы қаңтарда The Export-Import Bank of China қарызы бойынша негізгі борыш пен сыйақыны мерзімінен бұрын өтеу үшін пайдаланылды.

Сауда дебиторлық берешек 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келесі валюталарда білдірілді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ доллары	245.124	235.099
Теңге	104.603	123.824
Румын льясы	60.616	57.637
Еуро	3.615	6.059
Басқа валюталар	4.297	202
	418.255	422.821

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**21. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР (жалғасы)**

Күтілетін несиелік зиян резервіндегі өзгерістер мен құнсыздану былайша берілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	Дербес негізде құнсызданған	
	Сауда дебиторлық берешек және басқа да қысқа мерзімді қаржы активтері	Басқа да қысқа мерзімді қаржылық емес активтер
2019 жылғы 31 желтоқсанға	68.005	3.719
Бір жылда есептелгені, нетто (12-ескертілме)	4.225	(65)
Есептен шығарылғаны	(9.259)	(108)
Шетел валютасын қайта есептеу	6.275	–
2020 жылғы 31 желтоқсанға	69.246	3.546
Бір жылда есептелгені, нетто (12-ескертілме)	3.819	100
Есептен шығарылғаны	(3.915)	(1.410)
Аударымдар және қайта жіктеулер	2.121	(2.121)
Тоқтатылған қызмет (5-ескертілме)	(4.932)	(11)
Шетел валютасын қайта есептеу	(64)	–
2021 жылғы 31 желтоқсанға	66.275	104

COVID-19 пандемиясымен байланысты сауда және басқа да дебиторлық берешектің несиелік сапасының едәуір нашарлауы болмады. COVID-19 пандемиясымен байланысты белгісіздіктер келешекте орын алуы мүмкін және нәтижесінде, іс жүзіндегі залал дебиторлық берешек бойынша күтілетін несиелік зияннан ерекшелене алады.

Төменде резервтер матрицасын пайдалана отырып сауда дебиторлық берешек бойынша несиелік тәуекел туралы ақпарат көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	Төлем мерзімін ұзарту					Жиыны
	Ағымдағы	<30 күн	30-60 күн	61-90 күн	>91 күн	
2021 жылғы 31 желтоқсан						
Күтілетін несиелік зиян пайызы	0,39%	3,17%	18,42%	8,28%	94,05%	
Сауда дебиторлық берешек	405.468	11.088	617	1.661	26.666	445.500
Күтілетін несиелік зиян	(1.561)	(352)	(114)	(138)	(25.080)	(27.245)
2020 жылғы 31 желтоқсан						
Күтілетін несиелік зиян пайызы	0,18%	2,94%	2,66%	4,34%	81,01%	
Сауда дебиторлық берешек	398.752	12.361	2.844	2.845	38.519	455.321
Күтілетін несиелік зиян	(733)	(363)	(76)	(124)	(31.204)	(32.500)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**22. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРҒА БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР МЕН ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК**

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Амортизацияланған құны бойынша		
Берілген қарыздар	478.064	558.546
Самұрық-Қазынадан алынатын облигациялар (30-ескертпе)	18.433	17.312
Басқасы	-	2.470
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	(3.249)	(3.947)
	493.248	574.381

Пайда және зиян арқылы әділ құны бойынша		
Берілген қарыздар	123.161	138.024
Бірлескен кәсіпорынның қатысушысынан алуға жататын кепілдік берілген төлемдер	11.750	-
	134.911	138.024

Байланысты тараптардан алынған қарыздар мен дебиторлық берешек жиыны	628.159	712.405
---	----------------	---------

Төменде байланысты тараптардан валюталарда былайша білдірілген қарыздар мен дебиторлық берешек жөнінде ақпарат көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	470.677	398.896
АҚШ доллары	156.374	310.175
Басқа валюталар	1.108	3.334
	628.159	712.405

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Қысқа мерзімді бөлік	485.765	27.795
Ұзақ мерзімді бөлік	142.394	684.610
	628.159	712.405

Байланысты тараптардан қарыздар мен дебиторлық берешек бойынша күтілетін несиелік зиян резервіндегі өзгерістер былайша берілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	
2019 жылғы 31 желтоқсанға	3.508
Есептелгені, нетто	340
Есептілік валютасын қайта есептеу	99
2020 жылғы 31 желтоқсанға	3.947
Есептелгені, нетто	188
Есептілік валютасын қайта есептеу	52
Тоқтатылған қызмет (5-ескертпе)	(938)
2021 жылғы 31 желтоқсанға	3.249

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**23. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ**

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Банктердегі мерзімді салымдар – АҚШ доллары	512.701	435.119
Банктердегі мерзімді салымдар – теңге	231.944	163.820
Банктердегі мерзімді салымдар – басқа валюталар	32.343	54.800
Банктердегі ағымдағы шоттар – АҚШ доллары	179.097	397.774
Банктердегі ағымдағы шоттар – теңге	7.003	75.369
Банктердегі ағымдағы шоттар – басқа валюталар	10.037	10.370
Жолдағы ақша	1.557	7.508
Кассадағы қолма-қол ақша және чектер	1.337	1.138
Минусы: күтілетін несиелік зиян резерві	(170)	(34)
	975.849	1.145.864

Мерзімді салымдар әртүрлі мерзімдерге ақша қаражатында Топтың мұқтаждығына қарай бір күннен үш айға дейінгі мерзімге орналастырылған.

2021 жылғы 31 желтоқсанға банктердегі мерзімді салымдар бойынша орташа алынған пайыздық мөлшерлеме АҚШ долларында 0,20%, теңгемен 8,67% және басқа валюталарда 5,00% (2020 жылғы 31 желтоқсанға: АҚШ долларында 0,37%, теңгемен 7,74% және басқа валюталарда 1,44%) болды.

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына ақша қаражаты қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылмаған.

24. КАПИТАЛ**Жарғылық капитал**

Айналыстағы, шығарылған және төленген акциялардың жалпы санына мыналар кіреді:

	2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына
Шығарылған және төленген акциялардың саны, қоса	610.119.493
Номиналды құны 27.726,63 теңге	137.900
Номиналды құны 10.000 теңге	20.719.604
Номиналды құны 5.000 теңге	59.707.029
Номиналды құны 2.500 теңге	71.104.187
Номиналды құны 2.451 теңге	1
Номиналды құны 1.000 теңге	1
Номиналды құны 921 теңге	1
Номиналды құны 858 теңге	1
Номиналды құны 838 теңге	1
Номиналды құны 704 теңге	1
Номиналды құны 592 теңге	1
Номиналды құны 500 теңге	458.450.766
Жарғылық капитал (мың теңге)	916.540.545

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына Компанияның шығарылған акциялардың бір классы бар. 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша 239.440.103 жай акция жарияланып, бірақ шығарылмады. 2021 жылы жай акциялар шығарылмады.

Қосымша төленген капитал (ҚТК)

2020 жылы Топ пайымдаулардың өзгеруіне орай Үкіметке 17.323 миллион теңге мөлшерінде сенімгерлік басқару талаптарында берілген газ құбыры активтерін мойындаудан бас тартты. Бұл құбырлар алдыңғы жылдары ҚТК құрамында танылды. Есептен шығару күніне құбырлардың қалдық құны 16.118 миллион теңге болды. Есептен шығару күніне бастапқы және қалдық құны арасындағы айырма негізінен құбырлардың амортизациясын білдіреді және бөлінбеген пайдада қалпына келтірілді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**24. КАПИТАЛ (жалғасы)****Қосымша төленген капитал (ҚТК) (жалғасы)**

2020 жылы Топ Самұрық-Қазынадан 2011 жылы алынған қарыздың номиналды және әділ құны арасындағы 10.971 миллион теңге мөлшеріндегі айырманы ҚТК-дан қарыздың өтелуіне байланысты бөлінбеген пайдаға аударды.

2020 жылы Топ Қазақстандық Вексель берген қарыздың әділ және номиналды құны арасындағы 3.519 миллион теңге мөлшеріндегі айырманы ҚТК-дан қарыздың өтелуіне байланысты бөлінбеген пайдаға аударды. Бұл қарызды Компания 2015 жылы жарғылық капиталға жарна ретінде алды және 2020 жылы толығымен өтеді (30-ескертпе).

Дивидендтер

2021 жылы Самұрық-Қазына мен ҚР Ұлттық Банкінің шешіміне сәйкес Компания 49.999 миллион теңге жалпы сомаға бір акцияға 81,95 теңге мөлшерінде 2020 жыл үшін дивидендтерді есептеп, төледі (2020 жыл: Компания 81.738 миллион теңге жалпы сомаға бір акцияға 133,97 теңге мөлшерінде 2019 жыл үшін дивидендтерді есептеп, төледі).

2021 жылы Топ ҚТО, ҚМГИ және ҚМГ БӨ 6.192 миллион теңге және тиісінше 5.756 миллион теңге (2020 жыл: 4.856 миллион теңге және тиісінше 4.553 миллион теңге) мөлшерінде бақыланбайтын қатысу үлесін ұстаушыларға дивидендтер есептеп, төледі.

Самұрық-Қазынамен операциялар

2021 жылы Компания Самұрық-Қазынаға 2022 жылы ағымдағы өтеу мерзімімен 2015 жылғы 25 желтоқсанда қол қойылған қаржылай көмек жөніндегі ұзақ мерзімді шартқа сәйкес 43.151 миллион теңге (2020 жыл: 54.951 миллион теңге) жалпы сомада пайызсыз қаржылай көмек ретінде қосымша төлемдер жасады (30-ескертпе). 2021 жылы қосымша төлемнің 5.222 миллион теңге мөлшеріндегі (2020 жыл: 11.617 миллион теңге) әділ құны мен номиналды құны арасындағы айырма капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Самұрық-Қазынамен болған операциялар ретінде көрсетілді.

Самұрық-Қазынаның бөлуі

2021 жылы Топ, Үкіметтің Жаңаөзен қаласының тұрғындарын тұрғын-үймен қамтамасыз ету жөніндегі қаулысына сәйкес 393 миллион теңге және тиісінше 842 миллион теңге сомада міндеттемелерді бөліп, төледі (2020 жыл: 3.098 миллион теңге және тиісінше 2.490 миллион теңгені бөліп, төледі).

Қосымша, 2021 жылы, Компания Самұрық-Қазынаға 308 миллион теңге сомада бұрын танылған бөлуді қайтарып берді және Түркістан қаласында әлеуметтік нысандардың құрылысына өткен кезеңдерде көрсетілген қалыптасқан экономикаға байланысты мердігерден 308 миллион теңге сомадағы ақша қаражатының қайтарылуын алды (2020 жыл: 5.497 миллион теңге есептеп, төледі).

Акцияның баланстық құны

ҚҚБ-ның 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес қаржылық есептілікте ҚҚБ бекіткен ережелерге сәйкес есептелген, есепті күнге бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы деректер болуы тиіс.

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Активтердің жиыны	13.652.261	14.653.287
Минусы: материалдық емес активтер	182.222	168.481
Минусы: міндеттемелер жиыны	5.493.580	6.016.608
Таза активтер	7.976.459	8.468.198
Жай акциялар саны	610.119.493	610.119.493
Бір акцияның баланстық құны (мың теңгемен)	13,074	13,880

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**24. КАПИТАЛ (жалғасы)****Акцияға пайда**

<i>Мың теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
Акцияға базалық және бөлінген пайда үшін жай акциялардың орташа елшенген саны	610.119.493	610.119.493
Акцияға арналған базалық және бөлінген пайда	1,963	0,282
Жалғасып отырған қызметтен акцияға арналған базалық және бөлінген пайда	1,385	(0,147)
Тоқтатылған қызметтен акцияға арналған базалық және бөлінген пайда	0,578	0,428

Бақыланбайтын қатысу үлесі

Төменде Топтың елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері бар еншілес компаниялар туралы ақпарат көрсетілген.

	Тіркеу және қызметті жүзеге асыру елі	2021 жылғы 31 желтоқсан		2020 жылғы 31 желтоқсан	
		Бақыла-майтын қатысу үлесі	Ағымдағы құны	Бақыла-майтын қатысу үлесі	Ағымдағы құны
Rompetrol Downstream S.R.L.	Румыния	45,37%	56.869	45,37%	53.065
ҚТО	Қазақстан	10,00%	49.100	10,00%	47.314
Rompetrol Petrochemicals S.R.L.	Румыния	45,37%	15.935	45,37%	15.338
ҚМГ БӨ	Қазақстан	0,28%	6.115	0,28%	5.447
Rompetrol Vega	Румыния	45,37%	(15.113)	45,37%	(15.824)
Rompetrol Rafinare S.A.	Румыния	45,37%	(219.641)	45,37%	(185.286)
Басқасы			17.453		8.305
			(89.282)		(71.641)

ШОҒЫР ЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**24. КАПИТАЛ (жалғасы)****Бақыланбайтын қатысу үлесі (жалғасы)**

Төменде 2021 жылғы 31 желтоқсанға және көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін Топтың елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері болған еншілес ұйымдар туралы жалпылама қаржылық ақпарат дербес негізде келтірілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	Romp petrol Downstream S.R.L.	ҚТО	Romp petrol Petrochemicals S.R.L.	ҚМГ БӨ	Romp petrol Vega	Romp petrol Rafinare S.A.
Қаржылық жағдай туралы жалпылама есеп						
Ұзақ мерзімді активтер	94.973	595.294	3.078	1.515.936	30.700	142.738
Қысқа мерзімді активтер	195.726	80.960	32.700	369.789	11.550	65.598
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(57.646)	(112.607)	(632)	(81.740)	(29.969)	(66.933)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(107.713)	(78.607)	(24)	(141.796)	(45.589)	(625.494)
Капитал жиыны	125.340	485.040	35.122	1.662.189	(33.308)	(484.091)
Мыналарға келетіндер:						
Бас компанияның акционеріне	68.471	435.940	19.187	1.656.074	(18.195)	(264.450)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	56.869	49.100	15.935	6.115	(15.113)	(219.641)
Жиынтық кіріс туралы жалпылама есеп						
Өткізілген өнімнен және көрсетілген қызметтерден түскен түсім	81.210	238.176	-	1.026.022	81.210	1.225.765
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(зиян)	6.326	64.872	(1.503)	240.606	2.637	(64.132)
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық кірістің (залалдың) жиыны	8.383	68.620	1.317	244.322	1.568	(75.719)
Мыналарға келетіндер:						
Бас компанияның акционеріне	4.579	61.758	719	243.638	857	(41.364)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	3.804	6.862	598	684	711	(34.355)
Бақыланбайтын қатысу үлестерінің пайдасына жарияланған дивидендтер	-	(5.076)	-	(16)	-	-
Ақша ағындары туралы жалпылама ақпарат						
Операциялық қызмет	12.442	89.776	(8)	291.813	3.547	36.361
Инвестициялық қызмет	3.235	(48.768)	-	(237.951)	(1.660)	(16.996)
Қаржылық қызмет	(6.378)	(52.802)	-	(17)	(1.884)	(49.899)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының құрамындағы таза көбеюі/(азаяуы)	9.299	(11.516)	(8)	57.459	3	(30.534)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**24. КАПИТАЛ (жалғасы)****Бақыланбайтын қатысу үлесі (жалғасы)**

Төменде 2020 жылғы 31 желтоқсанға және көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін Топтың елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері болған еншілес ұйымдар туралы жалпылама қаржылық ақпарат дербес негізде келтірілген:

Миллион теңгемен	Rompetrol Downstream S.R.L.	ҚТО	Rompetrol Petrochemicals S.R.L.	ҚМГ БӨ	Rompetrol Vega	Rompetrol Rafinare S.A.
Қаржылық жағдай туралы жалпылама есеп						
Ұзақ мерзімді активтер	101.670	523.992	3.072	1.329.294	30.643	131.929
Қысқа мерзімді активтер	165.467	110.803	31.415	326.047	6.406	41.149
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(60.155)	(88.539)	(659)	(81.848)	(26.078)	(80.806)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(90.026)	(79.066)	(22)	(107.727)	(45.847)	(500.643)
Капитал жиыны	116.956	467.190	33.806	1.465.766	(34.876)	(408.371)
Мыналарға келетіндер:						
Бас компанияның акционеріне	63.891	419.876	18.468	1.460.319	(19.052)	(223.085)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	53.065	47.314	15.338	5.447	(15.824)	(185.286)
Жиынтық кіріс туралы жалпылама есеп						
Өткізілген өнімнен және көрсетілген қызметтерден түскен түсім	495.075	235.222	-	718.825	58.229	790.412
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(зиян)	2.505	73.267	1.840	127.124	4.528	(240.657)
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық кірістің/ (залалдың) жиыны	3.249	69.936	21.642	65.600	1.025	(244.304)
Мыналарға келетіндер:						
Бас компанияның акционеріне	1.775	62.817	11.822	65.403	560	(133.458)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	1.474	7.119	9.820	197	465	(110.846)
Бақыланбайтын қатысу үлестерінің пайдасына жарияланған дивидендтер	-	(4.538)	-	(16)	-	-
Ақша ағындары туралы жалпылама ақпарат						
Операциялық қызмет	10.357	94.608	-	131.498	4.607	84.236
Инвестициялық қызмет	1.108	(26.354)	-	(137.375)	(3.110)	(42.881)
Қаржылық қызмет	(9.736)	(47.434)	-	(2.717)	(1.643)	(6.675)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының құрамындағы таза кебею/(азаяуы)	1.729	23.366	-	(1.727)	(146)	34.680

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**25. ҚАРЫЗДАР**

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Сыйақының тіркелген мөлшерлемесі бар қарыздар	3.041.001	3.394.958
Сыйақының орташа өлшенген мөлшерлемесі	5,72%	5,50%
Сыйақының өзгермелі мөлшерлемесі бар қарыздар	705.326	683.490
Сыйақының орташа алынған мөлшерлемелері (31-ескертпе)	5,78%	4,38%
	3.746.327	4.078.448

Қарыздар 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесі валюталарда білдірілді:

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ доллары	3.213.820	3.669.668
Теңге	294.581	318.034
Ресей рублі	221.207	85.223
Еуро	8.424	2.319
Басқа валюталар	8.295	3.204
	3.746.327	4.078.448

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Ағымдағы бөлік	484.980	361.556
Ұзақ мерзімді бөлік	3.261.347	3.716.892
	3.746.327	4.078.448

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша облигациялар мыналарды құрады:

<i>Миллион теңгемен</i>	Шығару сомасы	Өтеу күні	Сыйақы мөлшерлемесі	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Облигациялар					
ЛҚБ 2020 жылғы облигациялары	750 миллион АҚШ доллары	2033	3,50%	325.735	317.474
AIX 2019	56 миллиард теңге	2024	5,00%	33.123	45.192
ЛҚБ 2018 жылғы облигациялары	1,5 миллиард АҚШ доллары	2048	6,375%	639.046	631.832
ЛҚБ 2018 жылғы облигациялары	1,25 миллиард АҚШ доллары	2030	5,375%	540.156	530.776
ЛҚБ 2018 жылғы облигациялары	0,5 миллиард АҚШ доллары	2025	4,75%	216.760	212.117
ЛҚБ 2017 жылғы облигациялары	1,25 миллиард АҚШ доллары	2047	5,75%	522.827	516.505
ЛҚБ 2017 жылғы облигациялары	1 миллиард АҚШ доллары	2027	4,75%	428.552	419.390
ИҚБ 2017 жылғы облигациялары	750 миллион АҚШ доллары	2027	4,375%	-	299.934
Басқалары	-	-	-	-	4.593
Жиыны				2.706.199	2.977.813

2020 жылғы қазан-қарашада Компания номиналды құны 906.564 мың АҚШ доллары (баламасы 392.214 миллион теңге) болатын 2022 және 2023 жылдары өтеу мерзімімен облигацияларды толығымен мерзімінен бұрын сатып алды. Мерзімнен бұрын өтеу үшін комиссия сомасы 49 миллион АҚШ доллары (баламасы 21.057 миллион теңге) болды (14-ескертпе).

2020 жылғы қазанда Компания жылдық 3,5% купон мөлшерлемесімен және 2033 жылы өтеу мерзімімен 750 миллион АҚШ доллары (баламасы 321.698 миллион теңге) сомасына облигацияларды орналастырды.

2020 жылғы мамырда ҚТГ 927 миллион теңге сомаға облигацияларды өтеу комиссиясымен 41 миллион АҚШ доллары (баламасы 17.816 миллион теңге) мөлшерінде ИҚБ-да орналастырылған облигацияларды мерзімінен бұрын ішінара сатып алды.

ШОҒЫР ЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТІСЕЛЕР (жалғасы)**25. ҚАРЫЗДАР (жалғасы)**

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қарыздар мыналарды құрады:

Миллион теңгемен	Шығару сомасы	Өтеу күні	Сыйақы мөлшерлемесі	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Қарыздар					
The Export-Import Bank of China (Eximbank) ВТБ Банк (ПАО)	1,13 миллиард АҚШ доллары 38 миллиард рубль	2026 жыл 2027 жыл	6M Libor + 4,10% Ресей Федерациясының Орталық Банкінің негізгі мөлшерлемесі + 2,25%	242.555	287.387
«Қазақстанның Халық Банкі» АҚ (Халық Банкі) «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ (ҚДБ) (30-ескертпе) Синдикатталған қарыз (Unicredit Tigras Bank, ING Bank, BCR, Raiffeisen Bank)	151 миллиард теңге 157 миллиард теңге 435 миллион АҚШ доллары ¹	2024-2025 жылдар 2023-2026 жылдар 2022-2023 жылдар	11,00% 7,00-9,00% 1M Libor + 2,75%, 1M Libor + 2,50%, 1W Libor + 2,50% 3M Libor + 2,60%, 3M Libor + 2,50%	221.207 138.119 119.243	- 41.207 166.377
Sargill	100 миллион АҚШ доллары	2022-2023 жылдар		84.096	118.228
Халық Банкі ҚДБ (30-ескертпе) ING Bank NV Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd (Лондондық филиал) Credit Agricole ВТБ Банк (Қазақстан) мен ВТБ Банк (ПАО)	100 миллион АҚШ доллары ² 843,6 миллион АҚШ доллары 250 миллион АҚШ доллары 150 миллион АҚШ доллары 250 миллион АҚШ доллары 15 миллиард рубль	2023 жыл 2023 жыл 2022 жыл 2022 жыл 2022 жыл 2023 жыл	5,00% 10,99% COF (0,25%) + 2,00% COF (0,14%) + 1,70% COF (0,24%) + 2,00% Ресей Федерациясының Орталық Банкінің негізгі мөлшерлемесі + 2,15%	43.343 43.302 34.138 24.034 22.385 21.533	- 42.145 107.318 35.029 38.215 14.862
Japan Bank for International Cooperation (JBIC) Еуропалық Қайта Құру және Даму Банкі (ЕКҚДБ)	297,5 миллион АҚШ доллары 68 миллиард теңге	2025 жыл 2026 жыл	2,19% + CIRR 3M CPI + 50 базистік тармақ + 2,15%	- -	85.223 60.098
ЕДҚБ	36 миллиард теңге	2026 жыл	6M CPI + 100 базистік тармақ + 2,15%	-	33.786
Басқасы	-	-	-	46.173	24.278
Жиыны				1.040.128	1.100.635

¹ 75 миллион АҚШ доллары ажартылатын несие жемісі.² Жаңартылатын несие жемісі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**25. ҚАРЫЗДАР (жалғасы)**

2021 жылы АМӨЗ ВТБ Банктен (ПАО) Ресей Федерациясының Орталық Банкінің негізгі сыйақы мөлшерлемесімен + жылдық 2,25%-бен 38.169 миллион ресей рублі (баламасы 229.015 миллион теңге) жалпы сомаға және алты жыл мерзімге 2022 жылы Eximbank-тен қарызды толық ұзақ мерзімді өтеу үшін ұзақ мерзімді қарыз алды.

2021 жылы АМӨЗ, сыйақыны қоса алғанда, Халық Банкінен 105 миллион АҚШ доллары сомасына (баламасы 44.734 миллион теңге) алынған қарызды ішінара өтеді және 2022 жылы Eximbank-тен алынған қарызды ұзақ мерзімді өтеу үшін және айналым капиталын қаржыландыру үшін 5% сыйақы мөлшерлемесімен 100 миллион АҚШ доллары жалпы сомаға (баламасы 42.813 миллион теңге) жаңартылатын несие желісінің шеңберінде қысқа мерзімді қарыз алды.

2021 жылы АМӨЗ Халық банкінен JVIC мен ҚДБ-ден алынған қарыздарды қайта қаржыландыру үшін 11% сыйақы мөлшерлемесімен және төрт жыл мерзімге 109.855 миллион теңге жалпы сомаға ұзақ мерзімді қарыз алды. Халық банкінен алынған қарыз, сыйақыны қоса алғанда, 22.827 миллион теңге сомаға ішінара өтелді.

2021 жылы АМӨЗ, сыйақыны қоса, Eximbank-тен 79 миллион АҚШ доллары сомасына (баламасы 33.039 миллион теңге) алған қарызды ішінара өтеді. 2021 жылғы маусымда және қарашада, АМӨЗ Eximbank-тен алынған қарызды өтеу мақсатында 681 миллион АҚШ доллары сомасында (баламасы 292.258 миллион теңге) ақша қаражатын резервтеді және 2021 жылғы шілдеде 77 миллион АҚШ доллары сомасына (баламасы 32.799 миллион теңге) және 2022 жылғы қаңтарда, сыйақыны қоса алғанда, 604 миллион АҚШ доллары сомасына (баламасы 259.459 миллион теңге) қарызды ішінара өтеді.

2021 жылы АМӨЗ, сыйақыны қоса, JVIC-тен 155 миллион АҚШ доллары сомасына (баламасы 67.392 миллион теңге) алған қарызды толық мерзімінен бұрын өтеді.

2021 жылы АМӨЗ, сыйақыны қоса, ҚДБ-ден 142 миллион АҚШ доллары сомасына (баламасы 59.507 миллион теңге) және 29.409 миллион теңге сомасына алған қарызды толық және ішінара өтеді.

2021 жылы ҚМГИ айналым капиталын қаржыландыру мақсатында Cargill-ден 3M Libor + 2,60% және тиісінше 3M Libor + 2,50% сыйақы мөлшерлемесімен 50 миллион АҚШ доллары сомасына (баламасы 20.997 миллион теңге) қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді қарыздар алды.

2021 жылы ҚМГИ, сыйақыны қоса, ING Bank NV-ден 29 миллион АҚШ доллары сомасына (баламасы 12.632 миллион теңге) алған қысқа мерзімді қарызды ішінара өтеді.

2021 жылы ҚМГИ, сыйақыны қоса, 97 миллион АҚШ доллары сомасындағы (баламасы 41.447 миллион теңге) синдикатталған қарызды ішінара өтеді.

2020 жылы АМӨЗ, сыйақыны қоса, Eximbank-тен 289 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 112.494 миллион теңге) алған қарызды ішінара өтеді.

2020 жылы АМӨЗ бен ҚТГ ҚДБ-мен жасалған келісімдердің шеңберінде 49.609 миллион теңге жалпы сомаға қосымша ұзақ мерзімді қарыз алды және сыйақыны қоса алғанда, 27.832 миллион теңге жалпы сомаға қолдағы қарыздарды ішінара мерзімінен бұрын өтеді.

2020 жылы АМӨЗ бен ПМХЗ, сыйақыны қоса, ҚДБ-ден 98 миллион АҚШ доллары жалпы сомаға (баламасы 39.005 миллион теңге) алған қарыздарды ішінара өтеді.

2020 жылғы қарашада ҚТГ ВТБ Банктен (Қазақстан) және ВТБ Банктен (ПАО) + 2,15% Ресей Федерациясының Орталық Банкінің негізгі сыйақы мөлшерлемесімен 15.152 миллион ресей рублі (баламасы 84.621 миллион теңге) жалпы сомаға және үш жыл мерзімге ұзақ мерзімді қарыз алды. ҚТГ бұл қарыздан болған түсімді, сыйақыны қоса алғанда, 205 миллион АҚШ доллары сомаға (баламасы 86.971 миллион теңге) синдикатталған қарызды толық мерзімінен бұрын өтеу үшін пайдаланды. Бұл синдикатталған қарыз «Бейнеу-Бозой-Шымкент» магистралдық желісіне үш компрессорлық станцияны салу стратегиялық жобаны ішінара қаржыландыру үшін алынды.

2020 жылғы желтоқсанда АМӨЗ Халық банкінен жылдық 11% сыйақы мөлшерлемесімен және 4 жыл мерзімге 41.089 миллион теңге жалпы сомаға ұзақ мерзімді қарыз алды және алған қаражатты, сыйақыны қоса алғанда, Халық банкінен 144 миллион АҚШ доллары (баламасы 59.007 миллион теңге) жалпы сомаға алған ұзақ мерзімді қарызды толық өтеу үшін пайдаланды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**25. ҚАРЫЗДАР (жалғасы)**

2020 жылдың ішінде ҚМГИ 91 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 37.539 миллион теңге) айналым капиталын қаржыландыру мақсатында СОФ (0,18%) + 1,50% сыйақы мөлшерлемесімен Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd (Лондондағы филиал) қысқа мерзімді қарыз алып, төледі.

2020 жылдың ішінде ҚМГИ 33 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 34.409 миллион теңге) айналым капиталын қаржыландыру мақсатында СОФ (0,28%) + 2,00% сыйақы мөлшерлемесімен ING Bank NV-ден қысқа мерзімді қарыз алып, төледі.

2020 жылы КТГ 12.696 миллион теңге жалпы сомада ЕДҚБ-ден алған қарызды ішінара өтеді.

2020 жылдың ішінде ҚМГИ 33 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 13.655 миллион теңге) айналым капиталын қаржыландыру мақсатында СОФ (0,29%) + 2,00% сыйақы мөлшерлемесімен Credit Agricole-ден қысқа мерзімді қарыз алып, төледі.

Қаржылық қызметтің нәтижесінде туындайтын міндеттемелердегі өзгерістер:

Миллион теңгемен	2021 жыл				2020 жыл			
	Қысқа мерзімді қарыздар	Ұзақ мерзімді қарыздар	Облигациялар	Жиыны	Қысқа мерзімді қарыздар	Ұзақ мерзімді қарыздар	Облигациялар	Жиыны
1 қаңтарға арналған сальдо	184.370	916.265	2.977.813	4.078.448	70.843	974.937	2.791.724	3.837.504
Ақша қаражатымен алынды	82.753	368.343	-	451.096	169.088	186.641	321.250	676.979
Негізгі борышты ақша қаражатымен төлеу	(108.134)	(218.733)	(12.685)	(339.552)	(64.921)	(299.501)	(442.933)	(807.355)
Резервтелген ақша қаражатының есебінен негізгі борыш пен сыйақыларды төлеу	-	(32.799)	-	(32.799)	-	-	-	-
Есептелген сыйақы	9.573	72.248	159.810	241.631	7.265	64.931	163.890	236.086
Төленген сыйақы	(9.427)	(52.876)	(185.140)	(247.443)	(7.278)	(64.953)	(164.192)	(236.423)
Дисконт (14-ескертіле)	-	-	-	-	-	(11.002)	-	(11.002)
Облигацияларды сатып алғаны үшін сыйақы (14-ескертіле)	-	-	-	-	-	-	21.057	21.057
Облигацияларды сатып алудан болған пайда	-	-	-	-	-	-	(927)	(927)
Есептілік валютасын қайта есептеу	3.227	2.684	66.967	72.878	4.790	9.164	205.725	219.679
Бағамдық айырма бойынша запал	410	4.844	7.679	12.933	4.583	54.367	82.365	141.315
Тоқтатылған қызмет (5-ескертіле)	-	(182.568)	(308.245)	(490.813)	-	-	-	-
Басқалары	-	(52)	-	(52)	-	1.681	(146)	1.535
31 желтоқсанға сальдо	162.772	877.356	2.706.199	3.746.327	184.370	916.265	2.977.813	4.078.448
Ағымдағы бөлік	162.772	292.708	29.500	484.980	184.370	133.094	44.092	361.556
Ұзақ мерзімді бөлік	-	584.648	2.676.699	3.261.347	-	783.171	2.933.721	3.716.892

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**25. ҚАРЫЗДАР (жалғасы)****Ковенанттар**

Топ несие келісімдерінің талаптары бойынша қаржы және қаржылық емес көрсеткіштердің орындалуын қамтамасыз етуі тиіс. 2021 жылғы 16 маусымда Компания Еурооблигацияларды ұстаушылардың 2025, 2027, 2030, 2047, 2048 жылдары өтеу мерзімімен бұл шығарылымдар бойынша талаптарды ҚМГ-ның 2020 жылғы Еурооблигацияларын шығару талаптарына сәйкес келтіруге келісімдерін алды. 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай Топ барлық қаржы және қаржылық емес көрсеткіштерді орындайды.

Шетелдік функционалдық валютамен таза инвестицияларды хеджирлеу

2021 жылғы 31 желтоқсанға АҚШ долларында көрсетілген кейбір қарыздар Топтың АҚШ долларына қатысты валюталық тәуекелге ұшырағыштығын хеджирлеу үшін шетелдік бөлімшелерге таза инвестицияларды хеджирлеу құралдары ретінде айқындалды. 2021 жылы 66.967 миллион теңге мөлшеріндегі бағамдық айырмадан болған залал (2020 жыл: 205.725 миллион теңге мөлшерінде бағамдық айырмадан болған залал) басқа да жиынтық кірістің құрамына қайта жіктеліп, шетелдік бөлімшелерді қайта есептеуден болған кіріске немесе залалға қарсы есепке алынды.

Хеджирлеу объектісі мен хеджирлеу құралы арасында экономикалық өзара байланыс бар, өйткені таза инвестиция валюталық тәуекелді тудырады, әрі ол АҚШ долларындағы несие бойынша валюталық тәуекелге сайма-сай келеді. Топ 1:1 хеджирлеу коэффициентін белгіледі, өйткені хеджирлеу құралының базалық тәуекелі хеджирленетін тәуекелдің құрамдасына ұқсас келеді. Хеджирлеудің тиімсіздігі шетелдік еншілес компанияға салынған инвестициялардың сомасы тиянақталған мөлшерлемесі бар алынған қарыздардың сомасына қарағанда аз болғанда туындайды. 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына хедждің тиімсіз бөлігі болмады.

26. РЕЗЕРВТЕР

Миллион теңгемен	Активтер- дің шығуы бойынша міндетте- мелер	Эколо- гиялық міндетте- мелер	Салықтар бойынша резерв	Газды тасымал- дау резерві	Жұмыс- керлердің сыйақы- лары	Басқалары	Жиыны
					бойынша міндетте- мелер		
2019 жылғы 31 желтоқсанға резерв	154.394	60.346	18.184	27.965	59.059	57.179	377.127
Есептілік валютасын қайта есептеу	2.258	3.706	(1)	2.801	922	5.370	15.056
Бағалаудағы өзгеріс	13.049	(1.421)	-	-	-	(3)	11.625
Дисконт сомасына ұлғайту (14-ескертпе)	11.001	2.242	-	-	3.605	130	16.978
Бір жылғы резерв	886	5.454	722	-	13.099	15.857	36.018
Қалпына келтіру	(1.189)	-	(1.451)	-	-	(5.041)	(7.681)
Резервті пайдалану	(664)	(5.326)	(7.019)	-	(6.767)	(62.958)	(82.734)
2020 жылғы 31 желтоқсанға резерв	179.735	65.001	10.435	30.766	69.918	10.534	366.389
Есептілік валютасын қайта есептеу	543	1.087	118	453	266	78	2.545
Бағалаудағы өзгеріс	(55)	(2.514)	-	-	503	151	(1.915)
Дисконт сомасына ұлғайту (14-ескертпе)	10.343	3.759	-	-	4.515	152	18.769
Бір жылғы резерв	785	2.628	2.392	-	(2.905)	2.974	5.874
Қалпына келтіру	(1.329)	-	(748)	-	-	(1.207)	(3.284)
Резервті пайдалану	(332)	(6.775)	(1.834)	-	(6.235)	(8.055)	(23.231)
Тоқтатылған қызмет (5-ескертпе)	(87.953)	-	(1)	(31.219)	(636)	(93)	(119.902)
2021 жылғы 31 желтоқсанға резерв	101.737	63.186	10.362	-	65.426	4.534	245.245

Елеулі бағалаулар мен пайдаланылған пікірлерді қоса алғанда, едәуір резервтердің толық сипаттамасы 4-ескертпеге қосылған.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**26. РЕЗЕРВТЕР (жалғасы)**

Ағымдағы және ұзақ мерзімді бөліктер былайша бөлінген:

Миллион теңгемен	Активтер- дің шығуы бойынша міндетте- мелер	Эколо- гиялық міндеттеме	Салықтар бойынша резерв	Газды тасымал- дау резерві	Жұмыс- керлердің сыйақы- лары	Басқалары	Жиыны
					бойынша міндетте- мелер		
Ағымдағы бөлік	1.196	4.627	10.362	-	3.809	2.315	22.309
Ұзақ мерзімді бөлік	100.541	58.559	-	-	61.617	2.219	222.936
2021 жылғы 31 желтоқсанға резерв	101.737	63.186	10.362	-	65.426	4.534	245.245
Ағымдағы бөлік	700	8.094	10.435	30.766	5.691	7.549	63.235
Ұзақ мерзімді бөлік	179.035	56.907	-	-	64.227	2.985	303.154
2020 жылғы 31 желтоқсанға резерв	179.735	65.001	10.435	30.766	69.918	10.534	366.389

27. САУДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ БАСҚА ДА ҚАРЖЫЛЫҚ ӘРІ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Миллион теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Сауда кредиторлық берешек	519.201	536.922
Басқа да қаржылық міндеттемелер		
Қызметкерлердің алдындағы берешек	44.401	54.741
Басқа да кредиторлық берешек	16.446	21.215
Дивидендтер бойынша берешек	534	195
Қаржылық кепілдіктер (5-ескертпе)	122	14.910
Басқалары	23.643	28.342
	85.146	119.403
Қысқа мерзімді бөлік	69.231	86.440
Ұзақ мерзімді бөлік	15.915	32.963
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер		
Шарттық міндеттемелер	154.696	118.537
Басқалары	18.802	39.315
	173.498	157.852
Қысқа мерзімді бөлік	134.269	129.021
Ұзақ мерзімді бөлік	39.229	28.831

Сауда кредиторлық берешек келесі валюталарда 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген:

Миллион теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ доллары	351.383	221.097
Теңге	83.705	249.108
Румын льясы	71.932	44.457
Еуро	3.381	6.558
Басқа валюталар	8.800	15.702
Жиыны	519.201	536.922

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша сауда кредиторлық берешек пен басқа да ағымдағы қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздар есептелген жоқ.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**28. ТӨЛЕНУГЕ ЖАТАТЫН БАСҚА ДА САЛЫҚТАР**

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
ҚҚС	49.002	90.883
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық	26.439	10.147
Шикі мұнай экспортына кіріс салығы	23.702	10.054
Жеке табыс салығы	6.834	5.746
Экспорттық кеден бажы	5.842	–
Әлеуметтік салық	5.217	5.691
Резидент емес үшін төлем көзінен ұсталатын салық	2.357	1.556
Акциздер	1.719	2.239
Басқалары	5.312	3.947
	126.424	130.263

29. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

2021 жылғы 31 желтоқсанға 24.900 миллион теңге сомадағы табыс салығы бойынша алдын ала төлем (2020 жылы: 70.301 миллион теңге) негізінен корпоративтік табыс салығын білдіреді. 2021 жылғы 31 желтоқсанға 6.882 миллион теңге сомадағы табыс салығы бойынша міндеттемелер (2020 жылы: 8.967 миллион теңге) негізінен корпоративтік табыс салығын білдіреді.

31 желтоқсанда аяқталған жылдарға табыс салығы бойынша шығыстар мынаны қамтиды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
Ағымдағы табыс салығы:		
Корпоративтік табыс салығы	116.567	60.634
Дивидендтер мен сыйақылардың кірістері бойынша төлем көзінен ұсталатын салық	42.886	9.416
Үстеме пайда салығы	1.237	(194)
Мерзімі ұзартылған табыс салығы:		
Корпоративтік табыс салығы	25.747	(7.616)
Дивидендтердің кірістері бойынша төлем көзінен ұсталатын салық	34.990	26.021
Үстеме пайда салығы	(34)	(2.985)
Табыс салығы бойынша шығыстар	221.393	85.276

Табыс салығы бойынша шығыстарға табыс салығының нормативтік мөлшерлемесі бойынша (2021 және 2020 жылдары 20%) салық салғанға дейінгі бухгалтерлік пайдадан есептелген табыс салығы бойынша шығыстарды салыстырып тексеру 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде мынадай үлгіде берілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жыл	2020 жыл (қайта есептелгені)
Жалғасып отырған қызметтен болған табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда/(зиян)	1.066.255	(4.155)
Тоқтатылған қызметтен болған табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда	407.993	282.355
Табыс салығының мөлшерлемесі	20%	20%
Бухгалтерлік пайда бойынша табыс салығы бойынша шығыстар	294.850	55.640
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдастырылған компаниялардың табысындағы үлес	(87.497)	(76.218)
Есептен шығарылмайтын басқа да салық салынбайтын кірістер мен шығыстар	71.398	49.874
Корпоративтік табыс салығының түрлі мөлшерлемелерінің әсері	18.017	30.039
Үстеме пайда салығы	1.203	(3.179)
Мерзімі ұзартылған салық бойынша мойындалмаған активтердегі өзгеріс	(21.063)	50.147
Табыс салығы бойынша шығыстар	276.908	106.303
Жалғасып отырған қызметке жатқызылған табыс салығы бойынша шығыстар	221.393	85.276
Тоқтатылған қызметке жатқызылған табыс салығы бойынша шығыстар	55.515	21.027
	276.908	106.303

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**29. ТАБИС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)**

Есепті күндерге шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтерді және міндеттемелер мен сомаларды есептеу үшін негіздеме аралығындағы уақытша айырмаларға қолданылатын заңмен белгіленген салық мөлшерлемесін қолдану арқылы есептелген мерзімі ұзартылған салық сальдосы 31 желтоқсанға келесіні қамтиды:

Миллион теңгемен	2021 жыл			2020 жыл			2020 жыл үшін пайда немесе зиян құрамында көрсетілді			
	Корпоративтік табыс салығы	Үстеме пайда салығы	Төлем көзінен ұсталатын салық	Жиыны	пайда немесе зиян құрамында көрсетілді	Корпоративтік табыс салығы		Үстеме пайда салығы	Төлем көзінен ұсталатын салық	Жиыны
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер										
Негізгі құралдар	22.769	-	-	22.769	(12.831)	35.848	-	-	35.848	968
Ауыстырылған салықтық шығындар	556.394	-	-	556.394	(35.419)	591.813	-	-	591.813	35.367
Қызметкерлерге қатысты есептелген міндеттемелер	4.975	-	-	4.975	(133)	5.342	-	-	5.342	78
Қаржы активтерінің құнсыздануы	1	-	-	1	(12)	13	-	-	13	3
Қоршаған ортаны ластағаны үшін міндеттеме	3.089	-	-	3.089	(1.207)	4.296	-	-	4.296	(532)
Басқалары	57.772	-	-	57.772	10.726	52.186	-	-	52.186	(2.091)
Минусы: мерзімі ұзартылған салық бойынша танылмаған активтер	(561.198)	-	-	(561.198)	21.063	(582.261)	-	-	(582.261)	(50.147)
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелерімен бірге есептелген кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	(49.767)	-	-	(49.767)	(5.809)	(48.647)	-	-	(48.647)	2.832
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер	34.035	-	-	34.035	(23.622)	58.590	-	-	58.590	(13.522)
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер										
Негізгі құралдар	125.840	358	-	126.198	11.007	179.394	392	-	179.786	(19.811)
Бірлескен кәсіпорынның бөлінбеген пайдасы	-	-	465.891	465.891	34.990	-	-	419.083	419.083	26.021
Басқасы	3.441	-	-	3.441	10.723	5.672	-	-	5.672	1.018
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелерімен бірге есептелген кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	(49.767)	-	-	(49.767)	(5.809)	(48.647)	-	-	(48.647)	2.832
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер	79.514	358	465.891	545.763	50.911	136.419	392	419.083	555.894	10.060
Мерзімі ұзартылған салық бойынша таза міндеттемелер	45.479	358	465.891	511.728	-	77.829	392	419.083	497.304	-
Мерзімі ұзартылған салық бойынша шығыстар				74.533						23.582

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**29. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)**

Мерзімі ұзартылған корпоративтік табыс салығы мен үстеме пайдаға салынатын салық жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты айқындалады. Мерзімі ұзартылған табыс салығы жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың көлеміне кірмейтін қызмет түрлері үшін айқындалады. Болашақта салық салу табыстың болу мүмкіндігі бар дәрежеде ғана және оған қарасты қолданылатын мерзімі ұзартылған салық активі құпталады. Мерзімі ұзартылған салық активтерінің азаюы мүмкін, егер олармен байланысты салық жеңілдіктері жүзеге асырылса. 2021 жылдың 31 желтоқсанына танылмаған мерзімі ұзартылған салық активтері негізінен 561.198 миллион теңге (2020 жылы: 582.261 миллион теңге) сомасындағы ауыстырылған салық залалына жатады.

2021 және 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚР ауыстырылған салық залалы салық салу мақсаттары үшін туындаған сәттен бастап он жылдың ішінде өтеді.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелердегі/(активтердегі) өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	2021 жыл			2020 жыл			Төлем көзінен ұсталатын салық	Төлем көзінен ұсталатын салық	Жиыны	Жиыны
	Корпоративтік табыс салығы	Үстеме пайда салығы	Төлем көзінен ұсталатын салық	Корпоративтік табыс салығы	Үстеме пайда салығы	Төлем көзінен ұсталатын салық				
1 қаңтарға мерзімі ұзартылған міндеттеме сальдосы, нетто	77.829	392	419.083	497.304	3.377	356.581	435.748			
Есептілік валютасын қайта есептеу	296	-	11.818	12.114	-	36.481	38.082			
Бір жылғы пайда немесе зиян құрамында көрсетілген салық залалы/(кіріс)	39.577	(34)	34.990	74.533	(2.985)	26.021	23.582			
Басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетілген жылғы салық залалы/(кіріс)	48	-	-	48	-	-	(108)			(108)
Тоқтатылған қызмет (5-ескертіле)	(72.271)	-	-	(72.271)	-	-	-			-
31 желтоқсанға мерзімі ұзартылған міндеттеме сальдосы, нетто	45.479	358	465.891	511.728	392	419.083	497.304			

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**30. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТ****Байланысты тараптармен операциялардың талаптары**

Байланысты тараптармен мәмілелер тарифтердің негізінде ұсынылған кейбір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелерге міндетті түрде сәйкес келмейтін тараптардың арасында келісілген талаптарда жүзеге асырылды. Кезең соңына өтелмеген қалдықтар негізінен қамтамасыз етілмеген және пайызсыз болып табылады, солар бойынша есеп айырысулар қолма-қол ақшамен жасалады. Топ байланысты тараптардан берешек бойынша КНЗ резервтерін үшінші тараптардың алдындағы берешек бойынша КНЗ айқындау үшін қолданылатын КНЗ қағидаттары мен саясатына сәйкес мойындайды.

Есеп айырысулар бойынша қалдықтар

Мына кесте байланысты тараптармен 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша жасалған мәмілелердің жалпы сомасын көрсетеді:

<i>Миллион теңгемен</i>	31 желтоқсан	Байланысты тараптардың берешегі	Байланысты тараптарға берешек	Байланысты тараптардың ақшасы мен шоттарындағы депозиттер	Байланысты тараптарға берілген қарыздар бойынша берешек
Самұрық-Қазынаға кіретін компаниялар	2021 жылғы 2020 жылғы	497.242 402.272	1.074 5.921	- -	33.123 45.192
Қауымдасқан компаниялар	2021 жылғы 2020 жылғы	12.249 4.345	3.009 3.541	- -	- -
Мемлекет бақылайтын басқа да тараптар	2021 жылғы 2020 жылғы	2.349 4.116	638 113	86.481 126.443	153.381 273.695
Бірлескен кәсіпорындар	2021 жылғы 2020 жылғы	166.869 357.832	170.923 246.555	- -	- -

Байланысты тараптардың/тараптарға берешегі*Самұрық-Қазынаға кіретін компаниялар*

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Самұрық-Қазынаға кіретін компаниялардың берешегі, негізінен, КНЗ резервін шегере отырып, Самұрық-Қазына 18.373 миллион теңге сомаға шығарған облигациялармен (2020 жылғы 31 желтоқсан: 17.265 миллион теңге) (22-ескертпе) және КНЗ резервін шегере отырып, Самұрық-Қазына 451.981 миллион теңге сомаға берген қаржылай көмекпен білдірілген (2020 жылғы 31 желтоқсан: 379.159 миллион теңге) (24-ескертпе)

Бірлескен кәсіпорындар

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірлескен кәсіпорындардың берешегі, негізінен 74.612 миллион теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 96.958 миллион теңге) мөлшерінде «ПетроКазахстан Ойл Продактс» ЖШС-не (бұдан әрі – «ПКОП»), 48.549 миллион теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 41.066 миллион теңге) сомада УГЛ-ға берілген қарызбен және ТШО-ға шикі мұнай мен сұйытылған газды сатып алу-сату шарты бойынша 8.744 миллион теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 16.094 миллион теңге) сомаға төленген аванстармен білдірілген.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, бірлескен кәсіпорындар алдындағы берешек, негізінен, ТШО-ға 130.786 миллион теңге (2020 жылғы 31 желтоқсан: 67.578 миллион теңге) сомаға шикі мұнайды жеткізгені үшін кредиторлық берешекпен білдірілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**30. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТ (жалғасы)****Байланысты тараптарда орналастырылған ақша қаражаты мен депозиттер***Мемлекет бақылайтын басқа да тараптар*

2021 жылы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптарда орналастырылған ақша қаражаты мен депозиттердегі азаю, негізінен, 100 миллион АҚШ доллары сомасына (алу күніне баламасы 42.422 миллион) депозитті ішінара алумен байланысты болды.

Байланысты тараптарға берілген қарыздар бойынша берешек*Мемлекет бақылайтын басқа да тараптар*

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптарға төленуге жататын қарыздар АМӨЗ бен ПМХЗ ҚДБ-дан 153.381 миллион теңге жалпы сомаға алған қарыздармен білдірілген (2020 жылғы 31 желтоқсан: 273.695 миллион теңге) (25-ескертпе).

Байланысты тараптарға берілген қарыздар бойынша төлемдер

2021 жылы Топ ПКӨП-қа 24.438 миллион теңге және тиісінше 3.507 миллион теңге сомаға (2020 жыл: 24.588 миллион теңге және тиісінше 5.492 миллион теңге) берілген қарыз бойынша негізгі борыш пен пайыздарды, БШГ-ға, ҚТГ-ның бірлескен кәсіпорны, 9.628 миллион теңге сомаға берілген қарыз бойынша пайыздарды өтеуден төлем алды (2020 жыл: 48.133 миллион теңге және тиісінше 9.336 миллион теңге сомаға қарыз бойынша негізгі борыш пен пайыздар). 2021 жылғы қарашада ҚТГ Самұрық-Қазынаға берілді (5-ескертпе).

Мәмілелер бойынша айналымдар

Мына кестеде байланысты тараптармен 2020 және 2021 жылдардың ішінде жасалған мәмілелердің жалпы сомасы келтіріледі:

<i>Миллион теңгемен</i>		Байланысты тараптарға сату	Байланысты тараптардан сатып алу	Байланысты тараптардан түскен сыйақы	Байланысты тараптарға берілген сыйақы
Самұрық-Қазынаға кіретін компаниялар	2021 жыл	17.589	11.500	36.805	6.448
	2020 жыл	13.793	24.316	30.055	2.293
Қауымдасқан компаниялар	2021 жыл	53.754	33.549	-	-
	2020 жыл	21.000	24.710	2.740	-
Мемлекет бақылайтын басқа да тараптар	2021 жыл	32.810	16.788	315	21.529
	2020 жыл	42.880	18.765	12.035	26.567
Бірлескен кәсіпорындар	2021 жыл	270.274	1.678.338	30.626	1.109
	2020 жыл	322.894	1.128.533	31.397	4.763

Байланысты тараптарға сату / байланысты тараптардан сатып алу*Бірлескен кәсіпорындар*

2021 жылы бірлескен кәсіпорындарға сату негізінен ТШО 16.698 миллион теңге (2020 жыл: 34.399 миллион теңге) сомада көрсеткен көлік-жүк қызмет көрсетумен, БШГ-ға 42.886 миллион теңге (2020 жыл: 43.667 миллион теңге) сомаға компрессорлық станцияны сатумен (15-ескертпе), «МаңғыстауМұнайГаз» АҚ-на, МИБВ еншілес ұйымына 53.892 миллион теңге және тиісінше 85.094 миллион теңге сомаға (2020 жыл: 53.591 миллион теңге және тиісінше 72.251 миллион теңге) сомаға көрсетілген мұнайды тасымалдау және қызмет көрсету қызметтерімен білдірілген.

2021 жылы бірлескен кәсіпорындардан сатып алу, негізінен, ТШО-дан 1.234.019 миллион теңге (2020 жыл: 687.896 миллион теңге) сомаға шикі мұнайды сатып алумен, БШГ-ға 167.217 миллион теңге (2020 жыл: 201.524 миллион теңге) сомаға және АГП-ға 75.287 миллион теңге (2020 жыл: 106.160 миллион теңге) сомаға көрсетілген көлік қызметтерімен білдірілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**30. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТ (жалғасы)****Негізгі басқарушы персоналға төленетін сыйақы**

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылғы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте жалпы және әкімшілік шығыстарға қосылған негізгі басқарушы персоналға (Директорлар кеңесі мен Топ Басқармасының мүшелері) тиесілі жалпы сыйақы сомасы тиісінше 7.899 миллион теңгені және 8.159 миллион теңгені құрайды. Негізгі басқарушы персоналға тиесілі сыйақы келісімшарттарда белгіленген жалақы бойынша шығыстардан және қызметтің нәтижелері бойынша сыйлықақылардан тұрады.

31. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржы құралдарына қарыздар, қаржылық кепілдіктер, ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары, сондай-ақ дебиторлық және кредиторлық берешек жатады. Топтың қаржы құралдары бойынша туындайтын негізгі тәуекелдер пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелі, валюталық тәуекел және несиелік тәуекел болып табылады. Сондай-ақ Топ оның барлық қаржы құралдары бойынша туындайтын нарықтық тәуекелді және өтімділік тәуекелін қадағалап отырады.

Нарықтық тәуекел

Топ пайыздық мөлшерлемелер, валюталар мен бағалы қағаздар бойынша ашық позицияларға байланысты туындайтын нарық конъюктурасы тәуекелдерінің ықпалына ұшырағыш, әрі олар өз кезегінде, нарықтың жалпы және айрықша құбылуларына ұшырағыш келеді. Топ конъюктураның қолайсыз өзгеруінің нәтижесінде туындауы мүмкін әлеуетті залалды мерзімді бағалау арқылы, сондай-ақ рентабельділікке және кепілмен қамсыздандыруға тиісті талаптарды орнату жолымен нарық конъюктурасының тәуекелдерін басқарады. Келесі бөлімдердегі сезімталдылық талдауы 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келтірілген.

Валюталық тәуекел

АҚШ долларында көрсетілген қарыздардың едәуір сомалары мен кредиторлық берешектің нәтижесінде Топтың қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебіне АҚШ долларының теңгеге қатысты айырбас бағамдарындағы өзгерістер айтарлықтай ықпалын тигізе алады. Топ сондай-ақ шетел валютасындағы мәмілелер бойынша тәуекелге ұшырағыш. Мұндай тәуекел АҚШ долларындағы кірістер бойынша туындайды. Топта АҚШ долларында білдірілген қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді салыстырумен байланысты АҚШ долларында валюталық тәуекелді басқару саясаты бар. Мына кестеде Топ пайдасының салық салынғанға дейінгі АҚШ долларының айырбас бағамындағы ықтимал өзгерістерге (активтер мен міндеттемелердің ақша ағындарындағы өзгерістердің салдарынан), барлық қалған өлшемдер тұрақты шама ретінде қабылданған жағдай талабымен сезімталдығы көрсетілген. Басқа валюта бағамдарының құбылуы Топ қызметінің шоғырландырылған нәтижелері үшін олардың маңызды еместігіне орай қаралмайды.

<i>Миллион теңгемен</i>	АҚШ долларының айырбас бағамының ұлғаюы/азаяуы	Салық салынғанға дейін кіріске әсері
2021 жыл	+13% (10%)	(252.408) 194.160
2020 жыл	+14% (11%)	(335.219) 263.387

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруімен байланысты тәуекел нарықтағы пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі нәтижесінде қаржы құралы құнының ауытқу тәуекелін білдіреді. Топтың нарықтық пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекеліне ұшырағыштығы негізінен Топтың құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар ұзақ мерзімді қарыздарына жатады. Топ саясатында қарыздар бойынша тіркелген және ауыспалы пайыздық мөлшерлемелерді пайдалану арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін басқару көзделген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Нарықтық тәуекел (жалғасы)***Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі (жалғасы)*

Келесі кестеде Топтың салық салынғанға дейінгі пайдасының (құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздардың болуы салдарынан) пайыздық мөлшерлемедегі ықтимал өзгерістерге деген сезімталдығының талдауы келтірілген, бұл ретте барлық басқа параметрлер тұрақты өлшемдермен қабылданған. Топтың капиталына айтарлықтай әсер ету жоқ.

<i>Миллион теңгемен</i>	Базистік тармақтардағы ұлғаю/азаяу	Салық салынғанға дейін кіріске әсері
2021 жыл		
ЛИБОР	+1,25	(8.817)
	-0,25	1.763
2020 жыл		
ЛИБОР	+1,00	(6.835)
	-0,25	1.709

Несиелік тәуекел

Топ мәмілелерді тек белгілі және несиені өтеуге қабілетті тараптармен жасайды. Топ саясатына сәйкес, коммерциялық несие шартына қарай саудалық операцияларын жасауды қалайтын барлық клиенттер, несиелік тексеру рәсімінен өтуге жатады. Сондай-ақ, топқа берешекті қайтармау тәуекелін төмендетуде сенімділікті қамтамасыз ету үшін осындай сатып алушының дебиторлық берешегі үздіксіз мониторингке жатады. Тәуекелдің ең көп мөлшері *14-ескертпеде* ашылып көрсетілгендей ағымдағы құн болып табылады. Топтың несиелік тәуекелдің елеулі шоғырлануы жоқ.

Ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары, байланысты тараптардан қарыздар мен дебиторлық берешек және басқа да қаржы активтері кіретін Топтың басқа да қаржы активтерімен байланысты несиелік тәуекелге қатысты Топ тәуекелі контрагенттің дефолт болуы мүмкіндігімен байланысты, бұл ретте ең жоғары тәуекел осы құралдардың ағымдағы құнына тең болады.

Келесі кестеде Топтың «Fitch» несиелік рейтингтердің белгілерін пайдалана отырып, не олар болмағанда, «S&P» және «Moody's» рейтингтердегі баламаларын пайдалана отырып 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша банктердегі ақша қаражаты, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді депозиттері бойынша профиль тәуекелі көрсетілген.

	31 желтоқсанға	
	2021 жылғы	2020 жылғы
«AA-»-дан «A+»-ке дейін	8%	12%
«A»-дан «A-»-ке дейін	34%	30%
«BBB+»-тен «BBB-»-ке дейін	54%	16%
«BB+»-тен «BB-»-ке дейін	1%	41%
«B+»-тен «B-»-ке дейін	3%	1%

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі Топ өзінің қаржылық міндеттемелерін орындау үшін қаражат тартқан кезде қиындықтарға кездесуі мүмкіндігіне байланысты. Өтімділік тәуекелі қаржы активін оның әділ құнына жақын болатын құн бойынша шұғыл түрде өткізе алмауының нәтижесінде туындауы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар ұдайы бақыланады және басшылық міндеттемелерді олардың туындауына қарай орындау үшін жеткілікті көлемде қаражаттың болуын қадағалайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Өтімділік тәуекелі (жалғасы)**

Келесі кестеде 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзімі бөлігінде шарттық дисконтталмаған төлемдер туралы ақпарат берілген.

<i>Миллион теңгемен</i>	1 айдан артық емес	1 айдан артық, бірақ 3 айдан артық емес	3 айдан артық, бірақ 1 жылдан артық емес	1 жылдан астам, бірақ 5 жылдан артық емес	5 жылдан астам*	Жиыны
2021 жылғы 31 желтоқсанға						
Қарыздар*	268.383	92	379.336	1.432.280	4.283.944	6.364.035
Сауда кредиторлық берешек	250.549	260.874	7.778	–	–	519.201
Қаржылық кепілдіктер**	–	4	312	1.252	–	1.568
Жалдау бойынша берешек	1.896	1.229	6.595	12.763	22.879	45.362
Басқа да қаржылық міндеттемелер	38.906	17.650	15.932	16.979	–	89.467
	559.734	279.849	409.953	1.463.274	4.306.823	7.019.633
2020 жылғы 31 желтоқсанға						
Қарыздар*	64.664	15.128	449.943	1.699.247	4.607.751	6.836.733
Сауда кредиторлық берешек	208.648	318.195	10.079	–	–	536.922
Қаржылық кепілдіктер**	–	16.339	48.734	172.619	313	238.005
Жалдау бойынша берешек	395	515	16.061	26.236	20.448	63.655
Басқа да қаржылық міндеттемелер	33.377	23.337	24.486	11.096	54.586	146.882
	307.084	373.514	549.303	1.909.198	4.683.098	7.822.197

* Топ дисконтталмаған төлемдерден өтеу мерзімдерінің белгісіздігіне орай, бірлескен қаржыландыру туралы келісімдерге сәйкес жобалар бойынша серіктестерге отелуі тиіс қарыздар бойынша берешекті алып тастайды. 2021 жылғы 31 желтоқсанға серіктестердің алдындағы қарыздар бойынша берешек 12.355 миллион теңгені құрады (2020 жылғы 31 желтоқсан: 7.175 миллион теңге).

** Топ қаржылық кепілдіктерді өтімділік кестесіне қосады, алайда, қаржылық кепілдіктер бойынша ақшаның кетуі белгілі бір оқиғаларға байланысты болады. Қаржылық кепілдік – бұл шарт, соған сай эмитент құралды ұстаушыға белгілі бір борышкердің төлемді борыштық құралдың бастапқы немесе қайта қаралған талаптарына сәйкес жасауға қабілетті болмай қалуына орай шеккен шығынды өтеу мақсатында белгілі бір төлемдерді жасауға міндетті. 2021 және 2020 жылдары елеулі қаржылық кепілдіктерді пайдалану жағдайлары болған жоқ.

Капиталды басқару

Топтың капиталды басқаруға қатысты негізгі мақсаты акционерлік құнды барынша көбейту болып табылады. Берешек пен капиталдың балансын оңтайландыру арқылы мүдделі тараптар үшін кірістерді барынша ұлғайта отырып үздіксіз қызмет қағидатын қолдау үшін Топ өз капиталын басқарады.

Компания күрделі инвестициялар жоспарын жасау үшін капитал құрылымын жасауға және инвестициялық деңгейдің несиелік рейтингісін бүкіл цикл бойына қолдап отыруға ұмтылады. Қаржылық икемділікті қолдау индустрияның циклді болуына қарсы тұру үшін және органикалық әрі бейорганикалық инвестициялық шешімдерді жүзеге асыру үшін стратегиялық маңызды болып табылады. Компанияның күрделі шығындарды, жаңа жобаларды және қарыз алуларды келісудің кеңейтілген ішкі процесі бар.

Топ капиталының құрылымы берешектен тұрады, оған қарыздар (25-ескертпе), минус ақша қаражаты мен оның баламалары (23-ескертпе), қысқа мерзімді банк депозиттері (18-ескертпе) мен шығарылған капитал кіретін капитал, қосымша төленген капитал, басқа да резервтер мен бөлінбеген пайда жатады (24-ескертпе).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Капиталды басқару (жалғасы)**

Топ басшылығы капитал құрылымын үнемі талдап отырады. Бұл талдаудың бір бөлігі ретінде басшылық капиталдың құнын және капиталдың әр класымен байланысты тәуекелдерді қарастырады. Бұл мақсатқа қол жеткізу үшін капиталды басқару, өзгесінен басқа, капиталдың құрылымына қатысты талаптарды айқындайтын пайыздық несиелер мен қарыздар бойынша барлық шарттық талаптардың орындалуын қамтамасыз етуі тиіс. 2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша пайыздық несиелер мен қарыздар бойынша шарттық талаптар бұзылған жоқ (25-ескертіне).

<i>Миллион теңгемен</i>	2021 жылғы 31 желтоқсан	2020 жылғы 31 желтоқсан
Қарыздар	3.746.327	4.078.448
Минусы: ақша қаражаты мен оның баламалары, қысқа мерзімді банк депозиттері	1.486.362	1.428.336
Таза берешек	2.259.965	2.650.112
Капитал	8.158.681	8.636.679
Капитал және таза берешек	10.418.646	11.286.791

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған кезеңдер ішінде капиталды басқару стратегиясы, мақсаты, саясаты мен процедуралары өзгермеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)**

Қаржы құралдарының әділ құны

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың қаржы құралдарының баланстық құнын, төменде ашылып көрсетілген қаржы құралдарын қоспағанда, шамамен олардың әділ құнына тең болады:

Миллион теңгемен	2021 жылғы 31 желтоқсан			2020 жылғы 31 желтоқсан					
	Ағымдағы құны	Бағалау деңгейлері бойынша әділ құны		Ағымдағы құны	Бағалау деңгейлері бойынша әділ құны				
		1-деңгей	2-деңгей		3-деңгей	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	
Самұрық-Қазынадан алынатын облигациялар	18.373	16.925	-	16.925	17.265	16.916	-	16.916	-
Байпанысты тараптарға амортизацияланған құны бойынша берілген қарыздар және бірлескен кәсіпорындардан алынған жататын жалдау бойынша берешек	474.875	472.528	-	448.658	557.116	538.063	-	372.823	165.240
Сыйақының тіркелген мөлшерлемесі бар қарыздар	3.041.001	3.556.705	3.210.632	346.073	3.394.958	4.103.404	3.640.931	462.473	-
Сыйақының өзгермелі мөлшерлемесі бар қарыздар	705.326	755.347	-	755.347	683.490	699.509	-	699.509	-
Шығарылған қаржылық кепілдіктер (5-ескертуге)	122	122	-	-	14.910	15.464	-	-	15.464

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)**

Самұрық-Қазынадан алынуға жататын облигациялардың әділ құны және басқа да борыштық құралдар нарықтық пайыздық мөлшерлемелер бойынша күтілетін келешек ақша ағындарын дисконттау арқылы есептелген.

Соларға қатысты әділ құны танылатын немесе ашылып көрсетілетін барлық қаржы құралдары жалпы әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі деректердің негізінде әділ құн иерархиясында былайша жіктеледі:

- 1-деңгей – ұқсас келетін активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтарда бағасы белгіленетін (түзетілмеген) нарықтық бағалар;
- 2-деңгей – солар үшін әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректер тікелей немесе жанама байқалатын бағалау әдістері;
- 3-деңгей – солар үшін әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректер байқалмайтын бағалау әдістері.

Есепті кезең ішінде 1-ші деңгей мен 2-ші деңгей арасында ешқандай аударымдар болған жоқ, сондай-ақ 3-ші деңгейге немесе одан ауысулар жасалған жоқ.

Әділ құны бойынша тұрақты негізде танылатын активтер мен міндеттемелер үшін, Топ оларды әрбір есепті кезеңнің соңына санаттар бойынша қайта бағалау арқылы (жалпы әділ құны бойынша бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі кіріс деректерінің негізінде) иерархияның деңгейлері арасында аудару болғанын айқындайды. Жыл ішінде Топты бағалау процестерінде, бағалау әдістері мен әділ құнды бағалау кезінде қолданылатын бастапқы деректердің типтерінде ешқандай өзгерістер болған жоқ.

Төменде әділ құн иерархиясының 3-ші деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалау үшін пайдаланылатын елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер көрсетілген:

	Үлестік бағалау әдісі	Айтарлықтай бақыланбайтын бастапқы деректер	31 желтоқсанға диапазон	
			2021 жылғы	2020 жылғы
Байланысты тараптарға амортизацияланған құны бойынша берілген қарыздар, БК-дан алынуға жататын жалдау бойынша берешек	Ақша ағындарын дисконттау әдісі	Дисконттау мөлшерлемесі мен пайыздық мөлшерлеме	4,1-11,5%	7,54-9,9%
Шығарылған қаржылық кепілдіктер			4,5%	4,9%

32. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Операциялық орта**

Қазақстанда экономикалық реформа және құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылым жалғасуда, ол нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін еді. Болашақтағы Қазақстан экономикасының тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сондай-ақ экономика, қаржы және ақша-кредит саясатының саласында Үкімет қабылдайтын шаралардың тиімділігіне байланысты болады.

2020 жылғы наурыздан бастап әлемдік нарықтар мұнайға деген сұраныс пен бағалардың айтарлықтай құбылуда, атап айтқанда, COVID-19 пандемиясының нәтижесінде. Қазақстандық теңгенің құны негізгі әлемдік валюталарға қатысты едәуір төмендеді. Компания басшылығының пікірінше, бұл үрдістер Компанияның қаржылық жағдайының болашағына, қызмет нәтижелері мен бизнестің келешегіне айтарлықтай әсерін тигізбейді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**32. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Тауарларға арналған бағалардың өзгеру тәуекелі**

Топ кірістерінің үлкен бөлігі тауарларды, негізінен, шикі мұнай мен мұнай өнімдерін сатудан жинақталады. Ертеден осы өнімдерге баға тұрақты болмаған және сұраныс пен ұсыныстағы өзгерістерге, нарықтық тұрлаусыздыққа, әлемдік және өңірлік экономика қызметіне және индустриялардағы циклдікке қатысты біршама өзгерді. Баға тарифтер және импорттық баждар салу, биржалық алыпсатарлық, мүмкіндікті арттыруды немесе Топтың өнімдерін негізгі нарықтарға артық жабдықтауды қоса алғанда, Үкімет әрекетінің әсеріне де бейімделген. Осындай сыртқы факторлар мен нарықтардағы өзгерістер келешек бағалардың бағалануын айтарлықтай қиындатады. Тауарларға бағалардың біршама немесе созылмалы төмендеуі Топтың қызметіне, қаржылық нәтижелерге және операциялардан болған ақша ағындарына елеулі түрде және теріс әсер етуі мүмкін. Топ, негізінен, тауарларға бағалардың өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығын хеджирлемейді.

Салық салу

Қазақстандық салық заңнамасы мен нормативтік-құқықтық актілері үздіксіз өзгерістер мен түрлі түсіндірмелердің нысаны болып табылады. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес, оған қоса ХҚЕС бойынша қаржылық есептілікте кірістерді, шығыстарды және басқа да баптарды мойындау тәсілдеріндегі алшақтықтар. Қазіргі кезде қолданып отырған, Қазақстанда қолданылатын заңдардың негізінде анықталған құқық бұзушылықтар үшін қарастырылған айыппұлдар мен өсімақылар жүйесі аса қатаң болып отыр. Қазақстандық салық салу жүйесінің екіұштылығына орай салықтардың, айыппұл санкциялары мен өсімпұлдардың нақты сомасы, егер олар болса, қазіргі уақытқа дейін шығыстарға жатқызылған және 2021 жылғы 31 желтоқсанға есептелген сомадан асып кетуі мүмкін. Басшылық 2021 жылғы 31 желтоқсанда қолданылатын заңнаманы түсіндіру сәйкес болады және резервтер осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте есептелген немесе ашылып көрсетілген жағдайлардан басқа, Топтың салықтар жөніндегі ұстанымы расталатын ықтималдық бар деп санайды.

Трансферттік баға белгілеу бойынша бақылау

Қазақстанда трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау кең спектрге ие және байланысты мәмілелер тарапы болып табыла ма немесе жоқ па екеніне қарамастан, халықаралық мәмілелермен тікелей немесе жанама байланысты көптеген операцияларда қолданылады. «Трансферттік баға белгілеу туралы заң» (бұдан әрі – «Заң») операцияларға қолданылатын барлық салықтар үшін талап етіледі, қол ұшын беру қағидаты бойынша белгіленген нарықтық бағалар негізінде есептеледі. Қазақстанда бұл Заң 2009 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енді. Заң анық белгіленген болып табылмайды және оның кейбір ережелері аз қолданылу тәжірибесіне ие. Сонымен қатар, Заң оны операциялардың алуан түрлеріне қолдану бойынша егжей-тегжейлі нұсқаулықтарды бермейді, соның нәтижесінде салық органдарының позициясы Топ позициясынан ерекшеленуі мүмкін екендігінің тәуекелі бар, бұл қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар сомаларына әкеп соқтыра алады. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Басшылық трансферттік баға белгілеу бойынша қолданылатын заңнамада оны түсіндіру сәйкестендірілген болып табылады және Топтың трансферттік баға белгілеу жөніндегі ұстанымы расталады деген ықтималдық бар деп санайды.

АМӨЗ-ге 2015-2017 жылдары кешенді салықтық тексеру

2020 жылғы 15 желтоқсанда АМӨЗ 2015-2017 жылдар үшін кешенді салықтық тексеру нәтижелерін алды, соған сай ҚҚС бойынша қосымша есептеулер сомасы, ҚҚС пен өсімпұлды қоса алғанда, 9.257 миллион теңге болды, сондай-ақ ауыстырылатын шығындардың азаю сомасы 29.026 миллион теңге болды. АМӨЗ салықтық тексеру нәтижелерімен келіспеді және 2021 жылғы 28 қаңтарда ҚР Қаржы министрлігіне тиісті шағымын жіберді. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шағымдардың қаралуын ҚР Қаржы министрлігі жағдайларды анықтағанға дейін тоқтата тұрды. Топ салықтарды қосымша есептеу тәуекелі төмен болып табылады деп есептейді және, тиісінше, 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл тексеру бойынша резервті мойындамады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**32. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****ҚМГИ-де азаматтық қараушылық**

Faber Invest & Trade Inc. (бұдан әрі – «Faber»), ҚМГИ еншілес компанияларында бақыланбайтын қатысу үлестерінің иесі, 2020 жылы бірнеше алдыңғы азаматтық істер бойынша істердің қаралуын жаңғыртты, солардың бірі ҚМГИ еншілес компаниясы Rompetrol Rafinare Constanta-ның жарғылық капиталының 2003-2005 жылдары ұлғаюын даулады. Істің тыңдалуы мерзімді негізді болды, бірақ түпкі шешім шығарылмады. 2021 жылғы 13 шілдеде сот Faber-дің шағымын қараудан бас тартты. Алайда, Faber сот шешіміне шағымын қайталап берді. 2021 жылғы желтоқсанда өткен тыңдаудың нәтижелері бойынша сот шағымды қанағаттандырып, істі қайта қарауға қайтарып берді. Істің келесі тыңдалуы 2022 жылғы наурызда және мамырда күтілуде.

Топ оның Faber жаңа өтінішіне қатысты позициясы 2020 жылы Топ пайдасына шешілген басқа да ұқсас сот істері сияқты шешіледі деп есептейді. Сәйкесінше, Топ 2021 жылғы 31 желтоқсанға бұл іс бойынша резервті мойындамады.

Өтелетін шығындарды тексеру

Өнімді бөлу туралы келісімінің (бұдан әрі – «ӨБК») негізгі қағидаттарына сәйкес мемлекет жер қойнауын пайдалану ауданында қызметті өткізуге эксклюзивтік құқықтарды мердігерлерге берді, бірақ жеке меншікке де, жалға да осы жер қойнауын пайдалану ауданына құқықты бермеді. Мұның салдарынан, шығарылған және қайта өңделген көмірсутектердің барлық көлемдері (яғни дайын өнім) мемлекеттің меншігі болып табылады. Жұмыстар өтемақы негізінде жүзеге асырылды. Бұл ретте, Үкімет мердігерлерге төлемдерді ақшалай емес түрде, дайын өнімнің бір бөлігі түрінде жасайды, осылайша мердігерлерге өз шығындарын өтеуге және пайда табуға мүмкіндік береді.

ӨБК-ге сәйкес мердігерлер көтерген шығындардың барлығы өтеле бермейді. Өтеуге арналған белгілі бір шығындарды Уәкілетті орган бекітуі қажет. Уәкілетті органдар өтелетін шығындарды тексеруде. 2021 жылғы 31 желтоқсанға дейін жүргізілген өтелетін шығындарды тексеру нәтижесінде белгілі бір шығындар өтелмейтін ретінде жіктелген. ӨБК тараптары бұл шығындарды өтеуге қатысты келіссөздер жүргізуде.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың дауланатын шығындардағы үлесі, Топтың бірлескен кәсіпорын міндеттемелеріндегі үлесін қоса алғанда, 1.177 миллион АҚШ долларын құрады (есепті күнге баламасы 508.180 миллион теңге) (2020 жыл: 1.078 миллион АҚШ доллары, есепті күнге баламасы 453.641 миллион теңге). Топ және оның ӨБК бойынша серіктестері Үкіметпен бұл шығындарды өтеуге қатысты келіссөздер жүргізуде.

Ішкі нарыққа жеткізу міндеттемелері

Үкімет ҚР-да шикі мұнайды өндірумен және мұнай өнімдерін сатумен айналысатын компаниялардан жыл сайынғы негізде ішкі нарықтың энергетикалық қажеттілікті қанағаттандыру үшін, негізінен, ішкі нарықта мұнай өнімдерін жеткізу теңгерімін қолдау үшін, көктемгі және күзгі егіс науқаны барысында ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірушілерді қолдау үшін өнімнің бір бөлігін жеткізуді талап етеді.

Ішкі нарықтағы мұнайдың бағасы экспорттық бағалардан, тіпті тәуелсіз тараптар арасындағы мәмілелерде белгіленетін ішкі нарықтағы қарапайым бағадан да айтарлықтай төмен. Егер Үкімет қазіргі уақытта Топ жеткізетін көлемнен асатын шикі мұнайдың қосымша көлемін жеткізуге міндеттеген жағдайда, мұндай жеткізілімдер нарықтық бағалар бойынша жеткізілімдерден басым болады және шикі мұнайды сатудан түсетін түсімнен әлде қайда аз түсімді өндіретін болады, бұл өз кезегінде Топ қызметіне, перспективасына, қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне елеулі және теріс әсерін тигізуі мүмкін.

2021 жылы, өз міндеттемелеріне сәйкес, Топтың бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың ішкі нарыққа жеткізудегі үлесін қоса алғанда, Топ 7.114 тонна (2020 жылы: 6.401 тонна) шикі мұнайды жеткізді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**32. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Жер қойнауын пайдалануға лицензиялар мен келісім-шарттар бойынша міндеттемелер**

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияның міндеттемелеріндегі үлесін қоса алғанда, Топтың лицензиялардың, өнімді бөлу туралы келісімдер мен Үкіметпен жасалған жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың талаптарына сәйкес ең аз жұмыс бағдарламаларын орындауға қатысты келесі міндеттемелері болды:

<i>Миллион теңгемен</i>	Күрделі шығыстар	Операциялық шығыстар
Жыл		
2022	236.077	57.135
2023	94.245	4.373
2024	27.106	4.383
2025	10.880	4.314
2026-2048	5.216	21.372
Жиыны	373.524	91.577

Шикі мұнайды жеткізу міндеттемелері

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның бірлескен кәсіпорны Қашағанның мұнайды жеткізу шарттары бойынша міндеттемелері 4,3 миллион тонна болды (2020 жылғы 31 желтоқсан: 8,2 миллион тонна).

Басқа да келісімшарттық міндеттемелер

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың бірлескен кәсіпорындардың міндеттемелеріндегі үлесін қоса алғанда, Топтың жалпы сомасы 148.590 миллион теңге (2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 196.531 миллион теңге) болатын ұзақ мерзімді активтерді сатып алу және салу бойынша шарттық міндеттемелері болды.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың ҚР Энергетика министрлігі мен ҚР Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау жөніндегі комитеті бекіткен және өндірістік объектілерді кеңейтуге бағытталған инвестициялық бағдарламалардың шеңберінде 184.455 миллион теңге (2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 232.136 миллион теңге) жалпы сомада міндеттемелері болды.

Қаржылық емес кепілдіктер

2021 және 2020 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың үшінші тараптардың пайдасына шығарылған міндеттемелерді орындаудың ашық кепілдіктері болды, солар бойынша Топ табиғи газды сатып алу-сату, тасымалдау шарттары және басқа да шарттар бойынша оның бірлескен кәсіпорындары мен қауымдасқан тараптардың тарапынан міндеттемелер орындалмаған жағдайда кепілдік беруші ретінде болады.

2021 жылғы 31 желтоқсанға Топ басшылығы тараптардың шарттық міндеттемелерді орындамау жағдайлары болмады және тиісінше, қаржылық емес шартты міндеттемелер бойынша міндеттемелер мойындалмады деп есептейді.

33. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК

Топтың операциялық сегменттері өндірілетін өнім мен көрсетілетін қызметтердің түрлеріне сәйкес келетін бөлек құрылымдар мен басқаруды қамтиды. Барлық сегменттер түрлі нарықтарда өнім мен қызметтердің әр түрлерін ұсынатын бизнестің стратегиялық бағыттарын білдіреді. Функциялар а) содан кірістер мен шығыстар болатын қызметті жүзеге асыратын; б) операциялық нәтижелерін ресурстардың бөлінуіне қатысты операциялық шешімдер қабылдайтын Топ басшылығы саралап отыратын операциялық сегменттер ретінде айқындалады.

Топ қызметі негізгі төрт операциялық сегментті қамтиды: мұнай мен газды барлау және өндіру, мұнайды тасымалдау және шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу. Топ Компанияның қызметін «Корпоративтік орталық» операциялық сегментке бөліп көрсетуде, өйткені Компания тек бас компанияның функцияларын ғана орындап қана қоймай, сондай-ақ операциялық қызметті де жүзеге асырады. Қалған операциялық сегменттер біріктіріліп, олардың елеусіз болуына орай басқалары ретінде көрсетілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**33. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК (жалғасы)**

Тауарлар мен қызметтер түрлері бойынша түсімді бөлу амалы осы қаржылық есептіліктің *6-ескертілмеде* көрсетілген.

2021 жылы, «Шикі мұнайды мен газды сату» және «Мұнай өнімдерін сату» бойынша түсім келесі операциялық сегменттермен жүзеге асырылатын үшінші тараптарға сатуларды білдіреді:

Миллион теңгемен	Тауарлар мен қызметтердің түрі			
	2021 жыл		2020 жыл	
	Шикі мұнай мен газды сату	Мұнай өнімдерін сату	Шикі мұнай мен газды сату	Мұнай өнімдерін сату
Сегменттер				
Шикі мұнайды және мұнай өнімдерін қайта өңдеу әрі өткізу	3.097.249	1.527.802	1.676.749	989.881
Корпоративтік орталық	-	559.515	-	333.100
Мұнай мен газды барлау және өндіру	-	3.092	-	3.910
Басқалары	-	11.704	-	9.832
	3.097.249	2.102.113	1.676.749	1.336.723

Сегмент қызметінің нәтижелері түсімнің, таза пайда мен EBITDA көрсеткішінің негізінде бағаланады, олар шоғырландырылған қаржылық есептіліктегідей дәл сондай негізде өлшенеді.

EBITDA көрсеткіші басшылық сегменттердің тиімділігін бағалау үшін пайдаланатын, ХҚЕС-пен реттелмейтін қосымша қаржылық көрсеткіш болып табылады және тозуды, таусылуды және амортизацияны, негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және барлау әрі бағалау бойынша активтердің, сатуға арналған деп жіктелген активтердің құнсыздануын, барлау шығыстарын, бірлескен кәсіпорын мен қауымдасқан компанияға инвестициялардың құнсыздануын, қаржылық кірістер мен шығыстарды және табыс салығы бойынша шығыстарды есептен шығарғанға дейінгі пайда ретінде айқындалады.

EBITDA жалпы EBITDA-ға қатысты белгілі бір сегменттің EBITDA-сы ретінде айқындалады.

Түзетулер мен элиминирлеу топшілік айналымдарды алып тастауды білдіреді. Сегментаралық операциялар сегменттер арасында келісілген талаптарда жасалды, әрі олар, байланысты және үшінші тараптарға қолжетімді болатын белгілі бір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелер бойынша міндетті түрде сәйкес келе бермейді.

Географиялық ақпарат

Топтың негізгі құралдары (*15-ескертілме*) келесі елдерде орналасқан:

Миллион теңгемен	2021 жыл	2020 жыл
Қазақстан	2.782.481	3.730.070
Басқа елдер	623.499	639.675
	3.405.980	4.369.745

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛКЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**33. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК (жалғасы)**

Төмендегі кестеде 2021 жылғы пайда немесе зиян туралы ақпарат, сондай-ақ Топтың операциялық сегменттері бойынша 2021 жылғы 31 желтоқсанға активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	Мұнай мен газды барлау және өңдеу	Мұнайды қайта өңдеу және өткізу	Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу	Корпоративтік орталық	Басқалары	Түзетулер және элиминациялар	Жиыны
Сыртқы клиенттерге сатудан түсім	8.142	203.388	4.944.326	560.895	122.042	–	5.838.793
Басқа сегменттерге сатудан түсім	1.223.371	78.579	157.380	46.222	86.598	(1.592.150)	–
Түсім жиыны	1.231.513	281.967	5.101.706	607.117	208.640	(1.592.150)	5.838.793
Сатып алынған мұнайдың, газдың, мұнай өнімдері мен басқа да материалдардың өзіндік құны	(30.151)	(14.477)	(4.508.909)	(265.594)	(33.494)	1.256.134	(3.596.491)
Өндірістік шығыстар	(309.158)	(124.163)	(203.059)	(167.570)	(149.841)	260.760	(693.031)
Табыс салығынан басқа салықтар	(346.304)	(14.105)	(14.998)	(45.855)	(7.377)	–	(428.639)
Тасымалдау және өткізу шығыстары	(103.433)	(5.444)	(66.646)	(10.353)	–	53.964	(131.912)
Жалпы және өкімішілік шығыстар	(26.223)	(18.312)	(36.366)	(46.296)	(24.151)	2.870	(148.478)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың табысындағы үлес, нетто	625.567	105.890	17.694	–	19.582	–	768.733
EBITDA	1.041.811	211.356	289.422	71.449	13.359	(18.422)	1.608.975
EBITDA, %	65%	13%	18%	4%	1%	(1%)	
Тозу, тауысылу және амортизация	(126.433)	(41.694)	(140.870)	(3.034)	(10.037)	–	(322.068)
Қаржылық кіріс	71.785	3.980	2.563	161.385	20.795	(175.909)	84.599
Қаржылық шығындар	(19.566)	(6.426)	(93.290)	(212.693)	(4.919)	87.629	(249.265)
Негізгі құралдардың, барлау және бағалау активтерінің, материалдық емес активтер мен сатуға арналған деп жіктелген активтердің құнсыздануы	(3.987)	(4.796)	(8.217)	(324)	(3.400)	–	(20.724)
Барлау шығыстары	(79.083)	–	–	–	–	–	(79.083)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(136.784)	(14.441)	(38.159)	(30.899)	(1.110)	–	(221.393)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда(зиян)	593.531	48.688	36.922	300.334	(33.052)	(101.561)	844.862
Басқа да сегментті ақпарат							
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	5.904.568	523.747	47.395	–	74.674	–	6.550.384
Күрделі шығындар	168.017	92.061	83.020	6.013	12.681	52.398	414.190
Өтпейтін ТМҚ, сауда дебиторлық берешек, байланысты тараптардан қарыздар мен дебиторлық берешек, басқа да қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша күтілетін несиелік зиян резервтері және басқа да қысқа мерзімді қаржылық емес активтердің құнсыздану резерві	(4.854)	(9.686)	(40.898)	(28.518)	(9.023)	–	(92.979)
Сегмент активтері	8.624.757	1.213.613	3.000.106	1.580.623	322.008	(1.088.846)	13.652.261
Сегмент міндеттемелері	868.902	216.809	1.994.289	3.378.313	100.458	(1.065.191)	5.493.580

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**33. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК (жалғасы)**

Төмендегі кестеле 2020 жылғы пайда немесе зиян туралы ақпарат, сондай-ақ Топтың операциялық сегменттері бойынша 2020 жылғы 31 желтоқсанға активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат көрсетілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	Мұнай мен газды барлау және өндіру	Мұнайды тасымалдау	Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу	Корпоративтік орталық	Басқалары	Түзетулер және эллиминациялар	Жылыны
Сыртқы клиенттерге сатудан түсім*	8.981	216.843	2.955.444	334.092	109.604	-	3.624.964
Басқа сегменттерге сатудан түсім*	868.731	91.497	327.229	36.945	83.314	(1.407.716)	-
Түсімдердің жиыны*	877.712	308.340	3.282.673	371.037	192.918	(1.407.716)	3.624.964
Сатып алынған мұнайдың, газдың, мұнай өнімдері мен басқа да материалдардың өзіндік құны*	(29.528)	(13.301)	(2.739.382)	(185.884)	(32.844)	1.099.703	(1.901.236)
Өндірістік шығыстар*	(297.934)	(124.041)	(202.820)	(126.431)	(139.308)	234.356	(656.178)
Табыс салығынан басқа салықтар*	(194.328)	(12.891)	(15.188)	(24.994)	(7.107)	186	(254.322)
Тасымалдау және өткізу шығыстары*	(118.054)	(8.019)	(62.381)	(7.752)	-	59.062	(137.144)
Жалпы және әкімшілік шығыстар*	(30.219)	(16.775)	(46.690)	(51.053)	(25.096)	23.208	(146.625)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың табысындағы үлес, нетто*	182.572	93.525	(1.373)	-	6.091	-	280.815
ЕВІТДА*	390.221	226.838	214.839	(25.077)	(5.346)	8.799	810.274
ЕВІТДА, %*	48%	28%	27%	(3%)	(1%)	1%	-
Тозу, тауысылу және амортизация*	(118.157)	(39.253)	(146.764)	(3.200)	(10.053)	-	(317.427)
Қаржылық кіріс*	106.079	3.943	18.285	99.245	11.760	(151.325)	87.987
Қаржылық шығындар*	(16.934)	(5.180)	(87.043)	(269.715)	(11.694)	125.194	(265.372)
Негізгі құралдардың, барлау және бағалау активтерінің, материалдық емес активтер мен сатуға арналған деп жіктелген активтердің құнсыздануы*	(61.908)	(10.534)	(164.736)	(2.279)	(4.436)	-	(243.893)
Барлау шығыстары	(19.807)	-	-	-	-	-	(19.807)
Бірлескен кәсіпорын мен қауымдасқан компанияға инвестициялардың құнсыздануы	(30.654)	-	-	-	-	-	(30.654)
Пайда салығы бойынша шығыстар*	(60.988)	(18.462)	4.028	(8.306)	(1.548)	-	(85.276)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда(залал)*	171.149	161.288	(227.818)	(189.273)	(18.589)	13.812	(89.431)
Басқа да сегментті ақпарат	5.371.371	515.025	34.122	-	101.579	448.924	6.471.021
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	167.609	48.900	84.649	11.811	15.586	125.608	454.163
Күрделі шығындар	(4.495)	(6.457)	(46.112)	(25.141)	(9.254)	(7.240)	(98.699)
Өтпейтін ТМҚ, сауда дебиторлық берешек, байланысты тараптардан қарыздар мен дебиторлық берешек, басқа да қысқа мерзімді қаржы активтері бойынша күтілетін несиелік зиян резервтері және басқа да қысқа мерзімді қаржылық емес активтердің құнсыздану резерві	7.861.383	1.189.807	2.654.458	1.302.283	340.220	1.305.136	14.653.287
Сегмент активтері	814.551	198.810	1.704.835	3.269.893	105.549	(77.030)	6.016.608
Сегмент міндеттемелері							

* Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жасалған түзетулерді көрсетеді, олар туралы ақпарат 5-ескертпеде келтірілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**34. ЕСЕПТІ КЕЗЕҢНЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР****Алынған дивидендтер**

2022 жылғы қаңтарда Компания бірлескен кәсіпорындар КОА-дан, КГМ-нен және МИБВ-ден тиісінше 3.000 миллион теңге, 4.338 миллион теңге және 97 миллион АҚШ доллары сомасында (баламасы 41.996 миллион теңге) дивидендтер алды.

Тексерулер

2022 жылғы қаңтардан бастап Топтың кейбір компанияларында, Компанияны қоса, түрлі мемлекеттік органдардың тексерулері басталды. Қазіргі уақытта тексерулер аяқталған жоқ және, тиісінше, Топ олардың шоғырландырылған қаржылық есептілікке әсерін бағалай алмайды.

Төтенше жағдай

2022 жылғы 2 қаңтарда Қазақстанның Маңғыстау облысында сұйытылған мұнай газының бөлшек бағасының едәуір өсуімен байланысты наразылық акциялары басталды. Кейіннен наразылық шерулері басқа да қалаларда басталып, тәртіпсіздіктерге, мүліктің зақымдануына және адамдардың өліміне әкеп соқтырды. 2022 жылғы 5 қаңтарда Үкімет төтенше жағдайды енгізу туралы жариялады.

Жоғарыда аталған наразылықтардың және төтенше жағдайдың енгізілуі нәтижесінде ҚР Президенті, салық заңнамасына өзгерістер енгізуді, қаржылық тұрақтылықты қолдау шараларын енгізуді, инфляция деңгейі мен теңгенің айырбастау бағамын бақылауды және тұрақтандыруды қоса алғанда, ықтимал шаралар туралы бірқатар жария мәлімдемелер жасады.

2022 жылғы 19 қаңтарда төтенше жағдайдың күші жойылды. 2022 жылғы 25 қаңтарда Самұрық-Қазына ҚР Президентінің тапсырмаларын орындау мақсатында әзірленген реформалар бойынша іс-қимылдар жоспарын ұсынды. Қазіргі уақытта Компанияның Үкімет және Самұрық-Қазына қабылдай алатын кез келген жаңа шаралар қаржылық жағдайға қалайша ықпал ете алатындығын, егер ондайлар болса, немесе жоғарыда аталған наразылық акцияларының, төтенше жағдайдың және Самұрық-Қазына жоспарларының Қазақстан экономикасына қандай ықпалын тигізетіндігін санмен бағалауға мүмкіндігі жоқ.

Санкциялар тәуекелдерінің әсері

2022 жылғы ақпанда Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы шиеленістің салдарынан батыс елдердің көпшілігі Ресей Федерациясына қарсы көптеген санкциялар туралы жария етті. Бұл санкциялар Ресей Федерациясына теріс экономикалық әсер етуге бағытталған.

Геосаяси шиеленістің өсуіне орай 2022 жылғы ақпаннан бастап бағалы қағаздар нарықтары мен валюта нарықтарында құбылмалылықтың едәуір өсімі, сондай-ақ АҚШ доллары мен еуроға қатысты теңге бағамының айтарлықтай төмендеуі байқалады.

Топ бұл оқиғаларды есепті кезеңнен кейінгі түзетпейтін оқиғалар ретінде қарастырады, олардың сандық әсері қазіргі сәтке жеткілікті сенімділікпен бағалана алмайды.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 87.183 миллион теңге жалпы сомада, түрлі валюталарда білдірілген ақша қаражаты мен оның баламалары және ресейлік банктердің еншілес банктерінде 221.207 миллион теңге мөлшерінде қарыздары болды (25-ескертеме). Бұл шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығару күніне, ресейлік банктердің еншілес банктеріндегі ақша қаражаты мен оның баламаларының қалдығы қаражаттың қазақстандық банктерге аударылуына орай 205 миллион теңге болды. Аудару қандай да бір шығынсыз жүзеге асырылды.

Қазіргі уақытта Топ басшылығы микро- және макроэкономикалық жағдайлардың өзгеруін Топтың қаржылық жағдайы мен қызметінің нәтижелеріне ықтимал әсер етуін саралауда.